

ПОЛИТИКИН

5
динара

БРОЈ
1327

ЗАБАВНИК

3.6.1977. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVIII

Ripley

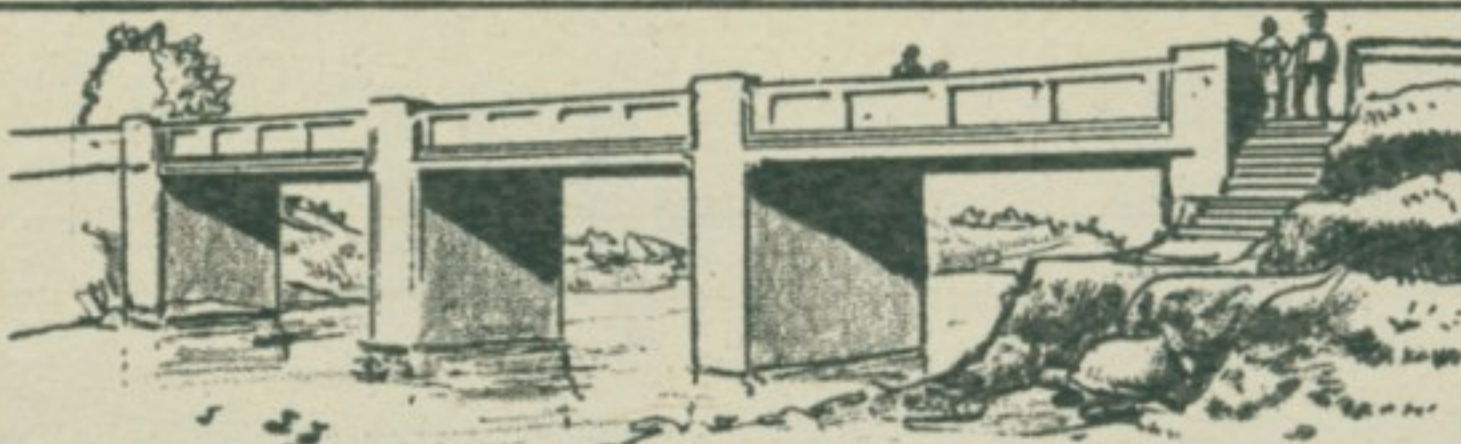
Веровати или не!

ХЕНРИ ЛОРЕНС

(1794 - 1792)

ИЗ ЧАРИСТОНА (САД) КОГА СУ БРИТАНЦИ ЗАРОБИЛИ ОКТОБРА 1780. НА ПУТУ ЗА ХОЛАНДИЈУ ГДЕ ЈЕ БИО УПУКЕН КАО ЗВАНИЧНИ ПРЕДСТАВНИК СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА И ЗАТВОРИЛИ У ЛОНДОНСКИ ТАУЕР, БИО ЈЕ ПРИМОРАН ДА ИМ ПЛАЋА СТАН И ХРАНУ И ДА ОБЕЗБЕЂУЈЕ ПЛАТУ СВОМ ТАМНИЧАРУ.

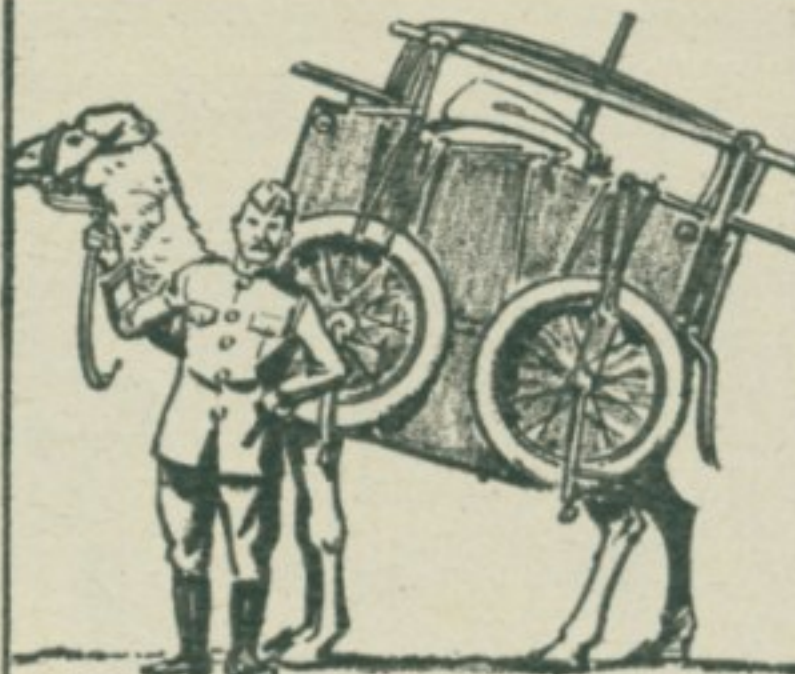
МОСТ КОЈИ СВИРА

У БЕЛЕКОРИКУ, У ИРСКОЈ, ПОСТОЈИ МОСТ КОЈИ ПРОИЗВОДИ МЕЛОДИЧНЕ ЗВУКЕ КАДА СЕ ПО ЊЕГОВОЈ ОГРАДИ КОТЉА ВЕКИ КАМЕН.

СТАРИ ЕЉ

ОРАО-МАСКОТА 8. ВИСКОНСИНСКОГ ДОБРОВОЉАЧКОГ ПУКА У АМЕРИЧКОМ ГРАЂАНСКОМ РАТУ ПРОШАО ЈЕ НЕОЗЛЕЂЕН КРОЗ 22 БИТКЕ, МАДА ЈЕ ПРЕЧКА НА КОЈОЈ ЈЕ УВЕК СТАЈАО, БИЛА ПОГОЂЕНА НЕКОЛИКО ПУТА.

САНИТЕТСКА КОЛА

ПРЕДВИЈЕНА ЗА ДВА РАЊЕНИКА, КОЈА ЈЕ 1904. ГОДИНЕ НАЧИНИО ЕНГЛЕСКИ ЛОРД ДОНАЛД, МОГЛА СУ СЕ СКЛОПИТИ И ДО БОЈИШТА ДОПРЕМИТИ НА КАМИЛИ КОЈА ИХ ЈЕ ЗАТИМ, РАСКЛОПЉЕНА, И ВУКЛА.

АЛЕЈА ЖИВОТИЊА

У НАНКИНГУ, У КИНИ, ДО ГРОБА ПРВОГ ЦАРА ИЗ ДИНАСТИЈЕ МИНГ ВОДИ ПУТ, ДУГАЧАК ПРЕКО 3 КИЛОМЕТРА, ОМВИЧЕН ЦИНОВСКИМ СТАТУАМА ЖИВОТИЊА ОД КОЈИХ ЈЕ СВАКА ИСКЛЕСАНА ИЗ ЈЕДНОГ БЛОКА МЕРМЕРА.

ЏАПЕТАН-ЏЕЈМС КУК

(1728 - 1799)

БРИТАНСКИ ИСТРАЖИВАЧ КОЈИ ЈЕ ПРВИ ПРЕПЛОВИО АНТАРКТИЧКИ КРУГ, ТАЧНО ЈЕ ПРЕДВИДЕО ПОСТОЈАЊЕ ЛЕДОМ ПОКРИВЕНОГ АНТАРКТИЧКОГ КОНТИНЕНТА АЛИ ЈЕ РЕКАО ДА НЕ ВИДИ РАЗЛОГ ЗБОГ КОГА БИ ГА ТРЕБАЛО ИСТРАЖИТИ.

© King Features Syndicate, Inc., 1977. World rights reserved.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● прошле године америчким телевизијским гледаоцима било је постављено наградно питање: „Како аутомобилска индустрија утиче на морал у земљи?“ Прва награда додељена је за одговор: „С развојем аутомобилизма нагло је опао број случајева крађе коња“.

● човек који има одличан вид може да разликује 10 милиона боја и нијанси. Чак и најпре-

цизнији колор филмови далеко су несавршенији него људско око јер могу да региструју највише око 4 милиона различитих боја.

● највећу збирку људских зуба имао је 1903. године Ђовани Батиста Орсениго који је у Риму своје колеге спасавао од зубобоље. У његовој колекцији се налазило 2,000.744 зуба, а успео је да их сакупи од 1868. до 1904. године.

● Жозеф Елмал, рођен у Марсеју 1915. године, дао је крв — 627 пута и то од 1931-1974. године.

● иако се верује да човек умире ако температура његовог тела пређе 42 степена Целзијуса, медицинске енциклопедије су забележиле да је телесна температура једне жене била и

44,4 степена Целзијуса и да је, када је снижена на нормалну после инфузије прокаинамида, ипак остала у животу.

● у Токију готово ниједна улица нема име и број. Становници овог града имају подсетнике на којима је уцртан план њихове улице да би им послужио као водич до сопствене куће.

● године 1904. у Средоземном мору једна сабљарка је пробила бродско корито енглеске једрилице „Монаган“ која је убрзо и потонула.

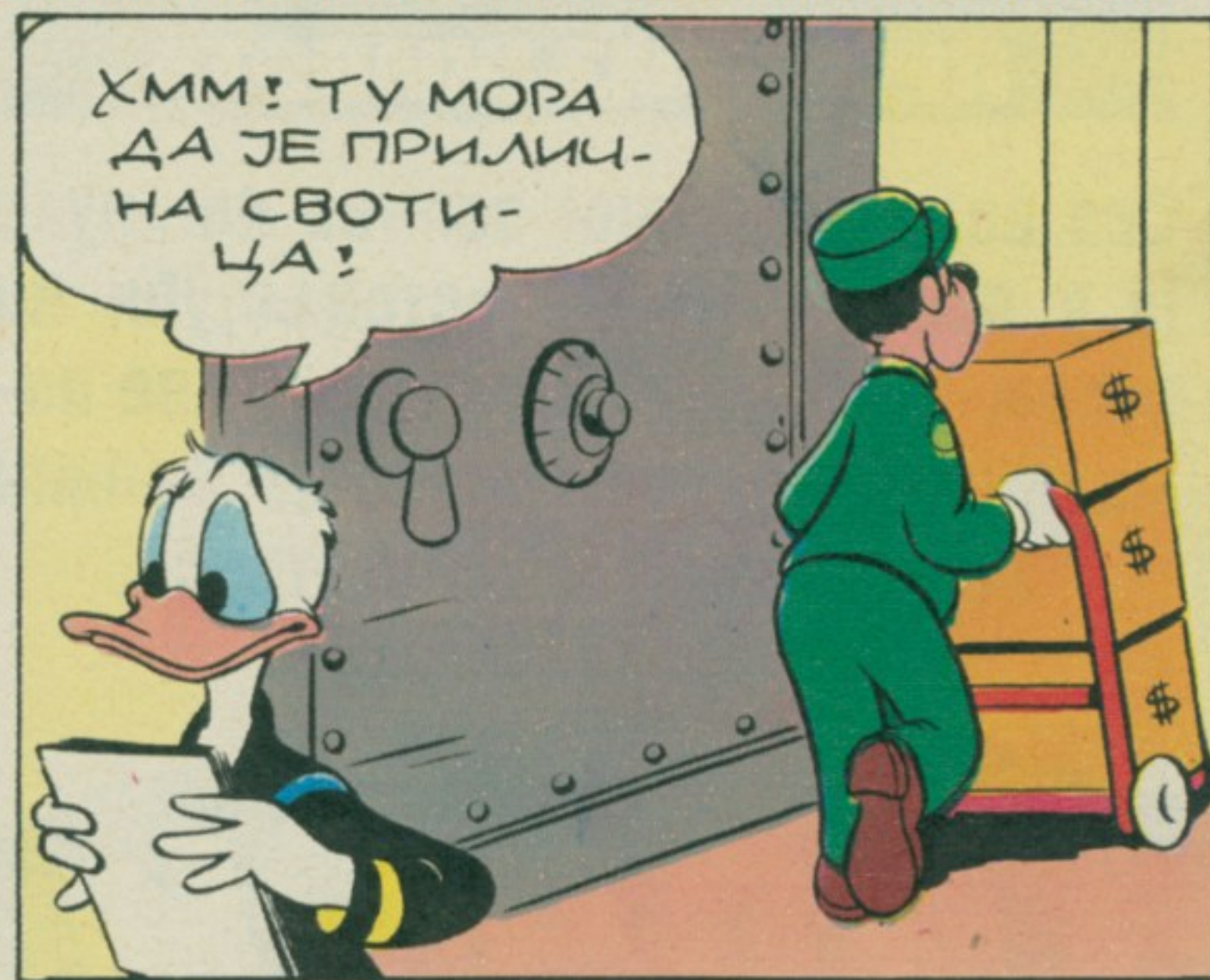
● све свиње које данас постоје у Америци потичу од оних осам које је Кристофор Колумбо понео на свом другом путовању за Америку (1493). Ових животиња није било на овом континенту.

● у Тастену (Калифорнија) 1973. године механичари Б. Ервин и Л. Ален раставили су мотор једног аутомобила и поново га склопили за само три минута и тридесет секунди.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

Сва вода из лучког залива нагрнула је у правцу пучине остављајући на сувом укотвљене бродове и две помахнитале ајкуле. Почео је велики новозеландски земљотрес.

Ернест Дашвуд-Еванс данас. У време земљотреса био је шеснаестогодишњи дечак.

ТАЛАСИ СЕ ВРАЋАЈУ!

Брод је подскочио као да је испод саме кобилице експлодирала миња. Затрнуо ужад која су нас везивала за сидра попуцала су као конци а посада је полетела у свим правцима. Неки морнари задобили су тешке повреде. Један је преко ограде пао у воду; тело му никад нису пронашли.

Нешто касније новозеландска лука Напиер изгледала је као после смака света.

УСПАВАНА ЗЕМЉА

Као морнар на шалупи британског брода „Вероника“ имао сам несрећу да се здесим у луци Напиер баш оног фебруарског јутра 1931. године када ју је погодио велики земљотрес. Посматрајући са палубе варош, могао сам да видим како се при сваком потресу читаве улице претварају у брда-цигала. Однекуд су се чуле застрашујуће експлозије и људе у бекству повремено би засула киша земље и камења.

Призор који сам тада угледао никада нећу заборавити: сва вода из лучког затона одједном је лудом брзином нагрнула у правцу пучине! Бесни таласи гушали су се у тесном пролазу шаљући увис огромне млазеве пене. Укотвљени бродови остали су на сувом а наша шалупа, коју је држало још само једно сидро, заглавила се дубоко у муљ.

Све около пресијавало се од хиљада риба разних величина које су се праћкале и трзале. Недалеко од крме две велике ајкуле шибале су муљ тако бесно да нас је сваких неколико минута засипала киша рибица и алги.

Тло је и даље подрхтавало у кратким размацима и све јаче да бисмо најзад јасно видели како се дно затона нагиње и усправља.

Њаване и „таласи“ земље стали су да се ваљају ка излазу из затона. Када је један од њих размрскао крмени део „Веронике“ пала је команда да се како знамо докопамо обале и поделимо у спасилачке екипе.

Стајао сам, сав блатњав, крај рушевина ватрогасне станице кад ме је нови потрес бацио на тло. Престрављен, гурнуо сам главу под једну оборену уличну светиљку и, док сам ту лежао дрхтећи, зачуо сам некакву тутњаву која се на крају претворила у низ прасака. Бојажљиво сам промолио главу: право испред мене у земљи је зинула огромна кривудава пукотина. Била је већ дуга око 25 метара и ширила се на моју страну. Гледао сам опчињен како остаци зграде пропадају у њу заједно са деловима поломљеног намештаја. Онда сам скочио и побегао.

БЕЖИТЕ У БРДА!

Подрхтавање се наставило и су-традан. Људи су јуришали на обалу не заостајући да подигну ствари које су им испадале. Мушкарци, жене и деца који су трчали улицама изненада би завршили

бекство под рушевинама оштећених зграда које су се још крунгле. Већина лекара и болничарки изгубила је живот у разореним болницама — највише у Централној болници која је практично ишчезла заједно са троспратним домом за болничарке у позадини, где су многе сестре спавале после ноћне смене.

Тркалиште Тарадејл постало је непрегледна болница под ведрим небом. У средини се налазила „операциона сала“ где је невелика лекарска екипа радила дан и ноћ. Около, по читавој тркачкој стази, на стотине људи лежало је на импровизованим постељама и носилима.

На све стране владали су смрт и страх и чуло се запомагање жртава. Да ужас буде већи, у луци Арухири, у предграђу, запалило се 50 резервоара нафте и пожар је убрзо прогутало пословну четврт града.

Један човек наилазио је на бициклу. На сваких неколико метара савијао је шаке око усана и викао:

— Бежите у брда! Таласи се враћају!

То није била истина али је вест зачас пошла од уста до уста те је мноштво преплашених закрчило путеве којима је требало да стигну пошिल्ке толико потребне медицинске опреме. Ни лекарска

појачања нису могла да се пробију.

Из рушевина перионице рубља допрло је глас жене која је викала да је пред порођајем. Будући тек шеснаестогодишњи дечак, нисам знао како да поступим. На срећу, неколико мишићавих момака прокрчило је пут и онда је један искусан болничар узео жену под своје.

Порођај је обављен у амбулантним колима на путу за Тарадејл. Када је требало пресећи пупчану врцу понудио сам свој морнарски нож.

— Зуби вам изгледају чистији — рекла је жена. Сагао сам се и прегрizaо врцу.

КУТЛАЧОМ ПО ГЛАВИ

Посада „Веронике“ радила је без предаха на спасавању. Неки морнари разгртали су рушевине голим рукама. Други су патролирали градом када је почела неизбежна најезда пљачкаша.

Један морнар организовао је прву пољску кухињу. На четири гвоздена трношца поставио је велики казан и двапут дневно справљао кашу за по три стотине људи. Пред казаном се отегао ред. Морнар је био права грдосија и чим би неко покушао да се пробије преко реда својски би га ударио по глави огромном дрвеном кутлачом!

Страх од повратка таласа није нас напустио. Морнарима се чинило — не без основа — да ће бити безбеднији на палуби „Веронике“ иако она више није могла да заплови. Али, многи нису знали да плима неће остати непримећена. Наш командант Морган звани „Прасац“ био је још на почетку земљотреса довољно разборит да постави неколико људи као извиђаче на високој хриди са које се пружао поглед на читав залив. Пошто им никако није стигло наређење да напусте положај, они су тамо остали да бдију, дан и ноћ, читаву недељу дана. Нису побегли ни када се део хриди одронио поневши у дубину неколико кућа са њиховим становницима.

На срећу, када се море најзад вратило после девет дана, учинило је то мирно и постепено, полако пунећи шупљине и улегнућа, све док лука није поново изгледала као пре. Задах муља и рибље трулежи спран је током ноћи и до јутра је ваздух опет постао свеж и мирисан. Живот је био леп.

Ернест Дашвуд-Еванс

ТИТО У АНЕГДОТАМА

КУХИЊА, МИРНО!

Једног дана Тито наврати и у бродску кухињу. Дежурни је био артиљерац Рамиз Кандић. Кад на вратима препозна „незваног госта“, Рамиз скочи као тана:

— Кухиња, мирно!

Па учини два-три стројева корака и рапортира:

— Друзе Маршале, рапортира морнар Рамиз Кандић, дежурни у кухињи... Ручак је готов.

— Добро, добро, Рамизе! Стани на мјесту вољно. А што има за ручак?

Рамиз опет заузео став мирно:
— Друзе Маршале, за ручак има говеђа супа, пасуљ, суво свињско месо, наранџе, оранжада, компот од шљива.

— Па да пробамо!

— Изволите!

Тито се даде на посао. Отвара лонце и гледа у шерпе. Понегде хвата кашиком и проба.

— Укусно. Баш лијепо припремљено!

А Рамиз се смешка, драго му, као да је он кувао.

— Значи, то ћемо данас имати за ручак? — пита Тито.

— Да, али само морнари, за вас и друге из пратње посебно се кува.

— Да, да, увијек ми лошије прођемо. Морнарима добар пасуљ а нама и официрима некакви „шато-бријани“ и „медаљони“...

(Из књиге Звонка Штаубрингера и Милоја Поповића „Тито у анегдотама“)

ТЕЛЕФОН У УСТИМА

Пре двадесетак година у редакцију једног француског лингвистичког часописа стигло је писмо неког мисионара који је годинама боравио у Африци и готово „у душу“ упознао афричко село и живот његових становника. Опширно и веома занимљиво писмо заинтересовало је чланове редакције.

„Свако вече у селу почиње живахним разговором суседа“ — писао је мисионар. „... Звиждуцима који подсећају на цвркулт птица они размењују утиске о протеклом дану, препиру се, добацују једни другима шале, а све то чине са велике удаљености“.

Мисионар је описао и је дан узбудљив догађај. Његов пријатељ лекар позван је у суседно село да помогне човеку кога је ујела отровница. Пошао је с пријатељем и док су журили према селу, водич одједном стаде, ослушну необичан звиждук и рече лекару:

— Морам да се вратимо, и то брзо. Болесника су однели к вама, негде смо се мимоишли!

Сумњичаво гледајући у водича, два човека се ипак окретоше и журно пођоше лекаревом дому. И, на своје велико изненађење, ту су нашли омању групу људи који су их нестрпљиво очекивали, страхујући за живот настрадалог.

БРЖЕ У МЕКСИКО

О овој интересантној појави писао је 1935. године и врховни гувернер фран-

цуских колонија у западној Африци. У строго поверљивом писму тврдио је да се афричко племе Гурунсу, које живи у западном Судану, служи звучним шифрама. Звиждућући помоћу прстију или служећи се малом фрулом, такозваном увом, људи из тог племена тако комуницирају искључиво на већим растојањима. „Њима није ни на крај памети — писао је он — да постоје апарати као што су радио, телефон и телеграф“.

Гувернер је предлагао да се ова појава детаљно испита и да, ако то икако буде могуће, она буде основ тајног језика којим би могли да се служе француски обавештајци.

Али, предлог одушевљеног гувернера није у Паризу примљен озбиљно

штавише, изазвао је бурну смешу и подругљивих коментара. Његово писмо је отправљено у архиву и на тајни језик се заборавило.

Десетак година касније, тачније 1948, прелиставајући древне шпанске хронике, један француски лингвиста обратио је пажњу на запис који каже да су се нека индијанска племена у Мексику служила језиком звиждука који конкистадори, шпански освајачи Средње и Јужне Америке нису могли разумети.

Заинтересован необичним историјским податком, лингвиста се одмах спремио за пут у далеки Мексико. Тамо га је чекало још веће изненађење. У округу Веракруз, који су насељавала племена Ацтека, он је чуо је

ЈЕЗИК ЗВИЖДУКА

ЛЕКАР ЈЕ ЖУРНО ИШАО ПРЕМА СЕЛУ НАСТРАДАЛОГ. ИЗНЕНАДА, ЊЕГОВ ВОДИЧ СТАДЕ, ОСЛУШНУ НЕКАКВ НЕОБИЧАН ЗВУК И РЕЧЕ: — МОРАМО ДА СЕ ВРАТИМО. БОЛЕСНИКА СУ ВЕЋ ДОНЕЛИ К ВАМА!

зик звиждука у свој његовој лепоти. Њиме се, писао је француски лингвиста, служи неколико племена која броје око шездесет хиљада људи. Разговор, започет на великом растојању, Индијанци често воде и по неколико часова.

ВЕСТИ ИЗ ПТИЧЈЕГ СЕЛА

Писмо из Мексика није доживело судбину онога које је послао мисионар из Африке. Вила је то права, посланица за лингвисте и они су се са необичним интересовањем предали послу. Почела су детаљна истраживања и показало се да језиком звиждука влада већина индијанских племена.

Узбуђење се још није стишало кад је са Гомера, једног из скупине Канарских острва, стигла нова вест — необичним језиком споразумевају се и житељи овог острва.

О овоме је почело да се говори у целом свету, нарочито међу језичким стручњацима, а са свих страна су, као за чудо, стизале готово сензационалне вести. У Турској, на пример, недалеко од Колхиде, земље митског златног руна, у планинском селу званом Птичје село, пастири се служе језиком звиждука.

Трагови сличног споразумевања установљени су и код неких горштака на Тибету, највишој висорав-

ни на свету, а помињу се и неки предели на Балкану. Није зато искључено, тврде лингвисти, да овај језик сведочи и о међуплеменским везама у неким давним епохама.

Историја тајанственог звиждука поново се појављује на страницама етнографских и лингвистичких часописа. Недавно је у Паризу извршен занимљив експеримент у једној лабораторији за акустичну физиологију, познатој у свету по резултатима постигнутим у изучавању комуникације животиња. Овде су у току неколико година бележени звиждуци које су производили делфини, а добијени акустички записи, слични кардиограмима, брижљиво су чувани.

Група сарадника исте лабораторије бележила је истовремено језик звиждука у једној планинској области Француске и кад су, сонограми упоређени са онима који су добијени бележењем звиждука делфина, показало се да су веома слични.

По мишљењу стручњака, језик звиждука представља прави златни кључ тајанствених врата из којих се налазе одговори на многа питања која пре свега интересују етнографе и језичке стручњаке. Још се не зна да ли ће он за нас остати само загонетни одјек далеке прошлости.

М. М.

ДОБРОТВОР ИЗ ГАНКСТЕРСКЕ ЧЕТВРТИ

Дени Кеј, или Дејвид Комински, данас се онда звао, провео је детињство у Бруклину, сиромашном предграђу Њујорка.

Риђокоси дечак завршио је са прањем прозора у зубарској ординацији и упитно погледао зубара који се одмарао у столици пре почетка радног времена. Овај је бацио кратак поглед на окна и рекао:

— Добро је, момче. На-врати сутра, биће још по-сла за тебе.

Дечак је, међутим, још гледао у њега, као да је скупљао храброст, а онда је упитао:

— Могу ли да останем мало да гледам како ради-те? Знате, ја бих хтео да postanем зубар. Тешко ми је да гледам људе како су нерасположени, па макар им само зубобоља сметала... Зубар, иначе врло строг и озбиљан човек, погледа зачуђено у малог Дејвида. Сваког другог дана, а некад и чешће, он је долазио и чистио ординацију, за врло малу суму новца. Био је ве-сео и док је радио певао је шаљиве песмице, које су нарочито увесељавале зу-бареву кћерку Силвију.

— У реду — рекао је по-сле дужег размишљања доктор Фајн. — Идем да се пресвучем... Први паци-јент мора да је већ у че-каоници.

Када се после десетак ми-нута докор Фајн вратио у ординацију уводећи паци-јента, имао је шта да ви-ди. Дејвид је седео на зу-барској столици и весело певушећи дељао парче др-вета скупљеном „борер“-бу шилицом за зубе!

— Проклетиња мала! — повикао је зубар бесно. — Зар тако хоћеш да ораспо-ложиш људе? Губи се и не-мој да те још једном затек-

нем овде! Отпуштен си!!!

Дејвид је тихо устао, узео своју канту и мердевине и изашао без речи. За њим је изашао и пребледали паци-јент који није желео да се са његовим зубима поступа као са парчетом дрвета. Силвија, која је чула гала-му, улетела је у ординаци-ју.

— Шта си урадио? — упи-тала је забринуто оца.

— Отпустио сам Дејвида, ону малу битангу!

— Зашто? Па он ме је то-лико увесељавао... — ту-жно је рекла.

— Али мене није... — одговорио је зубар и умор-но се сручио у столицу.

Дечак који није успео да развесели зубара, успео је то са целим осталим све-том, оног дана када је по-стао велики певач, коми-чар и забављач — Дени Кеј.

БАЗЕН НА РЕПЕРТОАРУ

Родио се 1913. године у Њујорку и одрастао у нај-горем и најмрачнијем од свих предграђа овог вели-ког града — у Бруклину. Његови суседи углавном су били криминалци, лопови и убице. Дејвид Комински, како му је било право име, ишао је у школу са сиво-вима таквих људи, али ни-је потпао под њихов ути-цај.

Дејвидови родитељи би-ли су поштени људи, који су се из Русије доселили у Сједињене Америчке Др-жаве, као и многи други Јевреји који су побегли

СУСЕДИ ДЕНИ КЕЈА БИЛИ СУ МАХОМ КРИМИНАЛЦИ, ЛОПОВИ И УБИЦЕ, АЛИ ОН НИКАДА НИЈЕ ПАО ПОД ЊИХОВ УТИЦАЈ.

пред белим терором. Отац Дејвидов врло слабо је напредовао с послом јер није знао ни речи енглеског језика, али све је пошло набоље када је отворио малу кројачку радњу, тек да би прехранио породицу. Сваке суботе у кући Коминских приређиване су скромне забаве за најуже кругове пријатеља, углавном Јевреја из Бруклина. Певало се и играло, почевши од руских народних песама па до модерних америчких мелодија.

Када је Дејвид напунио четрнаест година, мајка му је умрла и он се, да би помогао оцу и породици, запослио код доктора Фајна, одакле је убрзо отпуштен. Не могавши да нађе други посао, дечак са још једним другом и гитаром креће по Америци, покушавајући да заради неки долар као забављач.

Певајући по успутним местима и измишљајући често речи песмица које су пратили на гитари, успели су да стигну све до Флориде. Одатле су се вратили са седам долара зараде, а отприлике толико су имали кад су кренули на ову турнеју. Дејвид се у то време определио за позив забављача, међутим, дуго је још морао да ради разне друге тешке послове како би се прехранио.

Негде у осамнаестој години успео је да се запосли као нека врста келнера-забављача у камповима и хотелима на планини Катскил. На све начине је покушавао да забави госте, а када му то никако не би полазило за руком своју тачку би завршио падом у базен за купање!

Две године касније једна

група играча га је примила и заједно су кренули на турнеју, приређујући озбиљне тачке. Како Дејвид није умео да игра, грешио је на бини и ометао друге из групе. Настао би општи хаос, а публика је вршталла од смеха. Људи из трупе су схватили да је много боље пустити Дејвида да импровизује, тако да се озбиљна играчка тачка претварала у урнебесну комедију. Одмах затим отишли су на турнеју у Јапан и Кину. По повратку са турнеје Дејвид пуних пет година ради као статиста у филмовима и говори неке мање улоге у радио-драмама. Ускоро мења име у Дени Кеј јер је краће и лакше се памти.

ЗА ДЕЦУ СВЕТА

А онда су га 1938. позвали да са једном групом глумаца иде у Лондон на турнеју. Дејвид је био ван себе од среће. Али, турнеја није успела: специфичној енглеској публици комика Дени Кеја нимало се није допала. Несрећан, он се враћа у Њујорк где доживљава најлепше изненађење.

Срео је Силвију Фајн, кћерку доктора Фајна. Она се сада бавила свирањем клавира и компоновањем

веселих песмица. Денију су се свидели њени текстови, углавном без нарочитог смисла, али су речи одабране по звучности и лепо су се римовале.

Силвија се ускоро удаје за Дени Кеја и пише композиције и текстове само за његове тачке. Ова изванредна комбинација талента није могла да прође незапажено и 1939. године Дени Кеј добија прву улогу на Бродвеју. Ову прилику је зналачки искористио и ускоро постао човек коме се цео Њујорк смејао, захваљујући невиђеној комици коју је показао.

Није прошло дуго, и он је преплављен понудама за улоге у филмовима од којих су многи познати и југословенској публици, почев од „Двоструког живота Волтера Митија“, па до безумног двобоја мачевима у филму „Дворска будала“.

Последњих година Дени Кеј ређе снима, а све чешће приређује приредбе у добротворне сврхе за УНИЦЕФ — Међународни фонд Уједињених нација за помоћ деци. Често са групом глумаца одлази у посету неразвијеним земљама, не би ли некако забавио децу која су због глади и сиромаштва заборавила или нису доживела веселе тренутке.

М. Ј.

Дени Кеј у посети сиромашној индијској деци, у склопу мисије УНИЦЕФ-а.

Сцена из филма „Ханс Кристијан Андерсен“ са Дени Кејом у главној улози.

ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ

ПЛАЋЕНА ЕСКАДРИЛА

ЈЕДИНИ ЗАДАТАК БИО ИМ ЈЕ ДА ОБАРАЈУ ЈАПАНСКЕ АВИОНЕ. ЗА ТО СУ ДОБИЈАЛИ БОГАТУ НОВЧАНУ НАГРАДУ КОЈА ЈЕ ПОНЕКАД ПРЕДСТАВЉАЛА ЦЕНУ ЊИХОВОГ ЖИВОТА.

Клер Чено!... При самом помену тог имена Јапанце је обузимала нелагодност. У ваздуху, међутим, хватала их је права паника приликом сусрета са његовим „тигровима“. Иако су важили за срчане борце, узмицали су чим би их видели. Јер, Ченоови људи били су истовремено и пилоти и вуци и убице и самоубице, али пре и изнад свега добро плаћени најамници, спремни да за новац улете у најљући окршај.

Прикупљени за време другог светског рата у Сједињеним Америчким Државама, летели су за куоминташку Кину и борили се против Јапанаца. Слободно речено, припадали су армији савезника јер је ситуација у Кини тада била сложена.

Вишегодишња инвазија

У ствари, почетком другог светског рата у Кини су постојале две политичке организације: Куоминтанг — либерална странка ситне и средње буржоазије и Комунистичка партија. Док се двадесетих година овог века, а и нешто касније, на челу Куоминтанга налазио Сун Јат Сен, странка се залагала за демократију, ослобођење и сарадњу са комунистима. Али, када се револуционарна борба против феудализма заоштрила и сељаштво почело да захтева поделу велепоседничке земље, у Куоминтангу су дошли до изражаја представници крупне буржоазије.

После смрти Сун Јат

Сена они су преузели руководство и странку претворили у оруђе реакције. Због тога се 1927. године савез између Куоминтанга и Комунистичке партије — распао. Створене су две владе: Чанг Кај Шека, који је стајао на челу реакције, и влада Комунистичке партије у коју је било укључено и лево крило Куоминтанга. Самим тим настале су и две различите армије.

Јапан је 1931. извршио инвазију на Кину и до краја 1941. овладао њеним најбогатијим областима. Савезници су ушли у рат против Земље излазећег сунца признајући као представника Кине искључиво Чанг Кај Шека, па је одлучено да му се пружи помоћ у сваком погледу. У јануару 1942. године амерички генерал Џо зеф Стилвел, кога су војници називали у шали Џо Сирће, именован је командантом куоминташких снага.

У то време Клер Чено већ је био у Кини где се налазио још од пре рата у својству Чанг Кај Шековог саветника.

Летећи шипрови

Званично, Чено је био генерал и командант савезничке ваздухопловне офанзиве над Кином, а незванично „Месија“. Ово последње сам ја себи утврдио у главу тврдећи да се Јапанци могу победити само његовим „начином бор-

бе“. Тај начин успео је и да оствари. Уз Чанг Кај Шекову подршку из Америке је добио авионе, пилоте-плаћенике и новац и са жаром се бацио на обуку људи. После неколико месеци суровог тренинга, ескадриле „Адам и Ева“, „Панда медвед“ и „Паклени анђели“ биле су спремне за окршаје са Јапанцима.

Све три ескадриле чиниле су 14. ваздухопловну групу и први пут ступиле у борбу 20. децембра 1941. Укупно су имале око 100 пилота и 200 авиомеханичара. Назив „летећи ти-

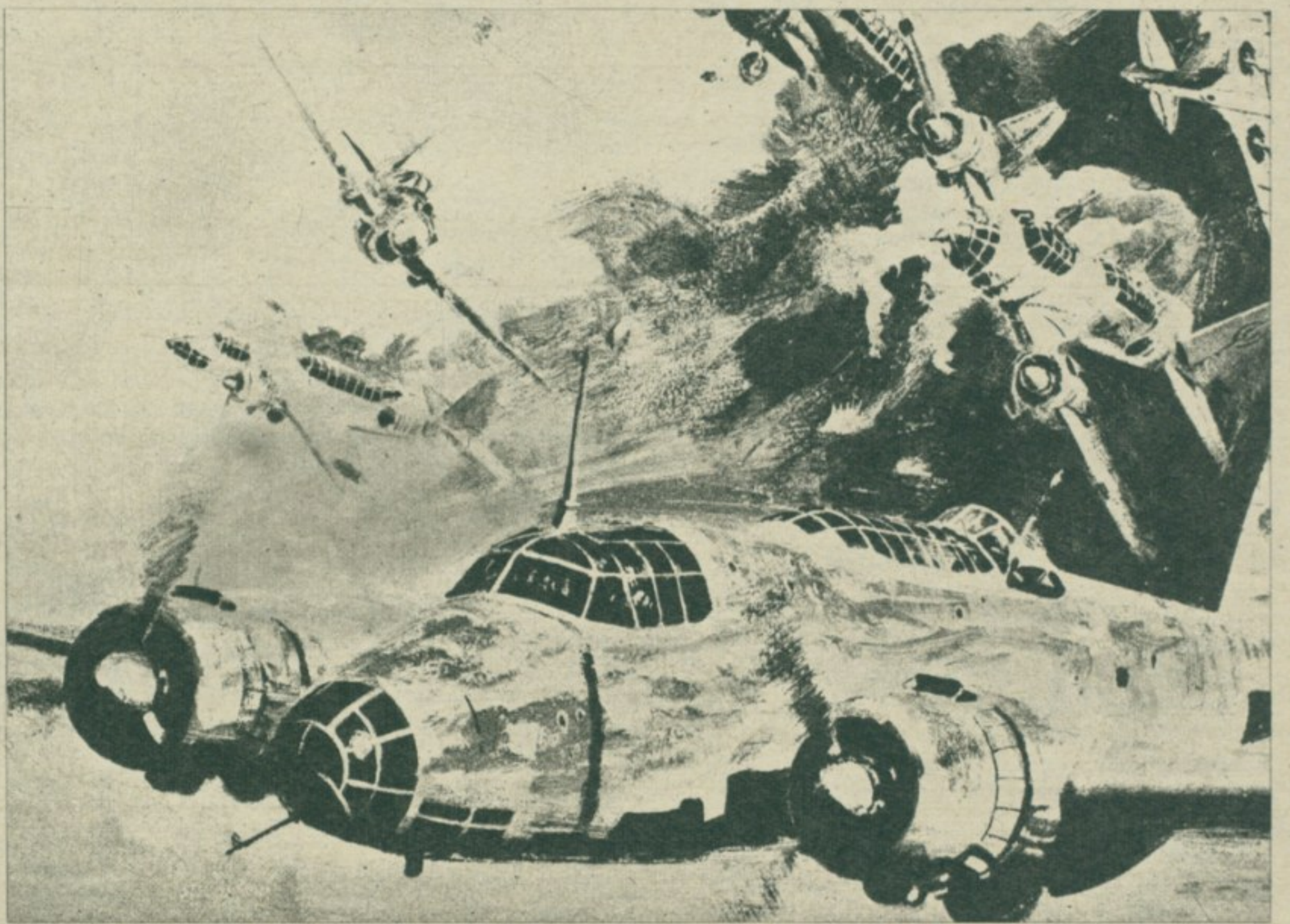
грови“ пилоти су добили по амблему који су носили на униформи и на којем је био насликан бенгалски тигар у скоку кроз латинично слово V (почетно слово речи викторија — победа).

„Тигрови“ су били најамници у правом смислу речи. За летење су добили месечну плату од 600 долара, а поврх тога 500 долара за сваки оборени јапански авион. На небу су правили покор. Летели су по сваком времену и живели за тренутак смакнута непријатељске летелице. Тако су, на

пример, изнад Рангуна у Бурми за само један дан оборили 25 авиона. Свуда где би се појавили сејали би страх и смрт.

Ипак, у поноћ 3. јула 1942. Ченоове плаћене ескадриле су распуштене. Од тада „тигрови“ су летели као пилоти регуларне војске своје земље по дужности и без икакве новчане накнаде, углавном превозећи преко Хималаја ратни материјал за савезничке трупе у Кини и Бурми. Док су летели за Ченоа, уништили су 286 јапанских авиона.

Д. В.

И ТО СУ РЕКОРДИ

ПАЦИЈЕНТ — МЕТУЗАЛЕМ

Најстарији пацијент који је икада оперисан био је Џејмс Хенри Брет који се 7. новембра 1960. године подвргао тешком хируршком захвату на куку. Иако је имао 111 година и 105 дана, операцију је одлично поднео.

Најдужу операцију извео је у болници Сан Дијега, Калифорнија, доктор Џон Алксн: извршена је на мозгу једног деветнаестогодишњег младића, а трајала је — 31 час.

НЕ ЗАВИСИ ОД ТЕЖИНЕ

Просечна тежина мозга код тридесетогодишњег човека износи око килограм и 410 грама. Најтежи мозак имао је славни писац Иван Тургенев (1818-1883) — 2,012 килограма. Међутим, изгледа да од тежине мозга не зависи и интелигенција јер је мозак писца Анатола Франса био тежак само — 1,017 килограма.

ЖЕНА С БРАДОМ

Најдужу косу имао је Индијац Тируваду Турији чије су власи, када је умро, биле дугачке 7,93 метра. Норвежанин Ханс Лангсет (1836-1927) имао је најдужу браду — 5,33 метра која је од 1967. године изложена у Смитсоновом институту

у Вашингтону. И неке жене су имале браду коју нису бријале, већ су биле веома поносне на њу! Таква је била Американка Џенис Девер чија је брада, када је умрла у 42. години живота, 1884, била дуга — 36 сантиметара.

Dik
Browne

ХОТАР СТРАШНИ

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ...

ПОЗИВ У ПОНОЋ

Тек што је инспектор Жеди задремао, телефон на сточићу поред његовог кревета зазвони. Он мрзовољно протрља очи, у мраку напипа прекидач стоне лампе и упали сијалицу, а онда, пошто је телефон и даље звонио, подиже слушалицу. У почетку ништа није успео да разуме, јер је узбуђени глас с друге стране жице грцао: нека преплашена жена нешто је покушавала да му објасни.

— До... дођите... брзо... десило се нешто страшно — јецала је.

— Смирите се, молим вас — инспектор Жеди је полако говорио, а за то време, једном ногом испод кревета тражио ципеле. — Шта се десило?

— Он тамо лежи, не смем да погледам — жена је и даље јецала, а глас јој је постао пискав.

— Ко је то ОН? — запитала Жеди држећи слушалицу, наслонјену на раме јер су му тако руке биле слободне, па је могао да облачи кошуљу.

— Господин Гијом Фовел је — убијен! једва промуча жена. Уто се веза прекиде.

ЧУЛА САМ КРИК

Име Гијома Фовела било је познато у целом Паризу пошто је био један од највећих богаташа јер је држао акције најпознатијих хотелских удружења. Живео је на свом имању, на Марсовим пољима, у раскошној кући окруженој вртом са екзотичним биљем.

Инспектор Жеди уђе у гаражу, седе у свој стари „ситроен“ и крете према Марсовим пољима.

Чим је стигао пред велику капију оковану гвозђем, још с улице је схватио да је дошао на праву адресу. Сва светла у огромној кући била су упалјена, а једна жена је стајала на прозору, јасно је разазнавао њене обриси и

слабом светлошћу која је допирала са трема. Приђе му, чучну поред њега и опипа руку мртвог човека која је још била топла — убиство се вероватно десило пре једног часа. На телу није било трагова крви. Инспектор упали батеријску лампу и снажан сноп светлости поче да шара по том крупном безживотном телу. И тада, ис-

година радим у овој кући као собарица, па сам тако имала довољно времена да упознам све навике господина Фовела. Имао је обичај да свако вече излази у шетњу обично око 10 часова, а у врту се задржава све до поноћи. Тако је и ноћас било! Међутим, око 11.30 зачула сам ужасан крик који ме је пробудио. Потрчала сам према

— Господина Фовела видео сам око 11 часова. Управо сам утерао кола у гаражу, а када сам из ње изашао видео сам газду како се шета по врту. Пришао сам му и запитам га у колико часова жели да сутрадан изјутра кренемо у град. Није ми ништа одговорио, само је одмахнуо руком, и ја сам отишао у кућу. Био је чудан у последње време, изгледао је веома потиштено...

— А ви? — обратио се Жеди кувару Франсису. — Шта сте ви радили?

— Одмах после вечере отишао сам у своју собу, јер ме је глава јако болела. Никако нисам могао да заспим, па сам око 11 часова стао на прозор да бих удахнуо мало свежег ваздуха. Видео сам господина Фовела како се шета горе-доле по врту и... чини ми се да сам угледао и — убицу!

ТО ЈЕ ОН!

— Па што то одмах нисте рекли? — запитала Жеди.

— У дворишту је било мрачно, само је слаба светлост допирала са улице, па нисам могао да разазнам његово лице. Али, све ми се чини да је убица био баш баштован Андре: био је исто толико висок и крупан, некако се незграпно кретао. У једном тренутку господин Фовел се сагнуо, јер му је неки камичак упало у ципелу и док је покушавао да га из ње извади, с леђа му је пришао човек и ударио га по глави неким предметом. Зачуо сам и онај крик, али сам се толико уплашио, да нисам смео да изађем из собе.

Уто, у собу уђе висок крупан човек, поднадулог лица: према ранијем опису било је јасно да је то баштован Андре.

— Човек не може ни ноћу да се одмара — бесно је сиктао. — Управо сам заспао када сте ме пробудили.

А када је чуо о чему се ради, још више се намргодио, а онда набусито почео да прича:

— Дошао сам кући око 8 часова, а затим сам отишао у стаклену башту која се налази у мом дворишту. Око поноћи сам дошао кући и легао да спавам. Не, нико ме није видео, јер волим да будем сам док радим око цвећа...

— Није више потребно да ми причате — рекао је инспектор Жеди. — Знам ко је убица!

дугачку косу. Чим га је видела, жена стрча и отвори му улазна врата. По гласу који је још подрхтавао, одмах је знао да је са њом разговарао.

— Ено га, тамо! — рече му жена.

Тек тада инспектор Жеди је приметио једно згрчено тело у дворишту испред куће: било је осветљено

под потиљка, приметио је велику модрицу — неко је Гијома Фовела ударио тупим предметом.

— Испричајте ми како сте га пронашли? — рече инспектор.

— Моја спаваћа соба налази се са ове стране зграде, односно, прозори су окренути према дворишту — поче жена. — Већ десет

прозору и угледала господина Фовела како се заноси у ходу. А онда је пао... После тога сам вас позвала.

ВИДЕО САМ ГА

— Ко још живи у овој кући и где се налазе њихове спаваће собе? — запитала је инспектор Жеди.

— У приземљу, са задње стране куће станује шофер Патрик. Соба кувару Франсиса такође се налази са ове стране зграде, а Андре, баштован, не живи овде. Он свако јутро око 6 часова долази на посао.

— Позовите их — наредио је инспектор Жеди, а затим пође према кући.

После неколико минута уђоше шофер Патрик и кувар Франсис док је собарица већ телефоном обавестила баштована Андреа.

— Патрик, испричајте ми шта сте ноћас радили од 10 до 12 часова — запитала Жеди и завали се у фотељу, док је промишљиво посматрао придошлицу.

Шта мислите, драги читаоци, који је детаљ у причи навео инспектора Жедија да посумња да је убица баш...? Ако знате, честитамо! Ако нисте расположени за решавање детективске приче, прочитајте решење на страни 35.

МОЗАИК

СУКЊЕ ЗА МУШКАРЦЕ

У једној банци у америчком граду Ричмонд запослено је мно го мање жена него мушкараца, али то им није сметало да затраже да убудуће долазе на посао искључиво у панталонама на шта њихови претпостављени нису од тада гледали баш благонаклоно.

После дужих преговора управа банке је удовољила представницама лепшег пола. Али, мушкарци су се узнемирили и затражили да на посао долазе у — сукњама, разуме се, не у женским, већ у

мушким килтовима, традиционалној народној ношњи Шкота.

Није познато да ли је мушки део особља ове банке заиста намеравао да у „сукњама“ долази на посао или је то било само питање формалности. У сваком случају, право на ношење килта су изборили, али са једном напоменом — да његов доњи крај не сме бити више од десет сантиметара изнад колена.

ЖИВЕО ОД ПИЛУЛА

Самуел Џезап је био богати Енглец који у свом иметку и новцу није проналазио никакво задовољство. Био је хипохондор, ображени болесник који је свакодневно тражио савете лекара, јер се плашио да ће изненада умрети. Од 1794. до 1816. године прогутао је 226.934 пилуле и испио око 40.000 разних течних лекова. Његов лекар је забележио да му је само 1814. године морао да препише — 51.590 пилула. Иако је свакодневно гутао толике лекове, овај човек је умро тек у 65. години живота.

»НЕОБИЧНА« ДЕЛАТНОСТ ВАСЕ ПЕЛАГИЋА

Кад је пре тачно 111 година основана српскоправославна богословија у Бањалуци, њен оснивач, први управник и наставник одмах је почео да, са искреним и великим заносом, подиже необичне справе у дворишту тада угледне установе. Свет се није могао начудити свему што је ви-соки, снажни свештеник у црној мантији, с великом брадом, побадао у земљу, загледајући сваки час у цртеже које је држао у рукама.

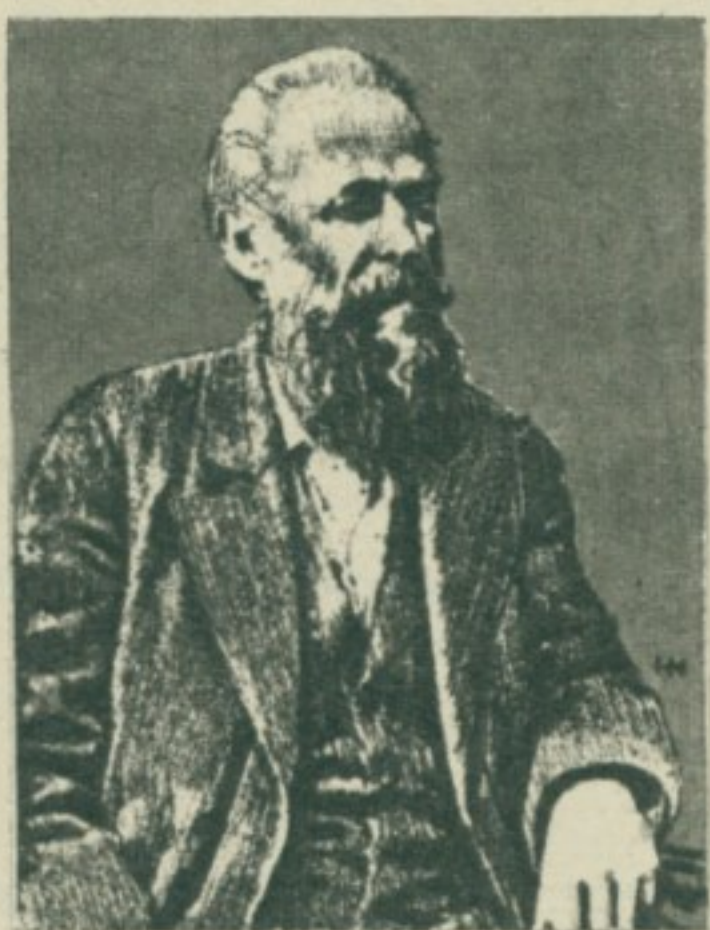
Чим је све било готово, управник богословије је извео ђаке, будуће учитеље и свештенике, и заједно с њима почео да се пребацује, увија, истезе и веша о дотад невиђене справе, које су се састојале од дебела пободених у земљу и спојених металном шипком, с неколико дебелих ужади обешених на оближња стабла. Справе су биле гимнастичка вратила, а управник богословије, учитељ и велики пропагатор спорта — Васа Пелагић.

Међутим, ускоро је избио прави скандал. Запрепаштене црквене власти су са гласним згражањем обавестиле бањалучког проту Угриновића да управитељ богословије у дворишту „светог дома прави циркус и ваشار, мучи децу, љути Бога и нимало се не обзира на добронамерне примедбе верника“.

Убрзо је дошло до жучног сукоба између проту Угриновића и за то време веома необичног учитеља Васе Пелагића. Како је по црквеној титули био виши и моћнији од Пелагића, прота је смелог наставника, уз грдњу и претње, надмено питао: „Шта нам требају вешала код олтар-а?“ Наравно, тиме је циљао на Васине гимнастичке справе.

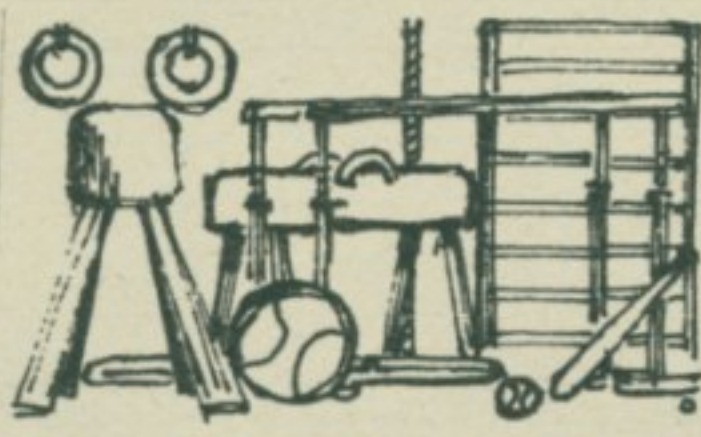
ФАБРИКА ЗА ГОСПОДУ И ЛЕЊИВЦЕ

Али, упорни и свестрано образовани учитељ, који је врло добро познавао значај спорта, није се уплашио ни поколебао, чак ни онда кад су се против њега отворено дигле најутицајније личности тадашње Бањалуке. За велики грех и неморал, кад су његови ученици, будући попови и учитељи, полуголи вежбали у дворишту богословије, Васа Пелагић је, вероватно, за краће време премештен из Бањалуке. Међутим, ускоро се вратио, али са титулом архимандрита. Сад је био моћнији од конзервативног проту, па су и он и његови ученици од тада сваки дан са одушевљењем „гимнастисали“.

— Школовање и живот без гимнастике не вреде ништа — писао је велики просветитељ. — Јер народу су потребни здрави и свесни људи, а не слаботиња!

ЧУДО

НА БАВОЛСКИМ СПРАВАМА

Вишеструко образован, активан социјалиста и народни просветитељ, Васа Пелагић је у систему своје педагошке и друштвене делатности на готово прво место стављао „гимнастику“, како је називао сваку врсту спорта. Увиђају-

дашњи начин васпитања и школовања фабрицира многобројну господу, лењивце, изјелице, угњетаче, развратнике, кукавице и готоване“.

Али, његова активност на ширењу спорта није ишла глатко. Као и у

ка и сељака, правди и просвети, творац познатог „Народног учитеља“ није до краја изузетно плодног живота престао да теоретски, писмено, шири физичку културу свуда, где год се задесио.

Напомињући да родитељи не смеју никада заборавити да „срећа деце зависи од њиховог телесног вежбања“, Васа Пелагић је систематизовао своју теорију о физичком васпитању и делатности у народу, дајући јасне и одређене предлоге како да се гимнастика што више прошири и прихвати. Залагао се да се и на селу и у граду оснују „гимнастичке задруге“, у којима би свако вежбао, „прво

народну, а затим вештачку гимнастику“.

Најзад, Васа Пелагић је начинио и предлог најважнијих вежби да би човек био здрав и снажан. По њему, најбоље је трчање, скокови, бацање камена с рамена, пливање, веслање, јахање, возња бицикла, излети, гимнастика на справама и — лоптање.

Познајући изврсно потребе младог организма за игром и покретом, Васа Пелагић није заборавио ни фудбал. Остало је забележено да се он, много пре појаве првог фудбала код нас, „лоптао“ на бањалучком пољу са својим ученицима. Наравно, становништво је то гледало као својеврстан скандал, а мање као узбудљиво такмичење. Савременици великог социјалисте су записали да су се на овом пољу поред Врбаса одржавале праве утакмице у бацању „камена с рамена“ између Пелагићевих ученика и турских војника из оближње касарне. И увек су побеђивали такмичари које је тренирао кршни свештеник, први зачетник спорта код нас.

И. Лончар

НА РУКАМА НАРОДА

Увидевши да се не могу лако ни једноставно одупрети прихватању идеја Васе Пелагића, београдске власти су 1876. године великог народног просветитеља на силу одвеле у лудницу. Пре тога су спалиле његове књиге и списе.

Огорчена овим свирепим и гнусним поступком, маса народа је провалила у лудницу и изнела Васу на рукама на слободу.

Овај истинити догађај најбоље говори колико је Пелагић био омиљен и прихваћен у напредним слојевима друштва свог времена. Али, на жалост, имао је и много непријатеља, често моћнијих и од његових присталица.

После честих прогона, путовања и просветитељског рада, Васи Пелагићу је јавно скинута свештеничка мантија 1895. године у Саборној цркви у Београду. Умре је 1899. у пожаревачком затвору, у шездесет првој години живота.

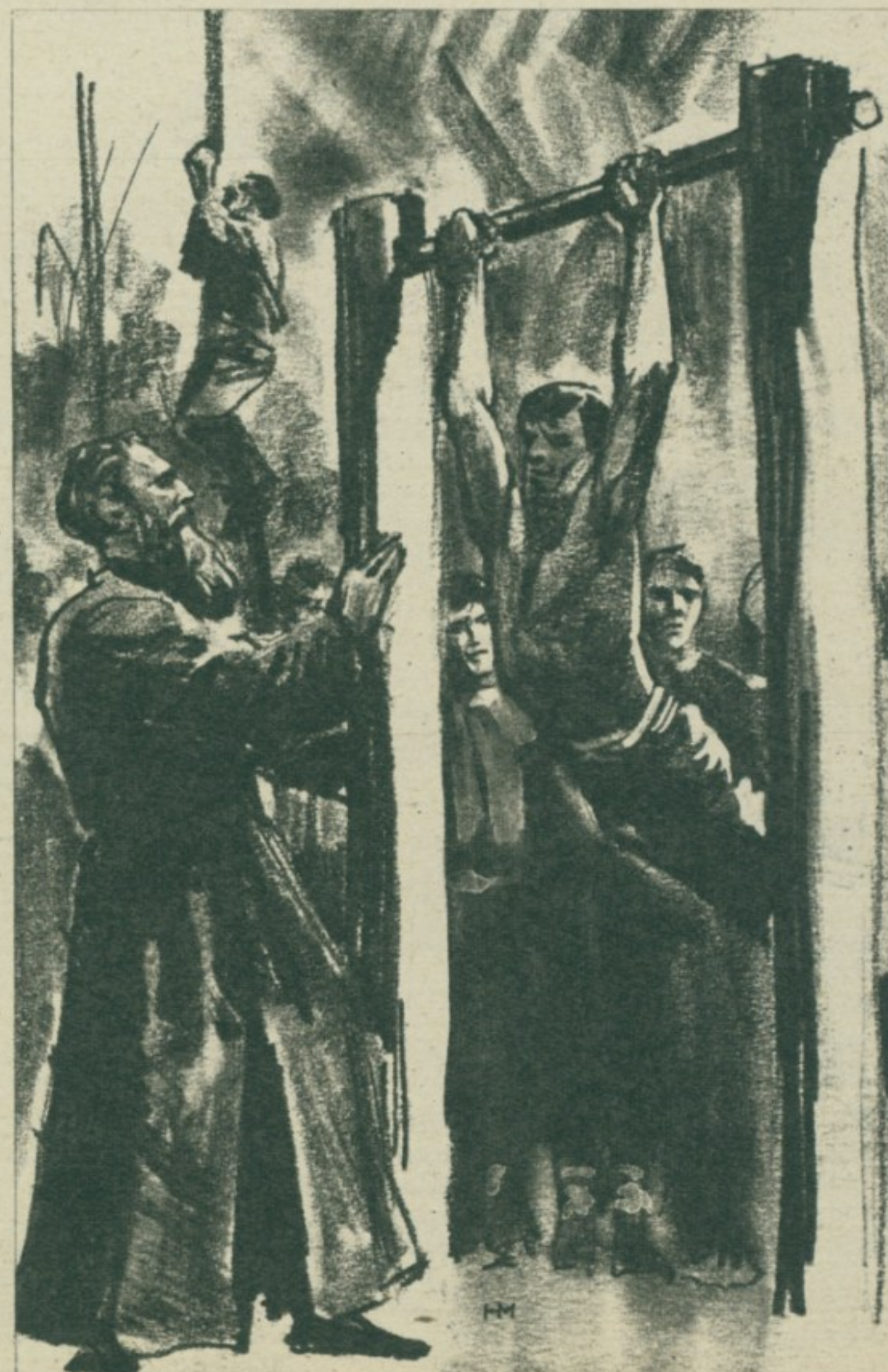
Њи сву корист од здравог, снажног тела и за појединце и за цело друштво, овај неуморни пропагатор не само физичке културе, целог живота се трудио да својим делом и личним примером учини спорт доступнијим и разумљивијим широким и у његово време врло заосталим народним масама.

Од тринаест предмета, колико их је било на бањалучкој богословији док је он био управник и наставник, Пелагић је на прво место стављао националну и општу историју, а одмах затим гимнастику. Јер, како је писао, „са-

другим врстама и видовима његове богате делатности, Пелагић је нападан и осуђиван и за своје списе о гимнастици, за справе и часове вежбања са омладином.

СРЕЋА ЈЕ У ИГРИ

После три године рада у бањалучкој богословији, који је ипак морао прекинути, завршена је и практична спортска делатност Васе Пелагића. Међутим, пишући о социјализму и Карлу Марксу, тешком положају радни-

ОПОМЕНА КАМЕНИХ УСТА

ЉУБЉАНСКИ ГРАД налази се на стрмом брду око 60 метара изнад Месног и Старог трга, најстаријих делова главног града Словеније. Прва зграда на том месту позната је још из 9. века. После великог земљотреса 1511. године тај део града је президан, тако да сада већи део има изглед из 17. века. Торањ са кога се пружа најлепши поглед на читаву Љубљану изграђен је тек средином 19. века. Град се већ неколико година преуређује за културне и туристичке намене.

УРШУЛИНСКА ЦРКВА — Смештена на западном крају Трга ослобођења представља најлепше уметничко дело барока у Љубљани. Зидана је у периоду од 1718. до 1726. године, а завршена тек 1747. Изванредно лепа фасада са шест огромних стубова завршава се са три плитка удубљења која имају, за барок необичан, шиљаст облик. Градитељ цркве није познат. После жестоког земљотреса 1895. године цркви је изграђен нови звоник. Огроман главни олтар је највеће дело вајара Франћеска Робе.

ПРЕШЕРНОВ ТРГ — Име је добио према споменику највећег словеначког песника Франца Прешерна. Споменик је израдио Иван Зајец, а на овом месту стоји од почетка столећа. Плочкино Тромостовје, чији се део види на левој страни, настало је тек између два рата, када је архитекта постојећем мосту, са сваке стране, додао још по један мост, тако да са осталим деловима представља јединствену целину. Према тргу је окренут портал францисканске цркве грађене од 1646. до 1660. године. У 19. веку сликарске радове обавио је Матевж Лангус, а између два рата његове слике обновио је Матеј Стернен.

Љубљанска котлина била је насељена још у наменом добу, а до доласна Римљана овде се изређало више илирских и келтских племена. Почетном наше ере ту је била римска Емона, најпре војничка, а потом и привредна насеобина. У документима Љубљана се први пут помиње 1144. године. Од тада се овај град све више ширио и развијао, израстајући у важну привредну саобраћајницу и културни центар.

РОБОВ БУНАР И КАТЕДРАЛА — Месни трг с Градском кућом — Ротовжем — из 15. века — Грегор Мачек га је у 18. веку прерадио у стилу барока. Испред Градске куће стоји бунар крањских река, дело италијанског вајара Франћеска Робе (завршен 1751). У позадини је двоспратна катедрала (столница) с куполом из првих година 18. века. Сазидао ју је италијански архитекта Поцо а фрескама опремио његов земљак Куаљо. Одмах испред ње је Палата бискупје из 16. столећа, с најлепшим сачуваним двориштем у Љубљани. У ходнику је узидана спомен-плоча у знак сећања на Наполеона који је овде боравио 1797. године.

ВОДА ЈЕ ПРЕСУШИЛА — У старом делу града, под Градом, на сваких неколико корака наилазимо на уметничка дела од камена. То су остаци ранијих столећа, кад су украси градитељима били један од главних елемената грађевина. Ова камена уста избацују воду из зида древне црквике Св. Флорјана на Горњем тргу. Заправо, воду више не избацују, јер је неко са лица одломио добар део, тако да је вода, која на слици још тече, пресушила.

НЕПТУНОВ БУНАР из 17. века који је некад стајао на Месном тргу, а касније пресељен у двориште иза зграде Словеначке академије наука и уметности поред Господске улице, један је од уметничких бисера за које чак и многи Љубљанчани не знају. Слична драгоценост сведочанства о скоро две хиљадегодишњој култури Љубљане и њеној претечи Емони могли бисмо да уобличио још многим достојанственим порталима, живахним фасадама старих зграда, скулптурама и споменицима.

ОСТАЦИ ЕМОНЕ у југозападном делу Љубљане нису никаква реткост. На Мирју још стоји добрих сто метара дугачак римски зид који је у целини био дугачак 1.860 метара. Огромна маса рушевина одбрамбених зидина и појединих зграда старе Емоне је још у средњем веку изазивала велику пажњу. Археолози су нам сачували и такозвани „Јакопи-чев врт“ с темељима римске стамбене куће, с добро видљивим остацима „хипокавства“, централног грејања античког света. Ископине на слици откривене су у центру града, између Грегоричеве и Ерјавчеве улице.

СЛОВЕНАЧКА ФИЛХАРМОНИЈА — У Љубљани је још 1702. године основано Филхармонијско друштво, у оно време веома позната музичка установа у Европи, којој је Бетовен послао рукописе једне од својих симфонија с посветом. На месту данашње палате некад је стајало сталешко позориште. Још 1765. године изградили су га представници крањског покрајинског сталештва, а 1887. је изгорело. До 1891. године дограђена је садашња зграда. Извесно време после ослобођења овде је заседала Народна скупштина Словеније, а сада зграда служи за концертне представе и прославе.

сваки учесник је добитник

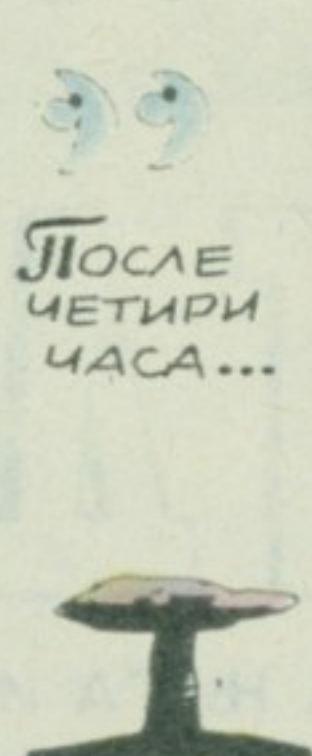
СВАКИ УЧЕСНИК ЈЕ ДОБИТНИК — у новој наградној игри »ПИОНИРА« из Суботице . . . Свака омотница чоноладираних штангли ПИОНИР Пера Детлић, Цица Маца, Конос и Кестен — награђује. И за само једну омотницу добићете понлон и — детаљно објашњење игре. Сакупљајте омотнице јер, но учествује — тај добије . . . Ваш

ОЦАЧАР!

**индустрија чоколаде
бомбона и пецива суботица**

ПРЕПОТОПКО

ЗАБОРАВЉЕНЕ БИТКЕ

Млади војвода Матија Бакић мирно се шетао зидинама древног града Крупе, загледао по времену у ушће потока Крушнице у Уну. Тог пролећа је војвода Бакић добио наређење да са својом четом од двадесет шест војника запоседне чврсту тврђаву Крупу, с неколико јакних кула и подграђем у подножју.

Био је мај 1565. године и све више су се проносили гласови да ће Турци сигурно покушати да прошире границе Османлијског Царства. Преко трговаца, плаћених ухода и избеглица, командант Крупе је сазнао да ливански паша Мустафа припрема поход на Хрватску. Било је то помало невероватно, јер је између Аустријске Царевине и Турске формално владао мир. Али, стари султан Сулејман Величанствени желео је да, пре смрти, најзад оствари свој давнашњи сан и освоји Беч. А напад на Хрватску више би послужио да се одврати пажња од главне намере.

Неки аустријски и немачки генерали предлагали су да се Крупа одмах сруши да не би постала турско гнездо, одакле би освајачи кренули у нападе на Хрватску. Али, то ипак није учињено. Чак се сматрало да овај град, подигнут вероватно у 13. веку, није нарочито занимљив за султанове војсковође и војнике.

Међутим, док се спуштало вече, замишљеног Матију Бакића, који је изузетно заволео чврсти град с којег је гледао у даљину, тргнуо је из мисли коњски топот. Убрзо је пред њим стајао задихан гласник из Бихаћа и, са страхом у очима, саопштио му да Мустафа-паша маршује на тврђаву са четири хиљаде коњаника и пешака, који вуку двадесетак тешких, опсадних топова.

НОЋ БЕЗ СНА

Сваки човек, мање храбар од војводе Матије Бакића, изгубио би, у тренуцима кад се сазнаје да на њега иде преко сто пута бројнији непријатељ, при-

већом жестином. Међутим, густе редови нападача више су сметали једни другима него што су постизали успешан učinak. А сваки турски војник који би се успео на бедем био би оборен.

КОБНА ЗАБРАНА

Браниоци су почели да бацају капе од радости кад су седамнаестог дана одбране угледали на левој обали Уне заставе хришћанске војске. Али, убрзо су били болно разочарани. Јер, командант војске коју су видели у даљини, генерал Ауерсперг, забранио је, по цену смртне казне, да његови војници хрватске и српске народности нападу Турке заобилазним путем, како су захтевали неки хрватски команданти. Ауерсперг се бојао да не ослаби одбрану Бихаћа, и тиме је судбина Крупе и њене посаде била запечаћена.

Сутрадан, 24. јуна, Турци су навалили кроз отворе које су успели да направе у бедемима.

Рањени Матија Бакић и још два војника били су једини преживели. Свуда око њих били су лешеве бранилаца.

Преживели Бакићеве вој-

ДВАДЕСЕТ ДАНА ПАКЛА

ЧАН И КАД ЈЕ САЗНАО ДА НА ЊЕГА ИДЕ СТО ПУТА БРОЈНИЈИ НЕПРИЈАТЕЉ, МЛАДИ ВОЈВОДА МАТИЈА БАКИЋ, БРАНИТЕЉ ТВРЂАВЕ КРУПЕ, НИЈЕ СЕ УПЛАШИО НИ ПОКОЛЕБАО.

суство духа и могућност да мисли разборито и мирно. Још док су се проносили непроверене гласине, млади војвода је тражио да му се додели појачање од сто војника са добром залихом барута и муниције. Међутим, аустријске старешине су сматрале да до најезде Турака неће доћи, а ако се то догоди, Крупа ће бити вероватно заобиђена. Међутим, кад се њихова предвиђања нису обистинила и кад се покренула моћна и силна турска војска, за било какву помоћ посади Крупе било је исувише касно.

Ноћ је војвода, заједно са својих двадесетак војника,

провео без сна, у убрзаним припремама за одбрану. А кад је пред зору ипак за тренутак заспао, пробудили су га и таламбаси, њиска коња и лавез паса. Погледао је са највише куле; развијених барјака, с бројним свирачима, како су то увек чинили при покрети-ма, праћени чопором паса, ка Крупи су ишли Турци.

Ни тада Матија није осетио језу, иако је његова чета према сили што се у таласима ваљала преко поља изгледала смешно малена и нејака.

ПОД НИШОМ КАМЕНА И ОЛОВА

Чим је стигао под кулу која је бранила улаз и видео да је покретни мост дигнут, Мустафа-паша је, по турском обичају, предложио војводи да се преда за једно са својим војницима. А кад је то Бакић одбио са презрењем и једном једином речју, Турци су поставили топове са цевима упереним на куле и зидове тврђаве и принели запаљене фитиље барута. Одјекнула је стравична канонада, и изгледало је да неће преживети ни мишеви у бедемским рупама.

Брзо се прочуло о опсади Крупе и сва Хрватска се дигла на ноге; сад су били сигурни да су Турци опасно близу.

Кад су прошла прва два дана опсаде, четврти и пети јун 1565. године, команданти околних градова су били уверени да је шака бранилаца изгинула. Међутим, они су наставили да се срчано боре и бране, све до дванаестог дана опсаде, кад су топови изненада замукли: Турцима је нестало ђулади! Мустафа-паша је очајавао због непредвиђеног задржавања грдећу војску и гласно се питајући како ће „с тим угурсузима и лоповима освојити неки већи град, кад оволико дангуби пред Крупом“.

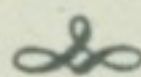
Тада је наредио да се доведу ковачи. Намеравао је да камене лопте умочи у растопљено олово, како би биле теже, и да их употреби уместо правих ђулади. Ковачи су успели и паша их је богато наградио.

У међувремену је пристигла и главнина турске војске за поход на Хрватску, тако да се под крупском тврђавом, како кажу историјски подаци, окупало укупно око двадесет хиљада османлијских освајача.

Љутити и моћни, Турци су наставили опсаду са још

ници успели су да скоче у Уну и тако се спасу.

Искрвављен, не испуштајући мач из руке, храбри војвода Матија Бакић је изрешетан турским куршумима, а затим исечен. Његова смрт прочула се свуда где год су пролазили Турци јер су и они били задивљени храброшћу великог јунака.

Од тада је тврђава Крупа три века служила као турски ослонац за продоре на запад. До данас су од ње очуване три напала порушене куле и истинита прича о јунаштву њеног бранитеља Матије Бакића.

И. Л.

ЛЕК У ЉУСЦИ

Опна која са упутрашње стране облаже љуску јајета може одлично да послужи у лечењу опекотина. То је прва приметила лекарка Ирена Нојхаузер са Универзитета у Илиноису, САД, која је од измрвљене љуске јајета направила мелем за лечење опекотина и рана. Ако се овом праху додају и антибиотици, лечење ће бити још брже и ефикасније.

БЛИЗНАКИЊЕ, АЛИ НЕ И СЕСТРЕ

Све се
погударало:
излег,
рођендани,
прележане
болести,
само се
документни
нису слајали.

зичким сличностима да и
не говорим. То су, уоста-
лом, сви приметили!

ЈЕДИНИ СВЕДОК

Девојке су се дале у по-
трагу за документима и
било каквим подацима из
детињства. Али, није про-
нађено ништа ново што
би доказало њихову пре-
тпоставку.

Једини сигуран сведок
је Џеклинина мајка која
одбија сваку могућност
да су Шејла и Џеклин се-
стре.

— Ово нема никакве ве-
зе са истином — тврди
она. — Џеклин је рођена
у Бристолу, а њен отац
је мој први муж Реџи-
налд Артур Луис. Реџи-
налд није имао ни браће
ни сестара тако да не по-
стоји никаква основа по
којој би девојке уопште
биле у сродству. Сигурно
је у питању случајност!

Према изводима из ма-
тичних књига у општи-
нама недвосмислено је до-
казано да Џеклин и Шеј-
ла нису ни у каквом срод-
ству.

Случај је, међутим, о-
вим постао још интере-
сантнији јер, да су девој-
ке стварно близнакиње,
било би лако објаснити
све чудне подударности у
њиховим животима. Ка-
ко их објаснити сада?

Многи стручњаци дали
су се на испитивање слу-
чаја и дошли до јединог
могућег закључка да је
у питању случајност која
се догађа само једном у
неколико милиона случа-
јева.

Џеклин и Шејла се, ме-
ђутим, изванредно слажу,
баш као праве сестре, а
подаци који говоре супро-
тно уопште их не занима-
ју. За овај случај сазна-
ла је цела Велика Бри-
танија, а две девојке са-
да су познате као „близ-
накиње које то никад ни-
су биле“.

М. Ј.

Када се у соби бол-
нице у Саутмиду
двадесет шестогоди-
шња Џеклин Варлоу про-
будила од наркозе, погле-
дала је девојку која је
лежала у кревету до ње-
ног. Учинило јој се да ју
је негде видела. Гледала
је у њу још неколико тре-
нутака а када је утицај
наркозе сасвим попустио,
схватила је да девојка из
суседног кревета личи на
њу као јаје јајету!

И девојка је гледала у
Џеклин збуњено, јер је и
сама схватила у чему је
ствар.

— Невероватно! — про-
говорила је прва Џеклин
Варлоу.

— Као да се огледам у
огледалу! — одговорила
је ова друга.

— Ја сам Џеклин Вар-
лоу.

— Шејла Едвардс —
представила се девојка.
— Зашто сте у болници?

— Оперисали су ми ка-
мен у бубрегу.

— И мени...

Разговор је текао као у
трансу, а случајности су
се ређале једна за дру-
гом.

— Када сте рођени? —
наставила је радознано
Џеклин.

— Тридесет првог јула.

— И ја! Слушајте, ово
је стварно невероватно!
Немојте ми само рећи да
и ви имате двадесет шест
година.

— Тачно толико!

У том тренутку у собу
је упала болничарка и на
смејала се.

— Добро је да сте се
вас две упознале. Сви су
у болници приметили ко-
лико личите. Као сестре
близнакиње!

Када је болничарка ово
изговорила, обе девојке
су се тргле и још једном
погледале једна другу.
Нису ли оне стварно близ-
накиње које је живот у
детињству раставио?

ИСТРАГА ПОЧИЊЕ

Подударности су изла-
зиле на видело: обе де-
војке имале су рођаке у

Џеклин Варлоу

Шејла Едвардс

ПОД КИШОМ КАМЕНА И ОЛОВА

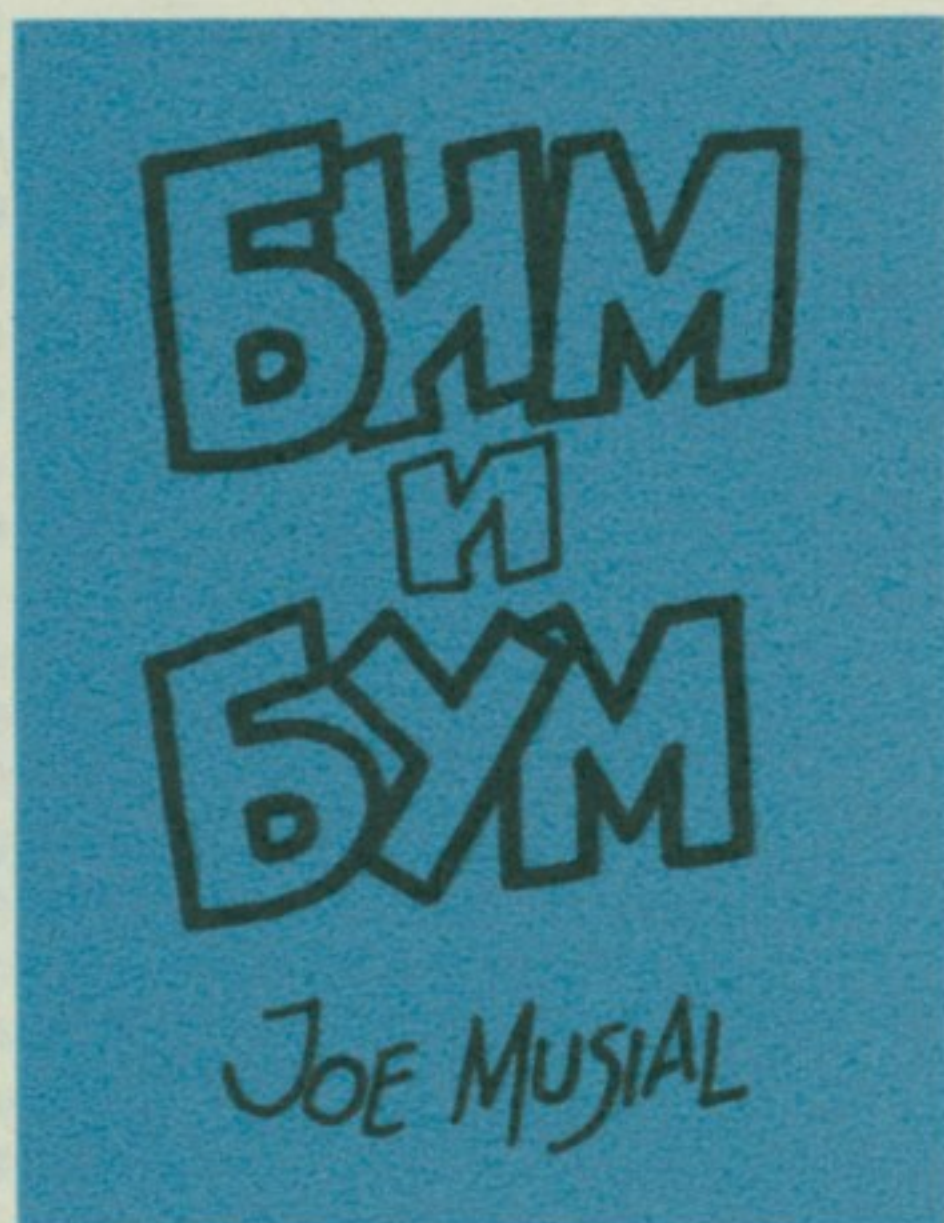
Чим је стигао под кулу
која је бранила улаз и ви-
део да је покретни мост диг-
нут, Мустафа-паша је, по
турском обичају, предло-
жио војводи да се преда за
једно са својим војницима.
А кад је то Бакић одбио
са презрењем и једном је-
дином речју, Турци су по-
ставили топове са цевима
упереним на куле и зидове
тврђаве и принели запаље-
не фитиље барута. Одјек-
нула је стравична канона-
да, и изгледало је да неће
преживети ни мишјеви у бе-
демским рупама.

Ејвонмауту. Џеклин је ду-
го година, а да то није
ни знала, живела у су-
седству са Шејлиним бра-
том. Обе су имале крив
мали прст на левој руци
и средњи прст знатно кра-
ћи него што је уобичаје-
но, дуго година осећале
су болове у бубрезима, а
сада су, ето, истог дана
описане од исте болес-
ти! Било је сувише слич-
ности да би случајност би-
ла у питању.

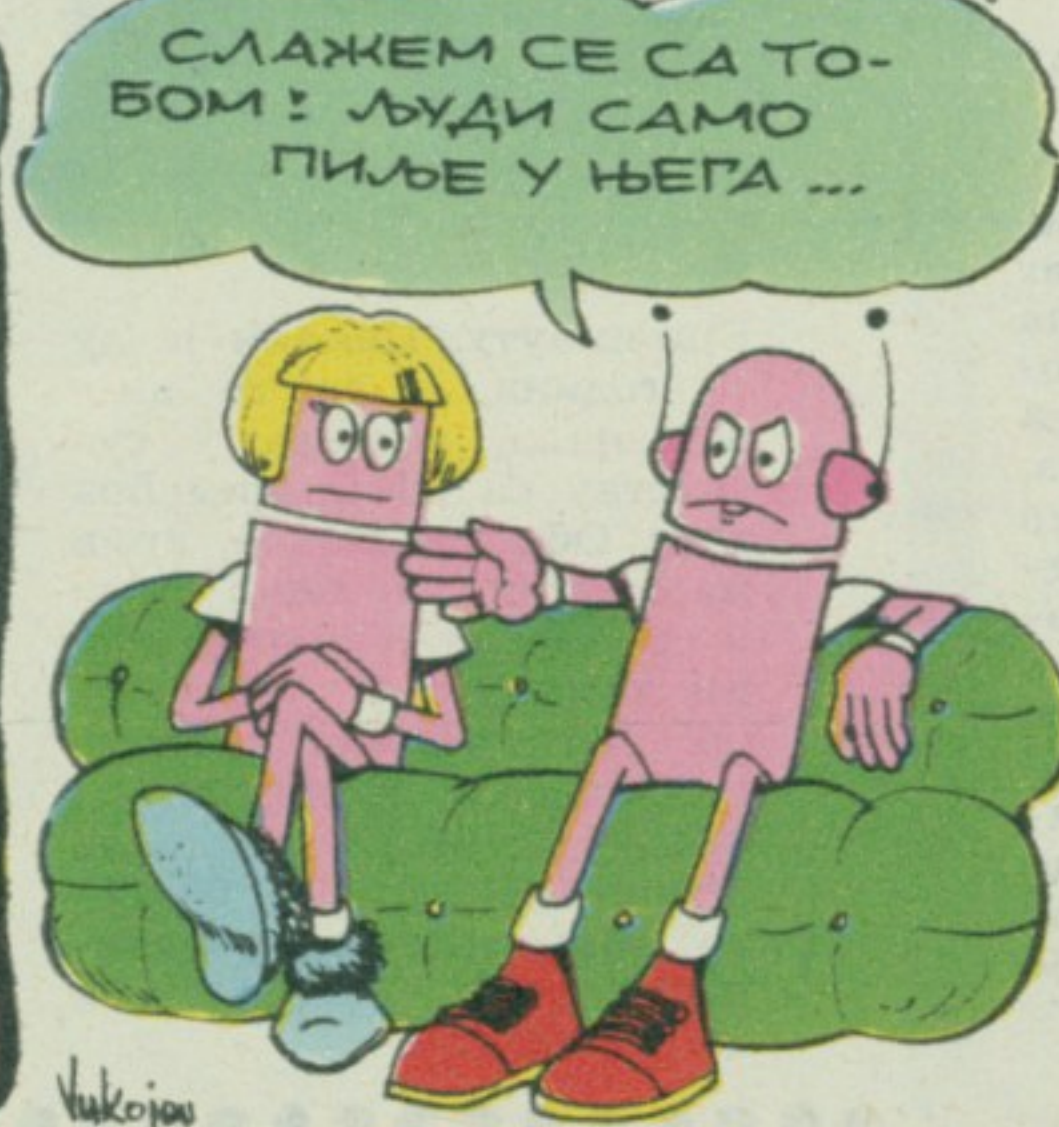
широм Енглеске, што се
сасвим уклапало у Џек-
линину причу.

— Од некога сам у си-
ротитшту чула да је моја
мајка родила два пара
близнаца, али ми је ре-
чено да су сва деца осим
мене умрла. Убрзо је и
мајка умрла — каже Шеј-
ла. — С друге стране, Џе-
ки и ја данас потпуно
исто мислимо и исто осе-
ћамо, тако да верујем да
смо заиста сестре. А о фи

ШРАФНО

СРЕБРНА ПТИЦА

У ПРОЛЕЋЕ 1944. ГОДИНЕ БРИТАНСКИ АВИОНИ БОМБАРДОВАЛИ СУ НЕМАЧКЕ ФАБРИКЕ И БАЗЕ У СКАНДИНАВИЈИ. ЧЕТРДЕСЕТ ЧЕТВРТА ЕСКАДРИЈА, ЧИЈИ ЈЕ КОМАНДИР БИО РОБЕРТ ХАУ, УПРАВО СЕ ВРАЋАЛА СА ДОБРО ОБАВЉЕНОГ ЗАДАТКА...

У СВОМ БОМБАРДЕРУ РОБЕРТ ЈЕ РАЗГОВАРАО С ДРУГИМ ПИЛОТОМ ПОЛОМ ТЕНАНТОМ...

ДОБРО СМО
УДЕ-
СИТИ
НЕМ-
ЦЕ!

ЈОШ НЕКОЛИКО
ОВАКВИХ НАПАДА
И МОРАЋЕ
НАТРАГ ЗА
НЕМАЧКУ!

ТАДА СЕ ОГЛАСИЛА НЕМАЧКА
ПРОТИВАВИОНСКА АРТИЈЕРИЈА...

БЕЖИМО ОДАВДЕ ДОК
ЈОШ НИЈЕ КАСНО!

ВРАЋАМО
СЕ,
ХЕРБЕ!

ПОРУЧНИК ХЕРБ ДАНКАН БИО ЈЕ
ЈЕДАН ОД НАЈБОЉИХ СТРЕЛАЦА...

У РЕДУ,
ПОЛЕ!

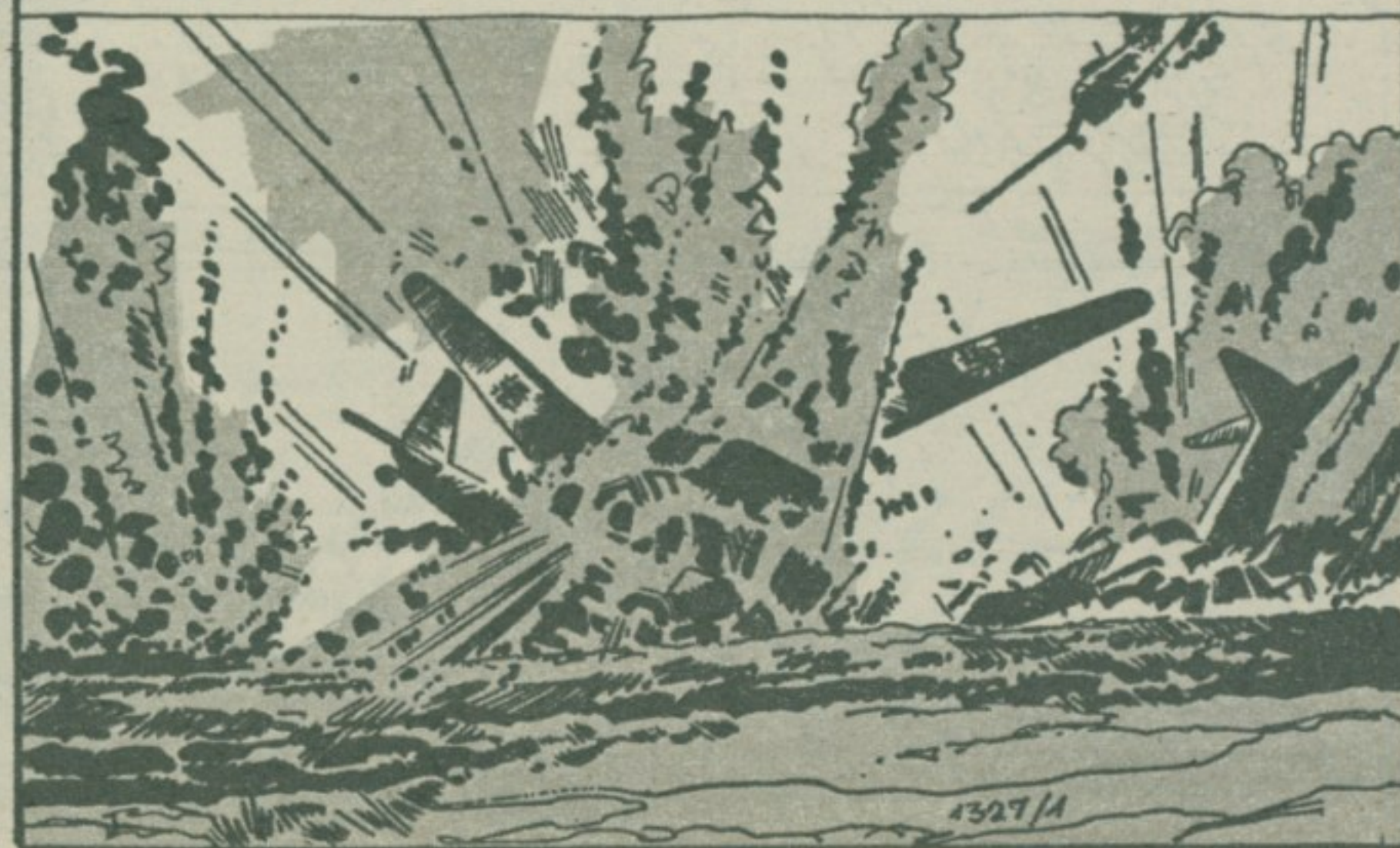
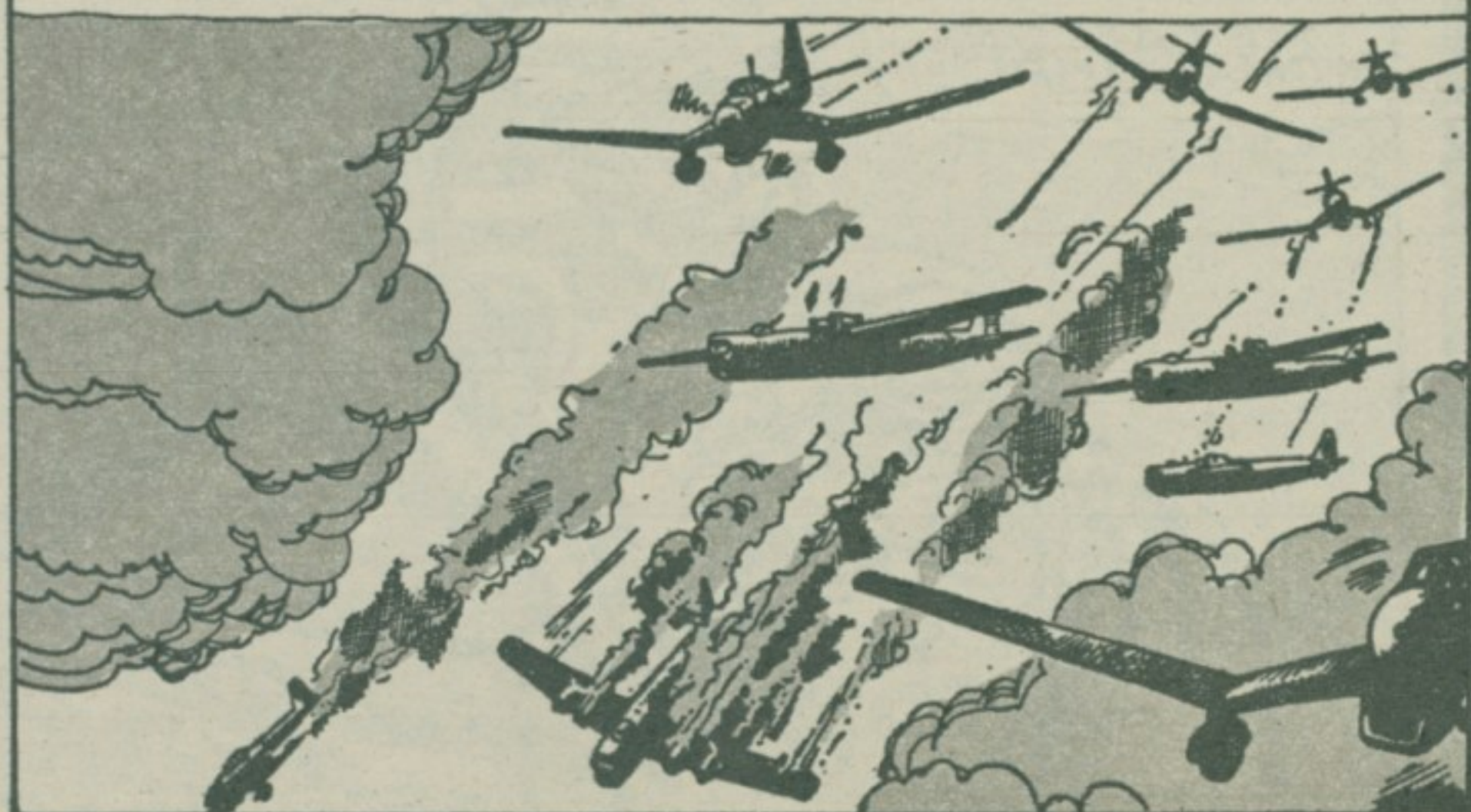
ИЗНЕНАДА, ЦЕРИ ТОМАС, МИТРА-
ЉЕЗАЦ УГЛЕДАО ЈЕ ОПАСНОСТ...

ОКО ДВАДЕСЕТ
НЕПРИЈАТЕЉСКИХ
АВИОНА НА
ВИДИКУ!

БРИТАНСКИ БОМБАРДЕРИ
УСПЕЛИ СУ ДА СЕ ИЗДИГНУ
ИЗНАД НЕМАЧКИХ ЛОВАЦА...

НЕПРИЈАТЕЉСКИ АВИОНИ УБРЗО
СУ СЕ НАШЛИ НА ЗЕМЉИ...

И КАДА ЈЕ ИЗГЛЕДАЛО ДА СУ
СВИ ЛОВЦИ ОБОРЕНИ...

ГЛЕДАЈТЕ!
НЕШТО
НАМ СЕ
ПРИБЛИ-
ЖАВА!

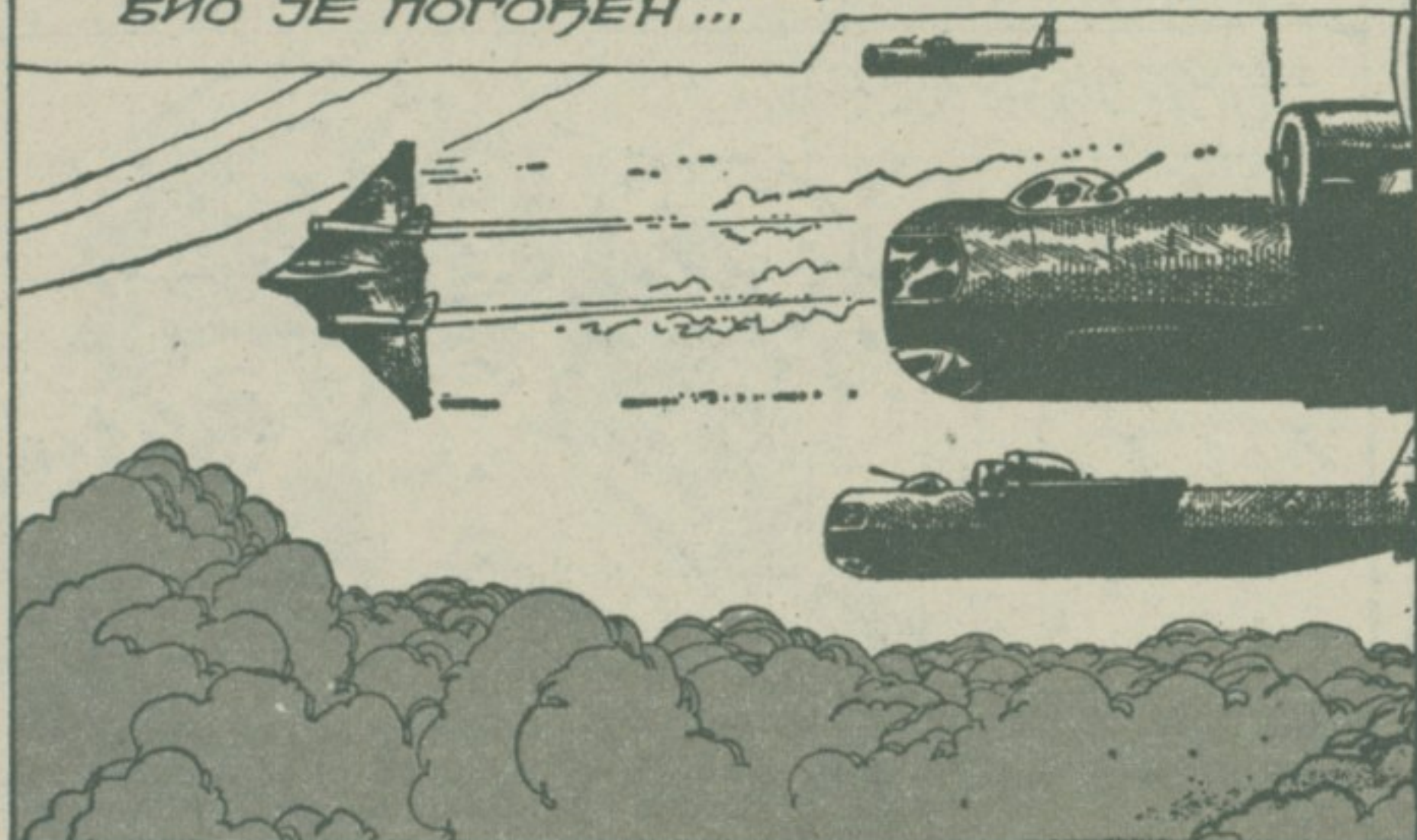

ШТА
ЛИ ЈЕ
ТО,
КОМАН-
ДИРЕ?

НЕ ЗНАМ!
СРЕБРНЕ ЈЕ БОЈЕ
И ЛЕТИ НЕВЕРО-
ВАТНОМ БРЗИНОМ!

ЕНГЛЕСКИ БОМБАРДЕР У КОЈЕМ
СЕ НАЛАЗИО КОМАНДИР РОБЕРТ
БИО ЈЕ ПОГОЂЕН...

НЕОБИЧАН АВИОН ЈЕ ПРОТЕ-
ТЕО КАО МУЊА...

ХЕРБЕ,
ЈЕСМО
ЛИ
МНОГО
ОШТЕ-
ЂЕНИ?

И БАШ КАД ЈЕ ПОРУЧНИК ХТЕО
ДА МУ ОДГОВОРИ...

НИЈЕ ТАКО
СТРАШНО,
КОМАНДИРЕ,
АЛИ...
ПОГОДИЛИ СУ
ЦЕРИЈА!

ХЕРБ ЈЕ ПРИШАО РАЊЕНОМ
ДРУГУ...

СВЕ ЋЕ БИТИ
У РЕДУ, ЦЕРИ!
УСКРО
СТИЖЕМО
КУЋИ!

ЛИЧНО ЈЕ...
НА "СРЕБРНУ
ПТИЦУ"...
ОООХ!

АЛИ, ЦЕРИ СЕ НИКАДА НЕЋЕ
ВРАТИТИ КУЋИ...

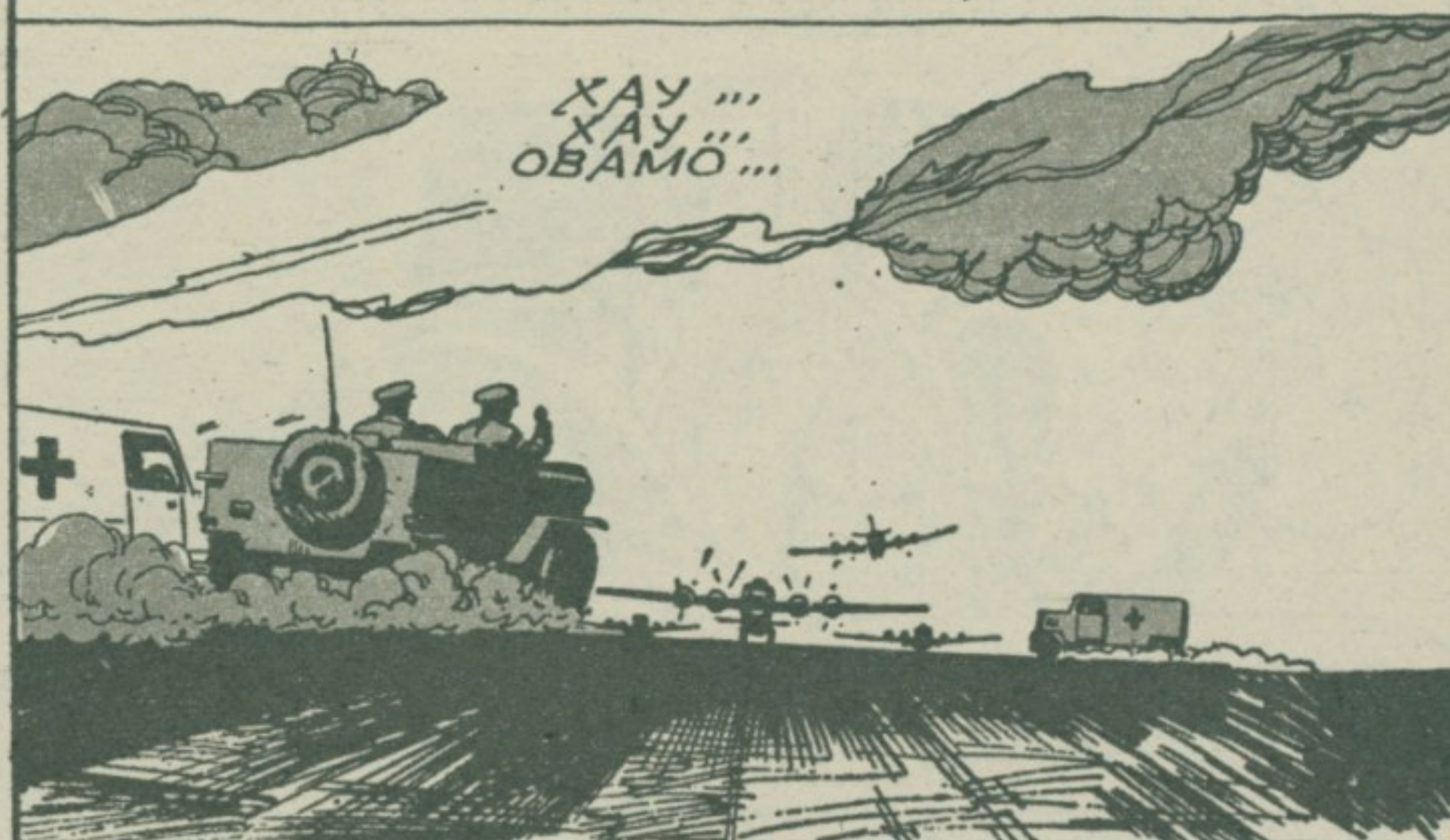
МРТАВ ЈЕ,
КОМАНДИРЕ!

Неколико часова касније бомбардери су се нашли изнад Енглеске...

На аеродрому су сви већ знали шта се догодило командиру Роберту...

Командат пука Ајван Лорд дочекао је посаду Робертовог бомбардера...

Командант је повео Роберта према свом ципу...

У командантовој канцеларији...

У штабу нису много знали о новом немачком авиону...

Командант заврте главом...

Лорд му је објаснио да су њихови извиђачки авиони већ претражили северни део Норвешке, али без успеха ...

ПРЕТПОСТАВЉАМ ДА СЕ ФАБРИКА НАЈЛАЗИ ОВДЕ НЕГДЕ!

ТО ЗНАЧИ ДА СУ ДОБРО КАМУФЛИРАНИ!

И ОВОГ ПУТА КОМАНДИР ЕСКАДРИЛЕ БИО ЈЕ РОБЕРТ ХАУ ...

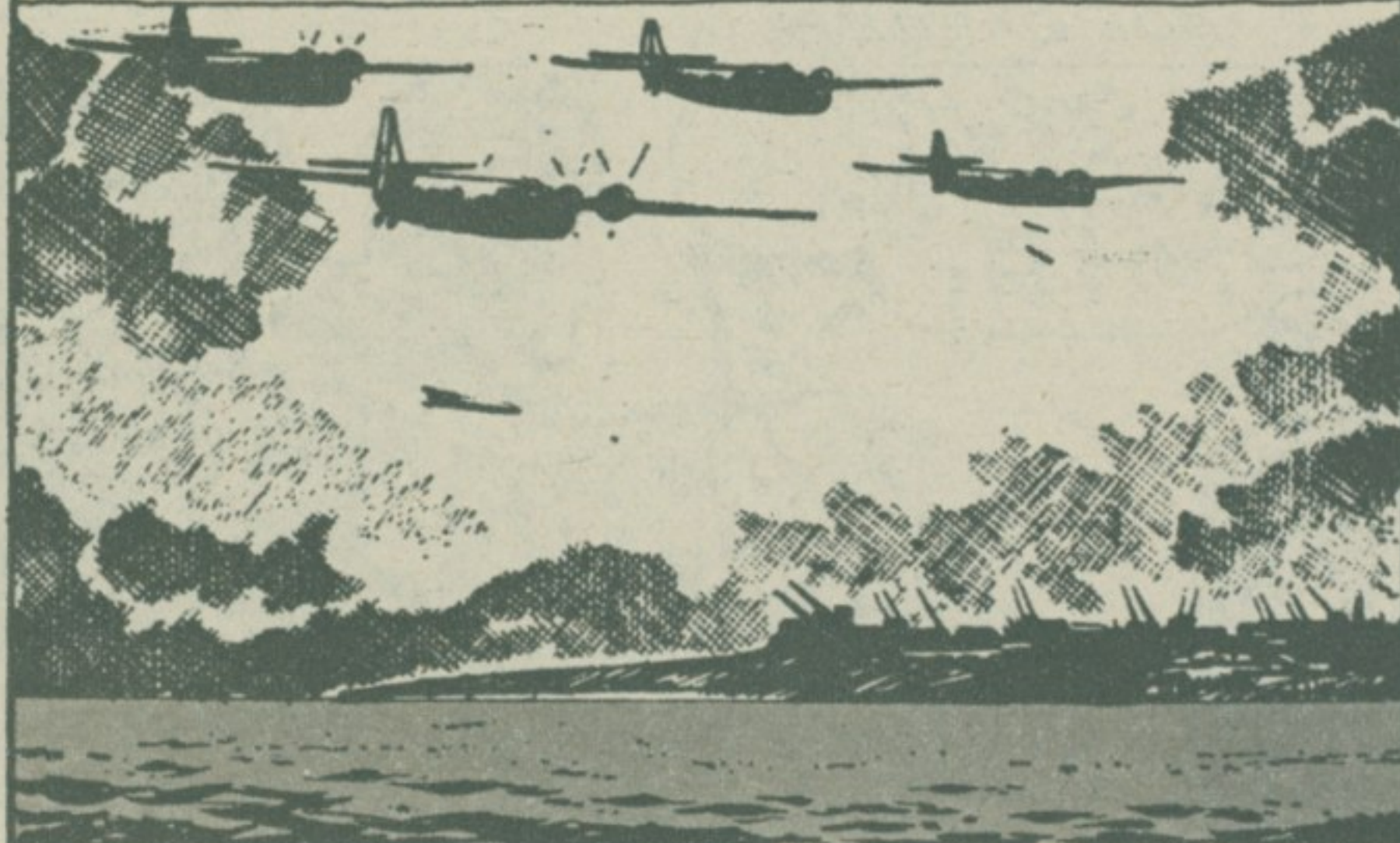
НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО ИМ СЕ ОСВЕТИТИ ЗА ПРОШЛИ ПУТ!

САМО ДА ОВА НАША "ЛЕПОТИЦА" ИЗДРЖИ!

ДВЕ НЕДЕЉЕ КАСНИЈЕ БОМБАРДЕРИ СУ БИЛИ СПРЕМНИ ЗА НОВИ НАПАД НА НЕМАЧКА УПОРИШТА У НОРВЕШКОЈ...

НЕМЦИ СУ ВЕЋ БИЛИ СПРЕМНИ ЗА ОДБРАНУ ...

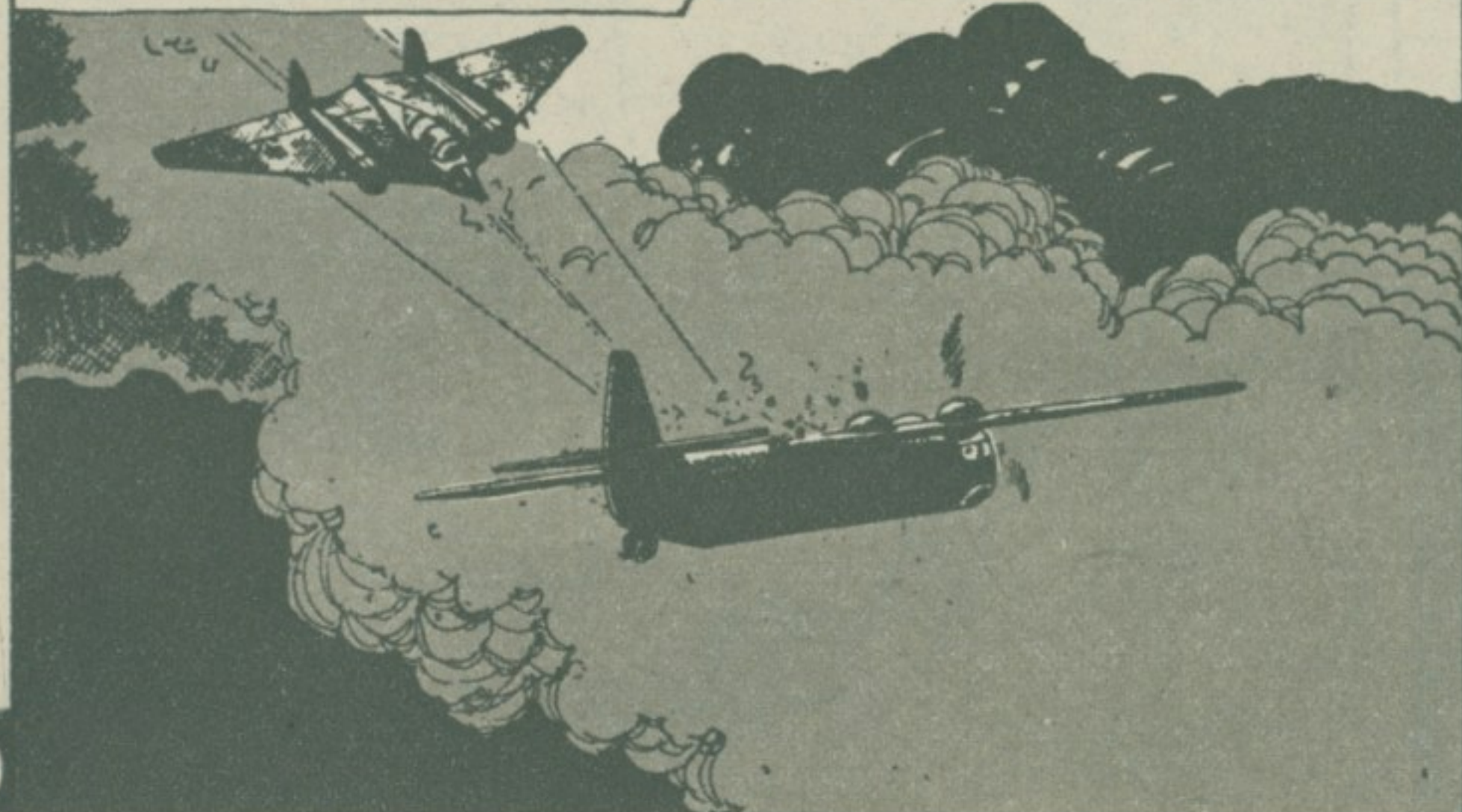
ЕНГЛЕСКИ БОМБАРДЕРИ СУ УСПЕЛИ ДА ИЗРУЧЕ СВЕ БОМБЕ ...

ВРАЋАМО СЕ У БАЗУ!

ПОГЛЕДАЈ! "СРЕБРНА ПТИЦА"!

НЕМАЧКИ ЛОВАЦ ЈЕ ПОГОДИО СВОЈ ЦИЉ ...

РОБЕРТОВ АВИОН СЕ ЗАПАЛИО И ПОЧЕО ДА ПРОПАДА ...

УСПЕЛИ СУ ДА СЕ СПУСТЕ НА ЗЕМЉУ...

НАПУСТИМО АВИОН
ДОК НИЈЕ
ЕКСПЛОДИРАО !

ИЗГЛЕДАЛО ЈЕ ДА СУ САМО КО-
МАНДИР И ДРУГИ ПИЛОТ ПРЕЖИВЕЛИ...

НЕМА
ОСТАЛИХ !

ТАДА СУ УГЛЕДАЛИ ДВОЈИЦУ
СВОЈИХ ДРУГОВА ...

БРАУН ЈЕ БИО РАЊЕН ...

НЕ
МОГУ
БРЖЕ !

ПОЖУРИТЕ
ХЕРБЕ !

ПОЛ ТЕНАНТ ЈЕ ПРЕВИЈАО
РАЊЕНОГ ДРУГА ...

НЕМЦИ НЕ
СВАКОГ
ТРЕНУТКА
НАЈБИ!
МОРАМО
ШТО
ДАЉЕ
ОДАВДЕ !

ЈА БИХ РАДИЈЕ
ТРАГАО ЗА
„СРЕБРНОМ ПТИЦОМ“ !

И ЈА, АЛИ МИСЛИМ
ДА ЈЕ БОЉЕ
ДА КРЕНЕМО
ПРЕМА...

БИГЕ БОЉЕ
ДА ОСТАНЕТЕ
ТУ ГДЕ СТЕ И...
РУКЕ УВИС !

ПОЈАВИЛА СЕ НЕМАЧКА ПАТРОЛА ...

БАЦИТЕ
ОРУЖЈЕ !

ДО БАВОЛА !

ПРИШАО ИМ ЈЕ НЕМАЧКИ ОФИЦИР...

ПРВУ СТВАР КОЈУ
ТРЕБА ДА НАУЧИТЕ
ЈЕСТЕ ПОНИЖНОСТ !

ГУСТАВ ЈЕ ОБЈАСНИО КАКО СЕ ДОГОДИЛО ДА СЕ НАЂУ У ОВОМ ДЕЛУ НОРВЕШКЕ ...

САЗНАЛИ СМО ЗА ВАШ ПЛАН ПА СМО ДОШЛИ ДА ВИДИМО ДА ЛИ ЋЕТЕ ГА ОСТВАРИТИ!

ДОБРО СТЕ УРАДИЛИ!

ШТА НАМ САД ПРЕДЛАЖЕТЕ?

У ПРАВУ ЈЕ! МОЖДА ЈОШ НЕКА ПАТРОЛА КРСТАРИ ШУМОМ!

ДА СЕ ШТО ПРЕ, ИЗГУБИМО ОДАВДЕ!

И ТАКО ...

НЕКА МОЈИ ЉУДИ ПРВО ИЗВИДЕ ...

КУДА ЋЕМО, ГУСТАВЕ?

СКРИВАЋЕМО СЕ У ШУМИ ДОК НЕ ПАДНЕ МРАК, А ОНДА ВАС ВОДИМ У ЈЕДНО СКЛОНИШТЕ!

НАДАМ СЕ ДА ЋУ ТАМО НАЋИ АСПИРИН! ПУЦА МИ ГЛАВА ...

ЗАСТАЛИ СУ МАЛО ДА ПРЕДАХНУ А УМОРНИ БРИТАНСКИ ВОЈНИЦИ ЗАСПАШЕ ...

ЖАО МИ ЈЕ ШТО МОРАМ ДА ВАС ПРОБУДИМ! КРЕЋЕМО!

КАКО ТИ КАЖЕШ, ГУСТАВЕ!

ТРИ ЧАСА СУ ПЕШАЧИЛИ КРОЗ ШУМУ И НАЈЗАД ...

У БРВНАРИ ИХ ЈЕ ДОЧЕКАО ЈЕДАН ЧОВЕК ...

ОВО ЈЕ ТОРЛЕКСОН, ПРИЈАТЕЉИ! НАШ ЈЕ ЧОВЕК ...

ДОМАЋИН ЈЕ ПОЗДРАВИО СВОЈЕ ГОСТЕ И ОДМАХ ИЗВУКАО ЈЕДНУ ЦИГЛУ ИЗ КАМИНА ...

ГЛЕ, ГЛЕ, ПОСЕБНА СОБА ЗА ГОСТЕ!

НЕКОЛИКО МЕСЕЦИ САМ ЈЕ ГРАДИО, АЛИ ИСПЛАТИЛО СЕ!

ДОМАЋИН ЈЕ ОДМАХ УЗЕО ДА
ИМ СПРЕМИ НЕШТО ЗА ЈЕЛО...

ТАКО БИХ
ПОПИО
ЧАЈ!

ДОБИЋЕТЕ ГА!
КОД ТОРЛЕКСОНА
ИМА СВЕГА...

ОТВА-
РАЈТЕ

БИЛА ЈЕ ТО НЕМАЧКА ПАТРОЛА ...

ТРАЖИМО
БРИТАНЦЕ,
СТАРИ!
ДА ИХ НИСТЕ
СЛУЧАЈНО
ВИДЕЛИ?

НЕ! НЕДЕЉАМА
ОВУДА НИКО
НИЈЕ ПРОШАО!

НЕМЦИ МУ НИСУ ВЕРОВАЛИ ...

ХОЋУ ДА СЕ
УВЕРИМ
ДА НЕМА
ТАЈНИХ
ПРОСТОРИЈА!

СТАРИ ЈЕ ПРИШАО КАМИНУ.
ЦИГЛА НИЈЕ БИЛА ВРАЋЕНА НА
СВОЈЕ МЕСТО ...

ОВОГ ПУТА НИСМО НИШТА ПРОНАШЛИ!
АЛИ, ДОБИЋЕМО ДА ЈОШ
ЈЕДНОМ ПРЕТРАЖИМО
ШУМУ!

ДВА ДАНА СУ БРИТАНЦИ ПРОВЕ-
ЛИ У СВОМ СКЛОНИШТУ ...

ГУСТА-
ВЕ, НАДАМ
СЕ
ДА
НЕЋЕМО
ОСТАТИ
ОВДЕ
ДО
Краја
РАТА!

ШУМА ЈЕ
ПУНА НЕМАЦА!

ГУСТАВ ИМ ЈЕ ИЗЛОЖИО
СВОЈ ПЛАН БЕКСТВА ...

ПОДЕЛИЋЕМО СЕ
У ДВЕ ГРУПЕ!
ТАКО ЈЕ БОЉЕ!

ДАНКАН И БРАУН ПОШЛИ СУ СА
НОРВЕЖАНИНОМ ЈОРГЕНСЕНОМ, А
ТЕНАНТ И ХАУ СА ГУСТАВОМ ...

ХВАЛА НА
СВЕМУ!
НАДАМ СЕ ДА
ЋЕМО СЕ ПОСЛЕ
РАТА ОПЕТ
ВИДЕТИ!

ЈЕДВА
ЧЕКАМ
ДАН КАДА ЋЕ
НАЦИСТИ
БИТИ
НАЈУРЕНИ
ИЗ МОЈЕ
ЗЕМЉЕ!

ПОСЛЕ ПОЛА ЧАСА ПЕШАЧЕЊА...

ЧУЈЕТЕ
ЛИ ТО
ПУШКАРАЊЕ?

НЕМЦИ СУ
ИЗГЛЕДА
ПРОНАШЛИ
ЈОРГЕН-
СЕНА!

ИАКО СЕ ГУСТАВ ПРОТИВНО,
ХАУ И ТЕНАНТ ПОЈУРИШЕ КА МЕСТУ
ОДАКЛЕ СУ ДОПИРАЛИ ПУЦЊИ...

ДАНКАН И БРАУН СУ ПОГИНУЛИ
У ОВОМ ОКРШАЈУ. ЈОРГЕНСЕН
СЕ ЈОШ ОДУПИРАО...

ХУЉЕ! ПОКАЗАЋУ
ЈА ВАМА!

ГУСТАВ И ДВА БРИТАНЦА ПРИ-
ТЕКЛА СУ МУ У ПОМОЋ...

УКЛОНИМО
ТЕ ПАЦОВЕ!

САЧЕКАЈ...

ПОШТО ЈЕ ПРЕТРЕСАО СВАКОГ
НЕМЦА, ГУСТАВ ЈЕ НАРЕДИО ДА СЕ
ВРАТЕ У БРВНАРУ...

ЖАО МИ ЈЕ
ДАНКАНА И
БРАУНА...

КРЕЋЕМО!
ВОЉЕО БИХ ДА
И МИ НАИЂЕМО
НА НЕКУ
ПАТРОЛУ...

ЗНАЛИ СУ ШТА
ЋЕ У ТОМ СЛУ-
ЧАЈУ
УЧИНИТИ...

ПРИРЕ-
ДИЋЕМО
ИМ НЕ-
ЗАПАМ-
ЋЕН
ДОЧЕК!

ДА... ВЕГ
САМ
НЕСТРПЉИВ
ДА УПОТРЕБИМ
ОВАЈ НОЖ!

И ТЕК ШТО СУ КРОЧИЛИ У
ТОРЛЕКСОНОВУ БРВНАРУ...

ОТВАРАЈТЕ!

И НА ЗАПРЕПАШЋЕЊЕ НЕМАЦА...

ЗА НОРВЕШКУ!

УБИЦЕ!

БИЛА ЈЕ ОВО ТАЈНА АВИОНСКА
БАЗА...

ОВДЕ СЕ, ЗНАЧИ,
КОНСТРУИШЕ
„СРЕБРНА ПТИЦА“!

НА ОДЛИЧНОМ
МЕСТУ СУ
ПОДИГЛИ
ФАБРИКУ!

САД КАД СМО ЈЕ
ПРОНАШЛИ
НЕ МИСЛИМ
ДА СЕ ВРАТИМ
БЕЗ НЕ!

ЛУД СИ!
НА СВАКОМ
КОРАКУ СУ
СТРАЖАРИ!

РОБЕРТ ЈЕ ИЗНЕО СВОЈ ПЛАН...

ДА БИХ МОГАО ДА
УПРАВЉАМ ТИМ АВИ-
ОНОМ, ПОТРЕБНА СУ
МИ НЕКА УПУТСТВА!
ЕВО ШТА ЋЕМО...

ДОГОВОРИЛИ СУ СЕ ШТА ЋЕ КО
ДА РАДИ И РАЗИШЛИ СЕ...

РОБЕРТ ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ
УВУЧЕ У ОФИЦИРСКУ КАНЦЕЛАРИЈУ...

НАЈЗАД ЈЕ УГЛЕДАО ОНО
ШТО ЈЕ ТРАЖИО...

У ТОМ ТРЕНУТКУ ОДЈЕКНУЛА
ЈЕ ЕКСПЛОЗИЈА...

ОФИЦИРИ СУ ИЗЛЕТЕЛИ НАПО-
ЉЕ ДА ВИДЕ ШТА СЕ ДОГОДИЛО...

СЈАЈНО СТЕ ОВО
ИЗВЕЛИ, МОМЦИ!

РОБЕРТ ЈЕ БРЗО НАШАО ОНО
ШТО ЈЕ ТРАЖИО...

АХА...
ТУ ЈЕ
СВЕ!

И ДОК СУ СВИ НЕМЦИ БИЛИ
ЗАОКУПЉЕНИ ГАШЕЊЕМ ПОЖАРА...

ТО ГОРИВО
ВАМ И ТАКО
ВИШЕ НЕЋЕ
БИТИ
ПОТРЕБНО!

ХАУ СЕ УБРЗО ПРИДРУЖИО
ДРУГОВИМА...

ДИВНА
НОЋ
ЗА
АКЦИЈУ!

НЕ РАДУЈ
СЕ
ПРЕРАНО!

САД КАД
ИМАШ ТЕ
ПЛАНОВЕ
МОЖЕМО
ДА КРЕ-
НЕМО!

АЛИ, НЕ БЕЗ
„СРЕБРНЕ ПТИЦЕ“!

РОБЕРТОВИ ДРУГОВИ СУ СМАТРАЛИ ДА
ЈЕ ПОДУХВАТ СУВИШЕ ОПАСАН...

ДА ЧУЈЕМ
ШТА ВИ
ПРЕДЛАЖЕТЕ!

ПОТРЕБНО
НАМ ЈЕ ЈОШ
ЉУДИ!

ВРАТИЛИ СУ СЕ У СЕЛО И
ГУСТАВ ЈЕ ОКУПИО СВОЈЕ
ПАРТИЗАНЕ. СВИ СУ БИЛИ
НЕСТРПЉИВИ ДА СЕ ДОКО-
ПАЈУ „СРЕБРНЕ ПТИЦЕ“...

НЕМЦИ СУ ТЕ НОЋИ,
КАО И ОБИЧНО, ОБАВ-
ЉАЛИ СВОЈ ПОСАО...

ПАРТИЗАНИ СУ ИМ СЕ ПРИШУЊАЛИ
ИЗА ЛЕБА И ЈЕДАН ПО ЈЕДАН СТРА-
ЖАР ЈЕ УКЛОЊЕН...

Немци су збуњено трчали
тамо-амо, док су око њих
експлодирале гранате ...

Стопу по стопу нападачи су се
примицали свом циљу ...

КАД ДОЂЕМ ДО
ХАНГАРА,
ПОВЕДИ СВОЈЕ
ЉУДЕ ПРЕМА
ДРУГОМ КРАЈУ
БАЗЕ!
ТРЕБА ДА
ЗАВАРАМО
НЕМЦЕ!

РЕФИ БЕШ МИ
КАД ТО ТРЕБА
ДА УРАДИМ!

ИЗНЕНАДА СЕ ПОЈАВИЛА
ГРУПА НЕМАЦА ...

САДА
ГУСТАВЕ!

ДРУГОВИ,
ЗА МНОМ!

РОБЕРТ И ТЕНАНТ ПОЖУРИШЕ
ПРЕМА ХАНГАРУ ...

ПУТ НАМ
НИЈЕ
СЛОБО-
ДАН!

РАСЧИ-
ТИМО
ГА!

ОТВОРИЛИ СУ ВАТРУ...

ИСПРАЗНИЈУ
ЦЕО ШАР-
ЖЕР У
ВАС!

ПОЛЕ, ДРЖИ
ИХ НА ТОМ
ОДСТОЈАЊУ ДОК
ЈА НЕ ПОКРЕНЕМ
АВИОН!

ТЕНАНТ НИЈЕ ДОЗВОЉАВАО
НИКОМЕ ДА СЕ ПРИБЛИЖИ
РОБЕРТУ ...

ПОЖУРИ, КОМАНДИРЕ!
НЕМЦИ НАДИРУ ...

САМО
ЈОШ
ЈЕДАН
СЕКУНД!

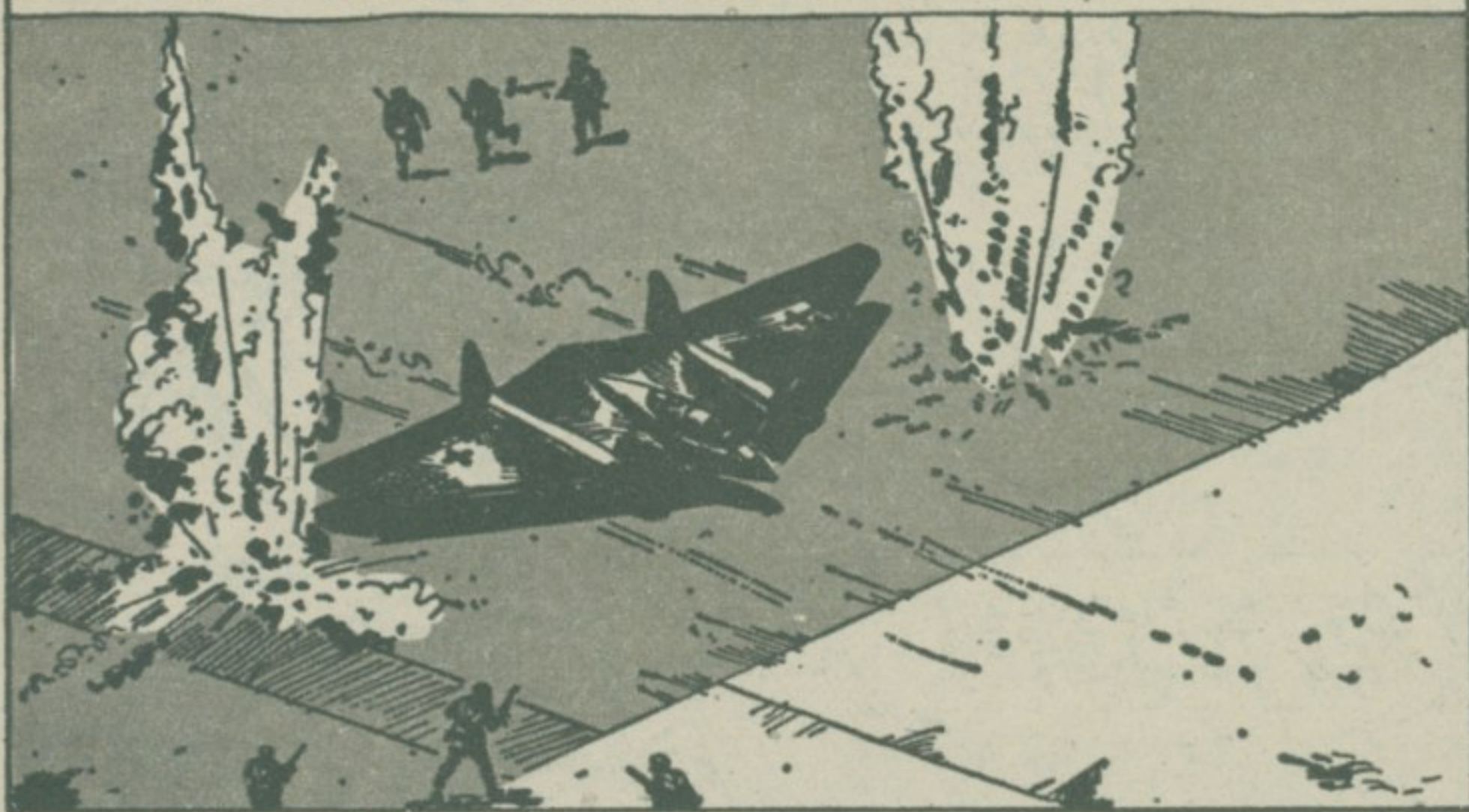
У ПОСЛЕДЊЕМ ТРЕНУТКУ ПОЛ
СЕ ПРИДРУЖИО РОБЕРТУ ...

ПРЕСЕКИ БЕ
НАМ ПУТ!

УЛАЗИ!

ДА БИ ОМОГУЋИО РОБЕРТУ ДА ПОЛЕТИ, ГУСТАВ ЈЕ БАЦИО НЕКОЛИКО ГРАНАТА ...

„ СРЕБРНА ПТИЦА ” ЈЕ ВЕЋ БИЛА НА ЛИСТИ ЗА ПОЛЕТАЊЕ ...

ГУСТАВ СЕ ОЧАЈНИЧКИ БРАНИО ...

УМЕСТО ДА УЗЛЕТИ, РОБЕРТ ЈЕ ОКРЕНУО АВИОН ПРЕМА БАЗИ ...

ВРАЋАМО СЕ ДА БИ ОМОГУЋИЛИ ГУСТАВУ ОДСТУПНИЦУ!

НАДАМ СЕ ДА СИ ПРОЦЕНИО КОЛИКО ЈОШ ИМА ДО ОНЕ СТЕНЕ!

МИТРАЉЕЗ СА „ СРЕБРНЕ ПТИЦЕ ” ЗАШТЕКТА ...

ГУСТАВ И НЕГОВИ ПАРТИЗАНИ БИЛИ СУ ВАН ОПАСНОСТИ КАДА ЈЕ АВИОН ПОЛЕТЕО ...

ДОБРО СЕ СНАЛАЗИШ, РОБЕРТЕ!

НЕ РАДУЈ СЕ ПРЕРАНО! НЕМЦИ НЕЋЕ СЕДЕТИ СКРШТЕНИХ РУКУ!

РОБЕРТ ЈЕ БИО У ПРАВУ. СВИ НЕМАЧКИ ПИЛОТИ ВЕЋ СУ БИЛИ ОБАВЕШТЕНИ О ОТМИЦИ „ СРЕБРНЕ ПТИЦЕ ”...

Авион је атерирао уз страшан тресак и наставио да клизи...

На срећу, ни Роберт ни Пол нису били повређени...

Пожуримо!
Ноге су ми
мокре од ове
баруштине!

Командант пука лично је пошао у сусрет двојици јунака...

Знате ли да
сте скратили
рат бар за
годину дана!

...и себи живот
за десет
година!

У командантовој канцеларији...

Фабрика је скривена
у тим стенама!

Није ни
чудо што
нисмо могли
да је
пронађемо!

Алван Лорд је желео да заврши посао који су Роберт и Пол започели...

Не губимо
време! Још данас
ћемо послати
бомбардере!

Могу ли ја
да руко-
водим
напа-
дом?

И ја бих
пошао,
ако
немате
ништа
против!

Тог поподнева...

Поле, за неколико
минута, "сребрна
птица" ће бити
потпуно
уништена!

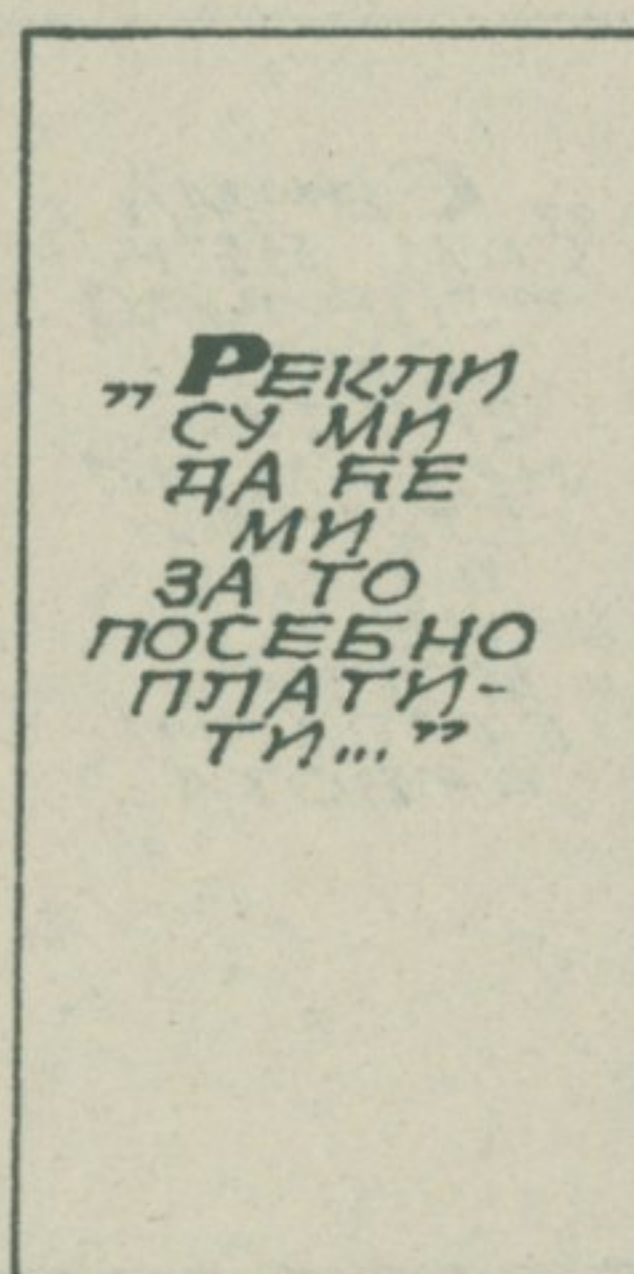
Надам
се...

Четрдесет четврта ескадрила је и овог пута успешно обавила задатак.

КРАЈ

„СВИМА
САМ ВЕГ
ИСПРИЧАО
ОВУ
ЗГОДУ.
НИСАМ НИ
СЛУТИО
ДА БИ
МЕ ТО
МОГЛО
СТАЈАТИ
ЖИВОТА...”

ПРИМЕТИО ЈЕ
ДА ГА ДВА
ТИПА
НЕТРЕМИЦЕ
ГЛЕДАЈУ...

ИМАО ЈЕ ЛОШЕ
ПРЕДОСЕЂАЊЕ
ДОК СЕ ТЕ НОЋИ
ВРАЋАО
КУЋИ...

УЛАЗИ! ИМАМО
НЕШТО ДА
РАЗГОВАРАМО
С ТОБОМ!

БИЛА СУ ТО
ОНА ДВОЈИЦА
ИЗ КАФАНЕ...

УПАДАЈ!
ШТА СЕ
МИСЛИШ?

ОХ!

КЕЛИЈУ СЕ НЕ
СВИЂА ШТО СЕ
ХВАЛИШЕШ
ДА СИ ГА
НАСАМА-
РИО!

ШТА
КАЖЕ-
ТЕ?

ГЛУПАНИ!
ЗАР НИСТЕ
СКВАТИЛИ
ИГРУ?

ПОКУШАО ЈЕ
ДА БУДЕ
ШТО
УБЕДЉИВИЈИ...

ВИ НЕТЕ УБИТИ МЕНЕ,
А КЕЛИ ВАС!
ЗНАТЕ ЛИ ЗАШТО?
ЗАТО ШТО ОН НЕ
ВОЉИ ДА ИМА
СВЕДОКЕ!

ГОВО-
РИШ
ГЛУПОС-
ТИ...

СТАНИ, СЛЕЈДЕ!
МАЈИ И НИЈЕ
ТАКО ГЛУП...

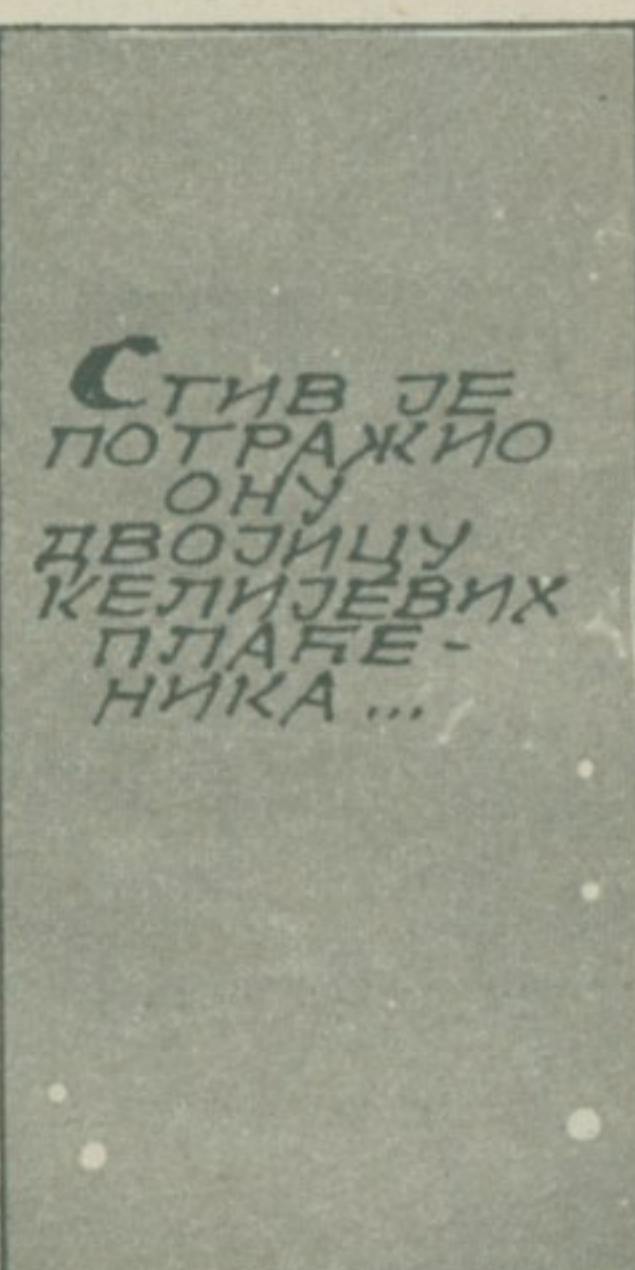
ВЕРУЈТЕ
МИ...

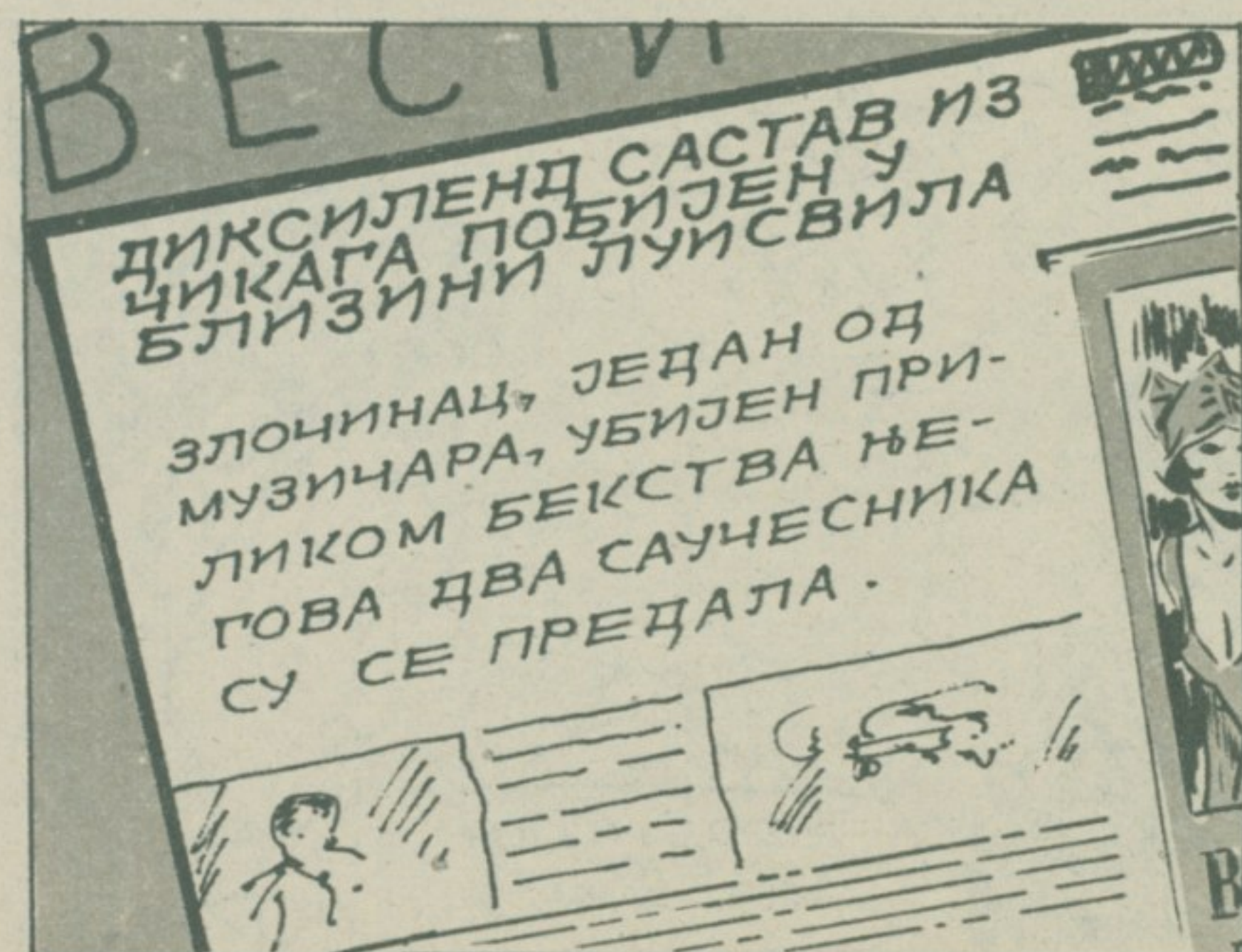
СТИВ ЈЕ
НАСТАВИО
С УБЕЂИ-
ВАЊЕМ...

ЗНАТЕ ЛИ КО
ЈЕ УБИО
ФЕЛИКСА ОЛДЕМА,
БЕНСОНА,
ХОКИНЗА...

ЈЕДАН ДОБАР АДВОКАТ ИЗБОРИО СЕ ДА СЛЕДЏИМОНАХЕН ДОБИЈУ САМО ДЕСЕТ ГОДИНА ЗАТВОРА КАДА ЈЕ ЈЕДАН СЛЕДОВ ПРИЈАТЕЉ ДОШАО ДА ГА ПОСЕТИ...

ВЕРУЈЕМ
ДА ЈЕ СВЕ ОВО
КЕЛИЈЕВО
МАСЛО!

ПОЧЕЛЕ СУ
ДА КРУЖЕ
РАЗНЕ
ПРИЧЕ О
КЕЛИЈУ...

НИКО ВИШЕ
НЕЋЕ ДА РАДИ
ЗА ТЕБЕ,
КЕЛИ!

АЛИ ЈА
МОРАМ
ДА ОБАВИМ
ТАЈ
ПОСАО!

ЖАО
МИ ЈЕ,
КЕЛИ...

БЕЛЛИ, ТИ БЕШ
ТО ДА УРАДИШ
ЗА МЕНЕ!
УБИГЕШ
ТОГ
ЧУВАРА...

НЕ,
КЕЛИ!

ГАНГСТЕР ЈЕ ТАДА
ЗАВУКАО РУКУ У
ФИОКУ У КОЈОЈ ЈЕ
ДРЖАО ПИШТОЉ...

АЛИ, БЕЛЛИ ЈЕ БИО БРЖИ...

БАНГ!

ПРОЧИТАО САМ ТУ ВЕСТ У
НОВИНАМА! ТАКО ЈЕ ЈЕДИНО
И МОГАО ДА ЗАВРШИ
ТАЈ ГАНГСТЕР!

ИЗВИНИТЕ,
МОРАМ ДА
ИДЕМ!
ИМАМ ПРОБУ
СВОГ
ОРКЕСТРА!

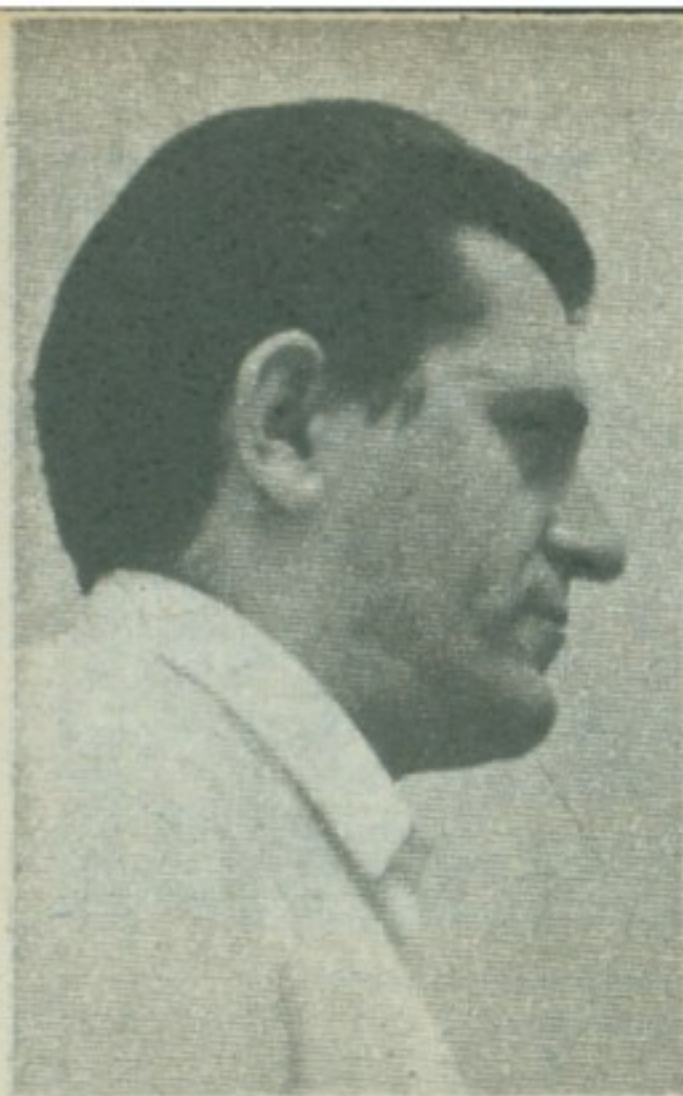
КО ЈЕ
ОВАЈ
ТИП
?

КЛАРИНЕТИСТА!
СВИРА У
ОРКЕСТРУ
КОЈИ ЈЕ
НЕДАВНО
СТИГАО
У НАШ
ГРАД!

НЕОБИЧАН
НЕКИ
МЛАДИЋ!

КРАЈ

Џен Холанд

МЕЂУ ЛОВЦИМА НА ЉУДСКЕ ГЛАВЕ

ЛОБАЊЕ ШТИТЕ ПОКОЈНИКЕ

Фотографије које је начинила Холандова експедиција умало нису завршиле тамо где су снимљене.

Међу ратницима у пећини владало је све веће узбуђење а у нашој експедицији све већа зебња. Убрзо се показало да су нас слагали: племе уопште није ишло у лов на питоне!

Пред нас је изненада искрсао домородац с копљем у свакој руци. Био је висок и мишићав, сјајне тамне пути и тела украшеног тачкама беле боје.

Застао сам и подигао руку да зауставим остале чланове експедиције кад зачух шкљоцање кочница нечијег оружја.

— Не пуцај! — прошапутах.

Домородац не би изишао пред нас да се у дунгли није крило још његових саплеменика. Осим тога, једини разлог који нас је довео овако дубоко у унутрашњост Нове Гвинеје, где нога белца још није крочила, била је жеља да упознамо племе ловаца на људске главе Гаруга које је још живело на ступњу каменог доба. На основу описа других гвинејских домородаца био сам сигуран да се преда мношвом налази баш припадник тог племена.

Био је 28. новембар 1966. године. Путовали смо, капањом и пешице већ три дана и две ноћи.

ПУТ СЕ ИСПЛАТИО

Куцнуо је час најопаснијег дела упознавања. Иступио сам неколико корака, сагао се и спустио пушку на тло. Потом сам се вратио на старо место.

Гаруга је неколико секунди остао непомичан. Он да је и сам искорачио и спустио копља крај мог оружја. Истога часа из дунгле око нас изронило је неколико ратника наоружаних копљима, ножевима, луковима и стрелама.

Помоћу покрета и неколико речи њиховог језика што сам натуцао објасних да смо пријатељи и да желимо да проведемо кратко време у њиховом селу. Ратник кога смо првог угледали одмерио нас је неколико пута од главе до пете; изгледао је радознао колико и ми. Најзад нам је руком дао знак да га пратимо. Распитујући се, опет рукама и језиком, сазнао сам уз пут да се зове Уки и да је син поглавице племена.

После неколико сати хода стигли смо у село од тридесетак колиба нанизаних у два неправилна реда. Никог није било на видику. Уки нас је свечано повео до последње и највеће колибе у низу. Ту нам је дао знак да причекамо, ушао и после неколико ми-

нута појавио се са једним неописиво дебелим постаријим доморцем који је био одевен као и остали с изузетком разнобојне перјанице и огрлице од препарираних људских глава.

То је био Укијев отац Ланги, поглавица племена Гаруга. Уз много труда поново сам објаснио шта хоћемо и он је промрљао да пристаје. Дакле, наш пут

од неколико хиљада километара није био узалудан.

Тренутак је да представим своју експедицију. Нас четворица, сви антрополози, кренули смо у ову пустиловину у жељи да упознамо живот и обичаје изумирућег племена Гаруга које, може се рећи, није нарочито напредовало још од постанка човека. Уз мене су били др Алберт Хаскел,

др Вилијам Петри и Расел Колз. Осим Петрија, Енгелеза, сви смо били Американци.

Немам речи којима бих описао наше задовољство када нам се најзад пружила прилика да упознамо свет стар дословно милионима година. У почетку, међутим, разговарали смо само с мушкарцима. Жене су се држале подале али нам је Уки објаснио да их није стид већ да их плаши боја наше коже.

ДАНАС НАПАДАМО!

Провели смо већ неколико дана у плодном раду — посматрајући племена, фотографисању и бележењу — кад нас је Уки потражио да нам саопштите како се спрема да поведе ратнике у лов на питоне. Рекао је да можемо да им се придружимо. Овај позив ме је толико одушевио да сам га сместа прихватио — чинило ми се да ће то бити круна нашег боравка. Ништа нисам посумњао чак ни када је Уки замолио да понесемо пушке. Знао је за њихове особине јер смо их приказали читавом племену.

Рано идућег јутра напустили смо село. Читав дан пешачили смо кроз дунглу на исток и пред залазак сунца зауставили се да преноћимо у пећини на обали једне реке. Гаруге читаве ноћи нису запалиле ватру па смо изгледале стомаке морали да напунимо преним гуштерима! Међу ратницима у пространој пећини владало је већ узбуђење, а нама је било све хладније око срца мада нисмо умели да објаснимо зашто. Више нисам сумњао да се

догађа нешто необично али када сам о томе упитао Укија, он се направио да не разуме.

Ипак, на објашњење није требало дуго чекати. Чим је свануло, Уки ме је повео до излаза из пећине и показао прстом преко реке. На другој обали угледао сам село.

— Бати! — рекао је Уки, готово као да плује ту реч. — Данас нападамо. Онда Уки њихов поглавица!

Ја и остали чланови експедиције били смо пренеражени. Крволочно племе Бати, такође ловци на људске главе, било је главни супарник Гаруга. Покушали смо да се објаснимо с Укијем али прекасно: Гаруге су већ куљале из пећине носећи нас са собом.

С друге стране реке још се одвијао нормалан живот — Бати нас нису приметили. Уки је повео своје племе у воду дубоку до појаса и ратници су се развили у збијену врсту. Напредовали смо у мртвој тишини и Бати су нас спазили тек кад смо прешли половину реке. Заорила се вриска, људи, жене и деца појурили су на све стране. И даље напредујући Гаруге су одапеле кишу стрела.

Витлајући каменом секиром и измахујући копљем, Уки је први изашао на супротну обалу. У међувремену се већ било окупило двадесет до тридесет Батија да стрелама и копљима одбију напад. Уки је без оклевања јурнуо на најближег браниоца, муњевитим ударцем секире одрубио му главу и шчепав је за косу пре него што је стигла да падне на тло.

Други Гаруга-ратници навалили су за својим предводником неумољиво носећи нашу експедицију у жа

риште битке. Ваздух је био пун стрела, Бати и Гаруге измахивали су секирицама и заривали копља у месо. Моји другови и ја још нисмо испалили ниједан хитац.

У МРТВОЈ ТИШИНИ

Бати су све више посустајали пред неумољивим налетом Гаруга. Тло је било прекривено мртвима и умирућима. Низ моје груди сливала се нечија крв. Али, најужасније у читавом покољу било је то што се одвијао у потпуној тишини; чуо се само фијук камених секирица, стрела и копаља и њихово тупо забадање у месо.

Покушавао сам да се пробијем натраг до реке. Изненада, један ратник згра-

био ме је с леђа и високо замахнуо секирицом. Не оклевајући, гурнуо сам му цев пушке у стомак и опалио. На звук пукња остали Бати-ратници поскочили су као громом погођени. Први пут сам схватио да би неколико хитаца било довољно да бици учини крај.

Уперо сам пушку увис и опали четири пута узаstopце. Бати су ударили у вриску и почели да трче као без главе. Верујем да би се у том часу предали без даљег отпора да се готово истовремено нису догодиле две ствари.

Прво, Уки и остале Гаруге, које пукњи нису нимало уплашили, наставили су да кољу збуњене противнике сатерујући их све дубље у село; друго, на чистини иза нас одједном је искрсла нова група Батија. По свој

прилици управо стигли из лова.

Викнуо сам да опоменем Хаскела и Колза који су се нашли тачно на путу приспеле групе; касно, јер Хаскел је истог часа пао с копљем у грудима. Колзова смрт била је још бруталнија. Само што је почео да се окреће на мој узвик, закачила га је секира. Секунд потом, ратници су гизили преко његовог обезглављеног тела.

И Укија је долазак појачања затекао сасвим неспремног. Један ратник замахнуо му је копљем иза леђа и докачио га по десном рамену. Уки је одскочио и покушао десном руком да подигне секирицу али га мишица није слушала — ударац копљем очигледно му је оштетио тетиве. Немоћна шака испу-

стила је секирицу на тло.

Попут дивље животиње која нема милости према малаксалом противнику Бати је сместа пришао, подигао своје оружје и зарио сечиво у Укијев врат таквом брзином да се покрет није ни видео. Глава вође Гаруга пала је пред Батијеве ноге. Одједном је настала тишина.

★ ★ ★

Битка је била готова. Према борбеним правилима која су важила између два племена бој се прекидао чим би погинуо предводник једне стране. Бати су се чак повукли остављајући Гаруге да на миру покупе своје мртве и рањене и изгубе се.

Повратак у село Гаруга био је спор и без речи. На

челу колоне четири ратника носила су Укијево тело високо изнад главе а ми остали носили смо друге жртве, између осталих и Колза и Хаскела.

Укијев отац Ланги није показивао патњу. У примитивном свету Гаруга смрт је свакодневна ствар.

Сутрадан су уз врло кратак обред сахрањена тела изгинулих ратника, као и Колзово и Хаскелово. Чак и моја два друга покопана су са по неколико лобања — ратних трофеја. Гаруге верују да лобање штите покојнике.

Неколико дана потом др Петри и ја опростили смо се од поглавице Лангија. Продрли смо у свет који је ретко који наш савременик имао прилике да види, али сад нам је било доста.

Џек Холанд

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

СВЕ ЗБОГ ДЕТЛИЋА

МРК И ЋУТЉИВ, ДЕДА ЈЕ БЕЗ РЕЧИ ИЗВУКАО КАИШ. МИСЛИО САМ ДА СЕ ШАЛИ, ЈЕР ЈЕ БИО ПОЗНАТ ПО ДОБРОТИ ПРЕМА ДЕЦИ, АЛИ СУ МЕ ВЕЋ ПРВИ УДАРЦИ УВЕРИЛИ ДА ЈЕ У ПРАВУ И ДА САМ МНОГО ПОГРЕШИО.

Годинама ми је деда, код којег сам одлазио сваког школског распуста, обећавао да ће направити замку за птице. Био сам дечак, и ухватити птицу за мене је био диван сан. Желео сам да је само неколико минута држим у руци и да је онда опет пустим. Најзад, у зиму 1967. године, кад сам о зимском распусту опет дошао у дедино село Баре Краљске, тај дечачки сан је почео и да се остварује.

Кад је нахранио овце, доносио им сено кроз висок снег, деда је сео поред пећи и спретно почео да конструише „ошвец“, како је он звао ступицу за птице. Гледао сам његове веште руке широм отворених очију, готово не дишући, спреман да, заузврат, испуним сваку дедину жељу. А нисам ни слутио да ће ми баш та замка донети непредвиђе-

не тешкоће, јер „ко другом јаму копа...“.

Објашњавајући како ће птица доћи да кљуца око замке расути овас и како ће, вероватно, стати у специјалну омчу, деда је наместио ступицу испод једног дрвета. Затим смо обојица ушли у кућу, сели поред прозора, и ја сам почео, не трепћући, да „дежурам“.

Ускоро сам поскочио од радости: један детлић се спустио низ дрво и убрзо закопрцао у замци.

— Мој је! — весело сам узвикнуо и потрчао из куће.

Али, кад сам пришао дрвету, чекало ме је велико изненађење: дедина мачка била је бржа, а мени је од детлића остало само неколико сјајних пера.

Бризнуо сам у плач и одмах почео да смишљам освету.

Прошао је зимски распуст, а ја нисам успео да

ухватим ниједну птицу. Али, нисам одустао од намере да мачку казним за њен злочин.

Код деде сам дошао опет, у лето. А кад сам испод стога сена нашао младунце оне мачке која ми је отела прекрасног детлића, одмах ми је синукла мисао како да је казним. Тада сам био дечак, а деца су, понекад, врло немилосрдна.

Данима сам чекао да код куће будем сам. О својој намери да убијем мачиће рекао сам само брату од ујака, мом вршњаку, причајући му све као да сам изгубио велико богатство, за што је крива — мачка.

И заиста, једног дана кад су сви укућани отишли да купе сено, нас двојица смо нашли мачиће, њих четворо, и све их у-

давили. Били смо уверени да нас, ако се наше дело и открије, нико за то неће казнити. Мачића и мачака било је пуно село, а ја сам своју освету извршио.

Међутим, вече које је следило нећу никада заборавити.

По повратку с поља, деда је отишао до стога сена да крвама донесе један нарамак и, као да је унапред знао, одмах открио шта смо урадили.

Вратио се у кућу мрк и ћутљив. Без речи је извукао велики, кожни каиш. Мислио сам да се шали, јер никада нисам могао ни замислити да би он, познат по доброти и благости према деци, могао да туче своје унуке.

Али, убрзо се показало да нисам био у праву.

Каиш је зафијукао, спу-

штајући се час на мене, час на мог брата. Чуо сам како деда у љутини спомиње мачку; да је она мајка, а мачићи јој деца, ко је видео сеоску кућу без мачке, да смо злочинци и слично. Тукао нас све док нисмо изгубили глас од дерњава, а затим послао, по мраку, на оближњи поток да се оперемо хладном водом.

Касније сам схватио да је деда био потпуно у праву. Данима сам гледао мачку како бесциљно лута и тражи своје младунце, тужно мјаучући и посматрајући нас све редом, као да нас пита где су. Тај њен поглед био ми је тежа казна од дединих жестоких батина.

Мирко Бјелајац,
Факултет тех. наука,
21000 Нови Сад
(Ховорар: 200 лин.)

За генерацију која расте

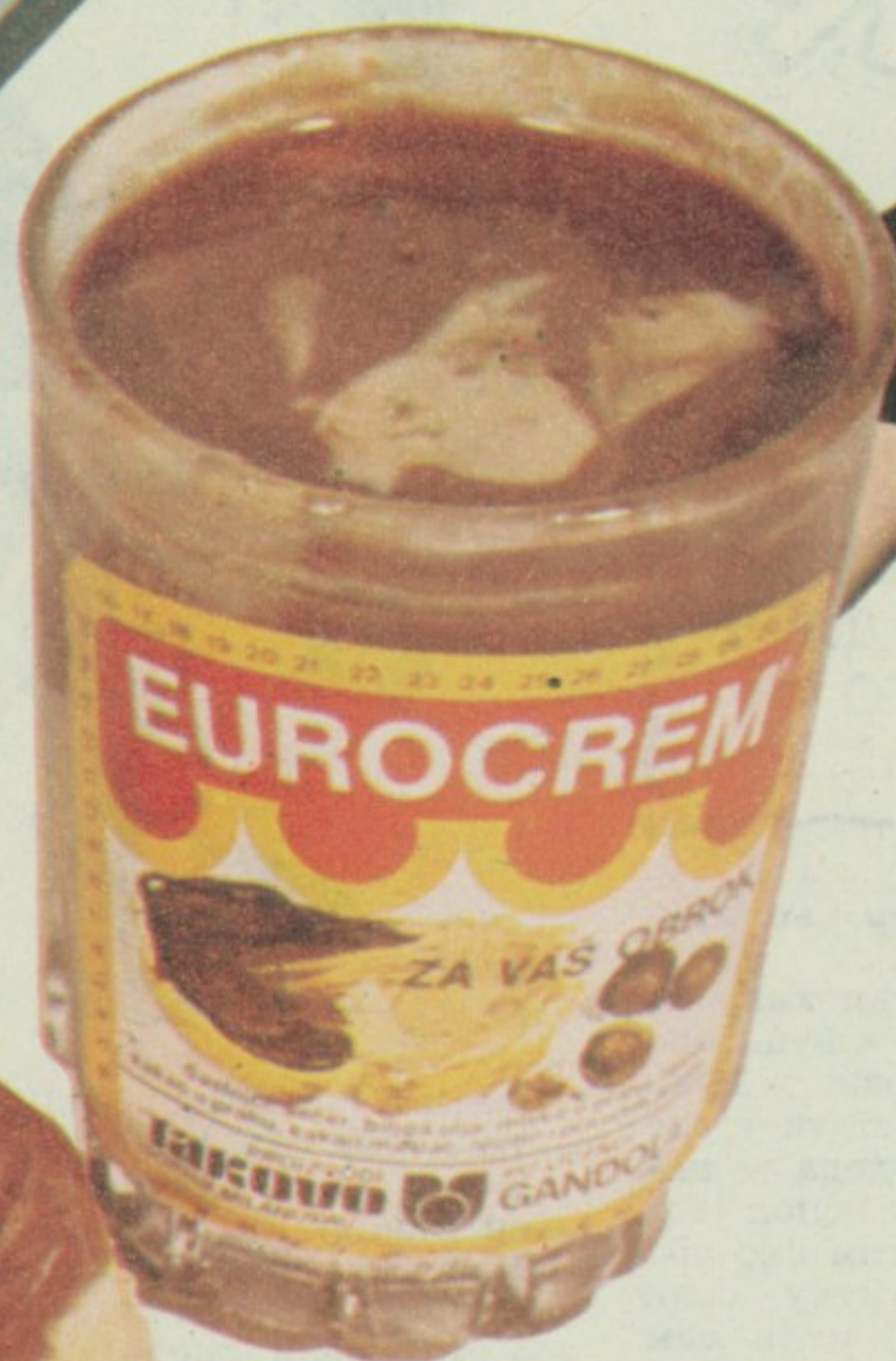
EUROCREM®

„EUROCREM“
се користи
у свако доба,
једе се
намазан на хлеб.

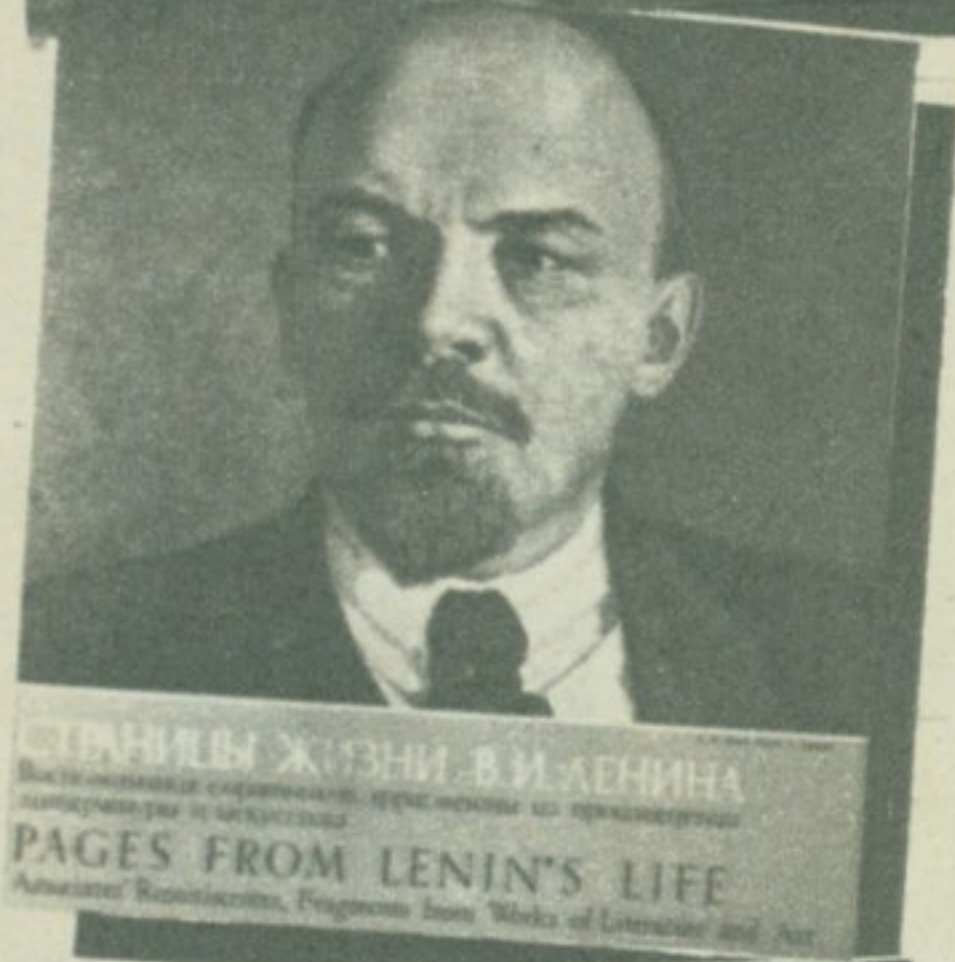
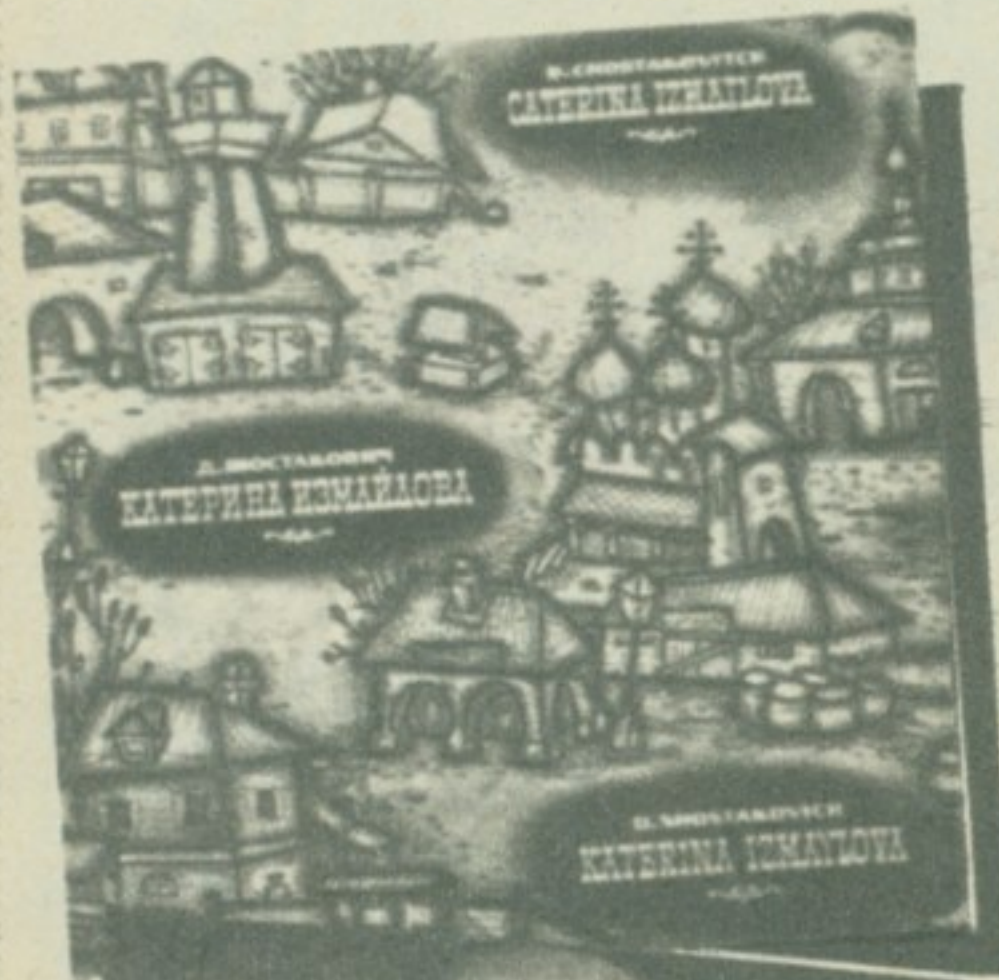
„EUROCREM“ је хранљив,
укусан, здрав, економичан!

EUROCREM на хлебу је деликатес
за вашу свакодневну исхрану!

ЗАЉУБЉЕН У ТРИ НАРАНѢ

01638 А. ГЛАЗУНОВ — РАЙМОНДА (балет у три чина), Оркестар Бољшег театра, диригент Евгениј Светланов (2 ЛП). Цена 175,00 динара

0295/8 Д. ШОСТАКОВИЧ — Симфонија бр. 4 ХАМЛЕТ (музичка свита написана за Шекспирову трагедију), Симфонијски оркестар Московске филхармоније, диригенти: К. Кондрашин и Г. Рождественски (2 ЛП). Цена 125,00 динара

0349/54 С. ПРОКОФЈЕВ — ЗАЉУБЉЕН У ТРИ НАРАНѢ (опера у 4 чина), солисти, хор и оркестар Московског радија, диригент Цемал Далгат (3 ЛП). Цена 175,00 динара

01795/804 БЕТОВЕН — ПЕТ КОНЦЕРТА ЗА КЛАВИР И ОРКЕСТАР, изводи Кливлендски симфонијски оркестар, за клавиром Емил Гилелс (5 ЛП). Цена 325,00 динара

По малопродајној цени без пореза на промет „Политикин Забавник“ је побезбедио својим читаоцима грамофонске плоче са класичним делима музичке уметности: балетом, операма, сонатама, концертима, симфонијама. Совјетски мајстори звука Симфонијски оркестар СССР-а, Оркестар Бољшег театра, Симфонијски оркестар Московског радија, Хор и оркестар Московског музичког театра, Руски академски хор, Симфонијски оркестар националног радија... изводе најпознатија и најпризнатија дела Чајковског, Бетовена, Дмитрија Шостаковича, Брамса, Мусоргског, Баха... Диригентска палица је у рукама Генадија Рождественског, Кирила Кондрашина, Евгенија Светланова, Давида Ојстраха, Ростроповича...

Ово је могућност да по необично ниским ценама обогатите своју дискотеку делима класика. За разлику од досадашњих овде су у питању комплети, два или више албума. Наручбеница зато не сме бити мања од једног комплета јер трошкове паковања и поштарине не сносити ви. Потребно је само да попуните наручбеницу и пошаљете на нашу адресу и плоче ће вам стићи кући.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ. ПОУЗЕЋЕМ!

0377/32 Н. РИМСКИ-КОРСАКОВ — ЗЛАТНИ ПЕТАО (опера у 3 чина), солисти, хор и оркестар Московског радија, диригенти: А. Ковалев и Е. Акулов (3 ЛП). Цена 175,00 динара

0413/20 МУСОРГСКИ — ВОРИС ГОДУНОВ (народна музичка драма у 4 чина са прологом), солисти, хор и оркестар Бољшег театра, диригент Александар Медик-Пачајев (4 ЛП). Цена 250,00 динара

0871/73 ДМИТРИЈ ШОСТАКОВИЧ — КАТАРИНА ИЗМИРОВА (опера), хор и оркестар Московског музичког театра, диригент Г. Проваторов (4 ЛП). Цена 250,00 динара

03883/90 МОЦАРТ — ПЕТ КОНЦЕРТА ЗА ВИОЛИНУ И ОРКЕСТАР, Оркестар Берлинске филхармоније, виолина и диригент Давид Ојстрах (4 ЛП). Цена 250,00 динара

018101/16 УМЕТНОСТ ШАЉАПИНА — Антологија многобројних Шаљапинових дела (10 ЛП). Цена 650,00 динара

04203/06 ЕМИЛ ГИЛЕЛС у КАРНЕГИ ХОЛУ изводи дела: Баха, Бетовена, Метнера, Прокофјева, Равела, Шопена, Силотија и Бусонија (2 ЛП). Цена 125,00 динара

04435/8 БАХ — 45 ХОРСКИХ ПРЕЛУДИЈА, Рудолф Усвиали (оргуље), на 2 ЛП. Цена 125,00 динара

04003/6 Р. ШЧЕДРИН — АНА КАРЕЊИНА (Лирске сцене из балета у 3 чина), Оркестар Бољшег театра, диригент Ј. Симонов (2 ЛП). Цена 125,00 динара

03975/78 БРАМС — КОНЦЕРТ БР. 1 и 2 ЗА КЛАВИР И ОРКЕСТАР, Емил Гилелс клавир, изводи Берлински филхармонијски оркестар, диригент Еуген Јохум (2 ЛП). Цена 125,00 динара

01165/70 ПРОКОФЈЕВ — ЗОЛУШКА (балет у 3 чина), Велики симфонијски оркестар Московског радија, диригент Г. Рождественски (3 ЛП). Цена 175,00 динара

01451/58 ПЕТАР ЧАЈКОВСКИ — ПИКОВА ДАМА (опера), изводи Хор и оркестар Бољшег театра, диригент Борис Хаикин (4 ЛП). Цена 250,00 динара

01645/48 РУСКА ХОРСКА МУЗИКА ОД XVI ДО XVIII ВЕКА, изводи Руски академски хор, диригент Александар Орлов (2 ЛП). Цена 125,00 динара

01693/6 Д. ШОСТАКОВИЧ — ЛЕЊИНГРАДСКА СИМФОНИЈА (Симфонија бр. 7), Симфонијски оркестар СССР-а, диригент Евгениј Светланов (2 ЛП). Цена 125,00 динара

01771/5 ЧАЈКОВСКИ — ЛАВУДОВО ЈЕЗЕРО (балет у 4 чина), Велики симфонијски оркестар Московског радија, диригент Генадиј Рождественски (3 ЛП). Цена 175,00 динара

01779/82 ДАВИД ОЈСТРАХ — КОНЦЕРТ ЗА ВИОЛИНУ И ОРКЕСТАР И СИМФОНИЈА БР. 6 ЧАЈКОВСКОГ (јубиларни концерт поводом шездесетогодишњице рођења), пратња Симфонијски оркестар Московске филхармоније (2 ЛП). Цена 125,00 динара

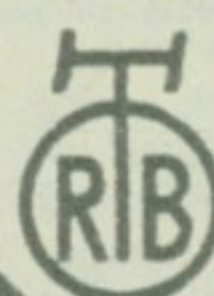
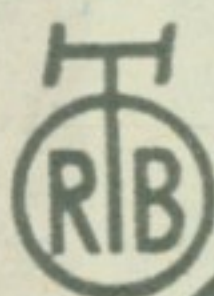

01975/84 А. БОРОДИН — КНЕЗ ИГОР (опера у 4 чина), Солисти, хор и оркестар Бољшег театра (5 ЛП). Цена 325,00 динара

02039/44 ЧАЈКОВСКИ — ЕВГЕНИЈЕ ОЊЕГИН (опера у 3 чина), Хор и оркестар Бољшег театра, диригент М. Ростропович (3 ЛП). Цена 175,00 динара

02875/8 БРУКНЕР — СИМФОНИЈА БР. 9 И БАХ — 13 ХОРСКИХ ПРЕЛУДИЈА, изводи Велики симфонијски оркестар радија СССР-а, диригент Генадиј Рождественски (2 ЛП). Цена 125,00 динара

02477/84 ЧАЈКОВСКИ — ОПЕРА АНСКА ДЕВА, Велики хор националног радија, Симфонијски оркестар националног радија, Инструментални оркестар Бољшег театра, Гродберг (соло-харфа), диригенти: Рождественски и Алтај (4 ЛП). Цена 250,00 динара

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК
11001 БЕОГРАД, МАКЕДОНСКА 29

НАРУЧБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво наручујем комплете плоча под бројевима:

за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару кад ми их донесе (поузећем).

(Презиме и име)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

(Датум)

(Потпис и број л. к.)

Наручбеницу читко попунити, налепити је на дописницу и послати на горњу адресу.

ЖЕНСКА ОДЕЋА У ЕВРОПИ XIII ВЕКА

Период од половине 12. до 15. века познат је као доба готике. Оштре границе које су раније постојале између мушке и женске одеће, и задржале се до најновијих времена, у време готике као да су избрисане, бар што се тиче основних одевних предмета. Женска одећа веома је слична мушкој, само што се повремено разликује у дужини. Туника је, познато је, најважнији део одела, краћа је или дужа, а преко ње се носи још једна са краћим рукавима или без њих, која има и различите називе. Ту је и обавезни плашт, са порубима од крзна, орнаментима, капуљачом и, јевтинијом или скупљом, подставом.

У 13. веку начин одевања у Европи углавном је уједињен, а најснажнији утицај на стил тога доба имала је, изгледа, Француска. Раскошне тканине које су некад стизале са Истока, а касније почеле да се израђују и у Европи, нису биле доступне свим друштвеним слојевима. У Аустрији је, на пример, сељацима било забрањено да носе раскошна одела црвене, зелене и плаве боје, а дозвољене су им само мешане и неодређене боје. Међутим, организовање у еснафе утицало је на квалитет производа које су нудили ткачи, чохаџије и бојације. Материјали су били веома трајни, а пошто нису смели да се подражавају узорци са увезених тканина, они су правили једнобојне, без икаквих украса.

Женска одећа је веома дугачка тако да се испод ње обућа готово и не види. Ципеле су и даље шиљате и мушког су кроја. Преко одела облачи се такозвани сиркот, без рукава је и пада до земље, а преко сиркота се носи огртач кружног облика причвршћен гајтаном. Племкиње су своје сиркоте украшавале крзном,

грбовима, везом, док жене из народа носе одећу истог кроја, али далеко скромнију. Девојке су ишле распуштене косе, али су стављале украсе од метала или од тканине у виду обруча украшеног орнаментима. Удате жене покривају косу убрачком од платна или округлом капом која је причвршћена неким тањим материјалом и везана испод браде.

У Немачкој, на пример, женска ношња има три дела. Такозвани *сукни* за који се веровало да је словенског порекла је горње одело без рукава просечено са стране, а од слабина се шири у облику левка. Друга врста одела је кројена врло широко тако да рамена падају готово до лаката. Крајем 13. века младе девојке почеле су да носе горњи део просечен од рамена до струка па се испод њега види и доње одело.

Мушкарци су носили доње одело кратких и уских рукава које се у појасу подвезивало, а горње је било дуже, са много ширим рукавима, и допире отприлике до колена. Појас више не служи за причвршћивање, постаје само украс и то на оделу виших друштвених слојева. Дугачке вунене чарапе везане су за појас, а како су израђене од вуне биле су и веома еластичне. Јасних су боја, врло често и од свиле, а омиљен је, као и уопште у оделу, такозвани *ми-парти* — ношње двеју боја. Огртач је причвршћен на рамену и правоугаоног је облика, нешто дужи од горњег дела, који ће ускоро као и код жена, почети да се копча по средини предњег дела.

Начин одевања одржавао је класне разлике и то у избору боја, врсти материјала, украсима, и — у заштићености обуће, јер је шиљата ципела деценијама била одраз друштвеног положаја.

Veselić B.

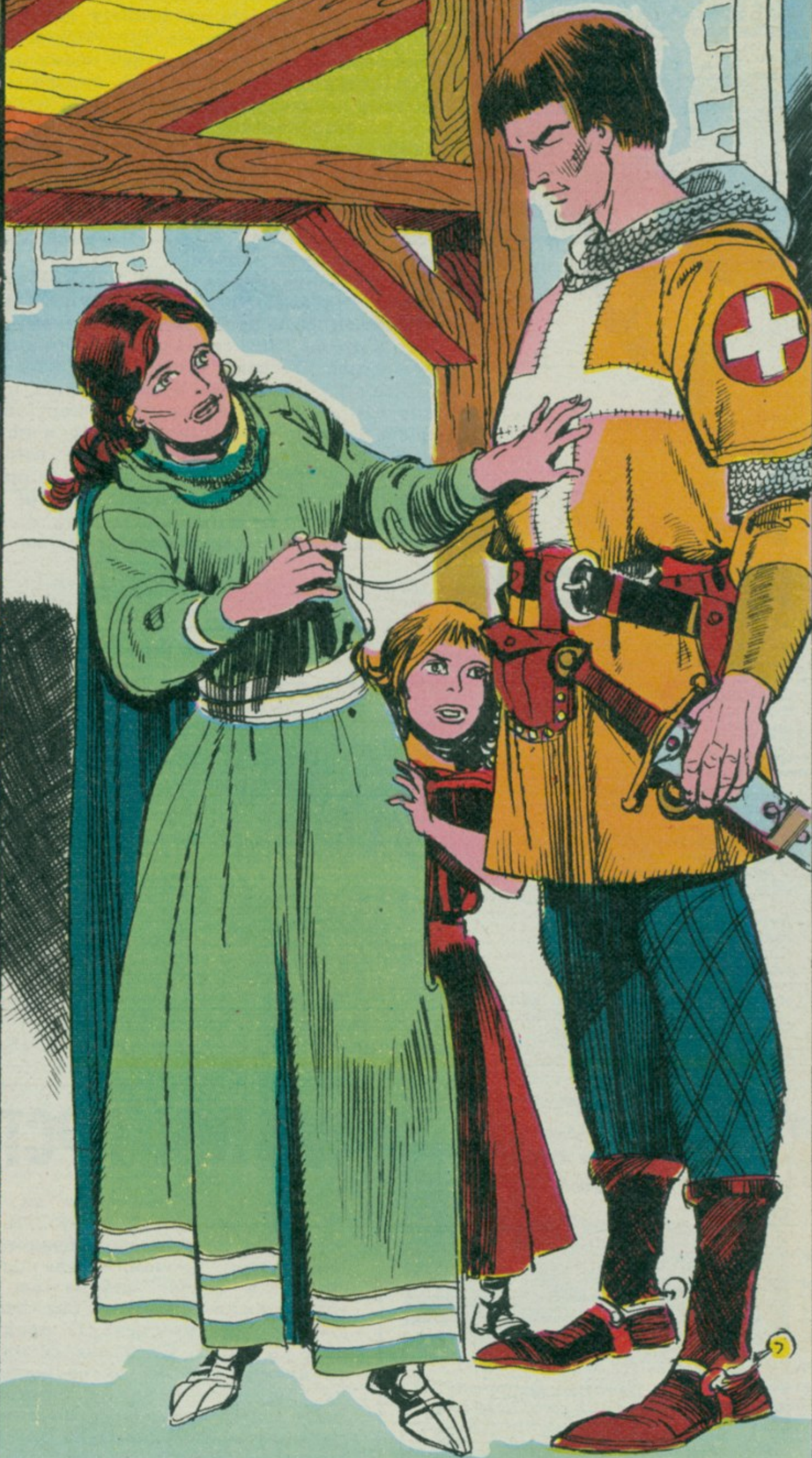
177

НАРОДИ И НОШЊЕ КРОЗ ВЕКОВЕ

ПОЈАС ЗА БОГАТЕ

ВИТЕШКА ОДЕЋА XIII ВЕКА

ПОЛАЗАК У РАТ

ЖИТ-СТАНА

ДРАЖЕН ЖАНКО

ПЕСМА за ОВУ НЕДЕЉУ

КРАЈ МОРА

Музика и текст: Дражен ЖАНКО

Ноћ и ја, као друга два
сами смо на обали мора.
Ноћ чека дан, а тебе ја
врати се, потражи ме ту.

О, зашто си отишла драга
знај пита ме и мјесец жуг.
Велик је бол ал' кријем њу
врати се, потражи ме ту.

Крај мора на пјешчаном жалу
један човјек тебе чека знај.
У ноћи док свира гитару
сузе кажу да те нема ту.

Дуго већ сједим тако сам
гадеб бјели долеће на кам.
Скоро ће дан и морам поћ
одлазим, одлази ноћ.

Крај мора на пјешчаном жалу
један човјек тебе чека знај.
У ноћи док свира гитару
сузе кажу да те нема ту.

Овог пролећа наша домаћа поп-музика добила је још једног вокалног солисту Дражена Жанка. Својим сингл првенцем Жанко је напречац освојио симпатије како младих тако и старијих слушаца. За оне који га још не познају ево неколико података.

Дражен Жанко, који тренутно живи у Сплиту, својевремено је био шеф и певач веома перспективне групе ПОСЕБНО ПАКОВАЊЕ. По одласку осталих чланова састава на одслужење војног рока одлучио да се окуша као солиста. Његове композиције „Крај мора“ и „Сунчан дан“ убрзо долазе на топ-листе што Жанку даје још подстрека да истраје у свом стваралачком раду. Иначе, ове нумере нису први композиторски успеси овог младог певача. Са групом ПОСЕБНО ПАКОВАЊЕ снимио је једну сингл-плочу чија је А страна „Дај ми, дај“ такође имала запажен успех.

После прошлогодишњег наступа на Сплитском фестивалу забавне музике са групом МЛАДИ БАТАЛИ Жанко ће се и ове године представити љубитељима латинских нота на овој, свакако најзначајнијој, музичкој смотри у нас. О свему томе Жанко нам је недавно рекао: „Нисам од оних који очекују успех преко ноћи. Навикао сам на систематски рад и верујући у своје могућности очекујем у догледно време и потврду своје вредности. У мојој каријери било је неколико преломних тренутака. Свакако најзначајнији је онај када сам после дугог размишљања, а пошто су моји другови из групе отишли на одслужење војног рока, одлучио да покушам као солиста. До сада се нисам показао“.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ БИТОЉА

Пре две године у Битољу је основана рок-група под називом МАДРИГАЛИ. Веома су популарни у Македонији, а на Гитаријади у Зајечару постигли су запажен успех. Према мишљењу публике били су најбољи, а жири им је доделио похвалу. Добили су и награду емисије „Вече уз радио“.

Чланови групе су: Тасевски Благој (соло-гитара), Шерденковски Миле (бас-гитара), Каранфиловски Драган (соло-гитара), Горгиневски Томе (бубњеви) и Николовски Цане (вокал и флаута).

Чанова Вера
Ул. цара Самоила 68
Битола
(Хонорар 100 дин.)

ЗЛАТНИ ПРСТИ

Популарна поп-група из Зајечара ЗЛАТНИ ПРСТИ ових дана ће нас обрадовати још једном плочом. После првог сингла и једног албума ово је треће диско-остварење ове веома добре групе снимљено за продукцију „Дискос“. На плочи се налази нумера „Реших да се женим“. Да би што боље рекламирали своју плочу чланови групе издали су серију фотографија на којој је снимљена свадба. Занимљиво је да је као невеста „позирао“ органиста Драган Батало, младожења је композитор ове нумере Момчило Раденковић, док су остала два члана, Слободан Раденковић и Драган Трајковић, кумови.

СЛЕЈД (SLADE)

После двогодишњег тако рећи сталног бежања из града у град, нешто због сталних турнеја а нешто да се не би платио порез, чланови популарне групе СЛЕЈД најављују свој повратак у Енглеску. Жеља им је да у домовини уприличи велику „турнеју повратка“ на којој би „истестирали“ публику и проверили колика им је популарност и да ли су заборављени. У току последње две године група је у Сједињеним Америчким Државама одржала око 400 концерата. „Публика нас је свуда изванредно примала док нам је продаја плоча затајила“, изјавио је недавно Ноди Холдер и додао да ће својим повратком у Енглеску и низом концерата разбити све сумње које су се у последње време јавиле о њиховом музичком квалитету и популарности.

О ЕЛИСУ КУПЕРУ у последње време није се могло готово ништа чути. Одједном је нестао из света поп-музике да би се недавно поново јавио, мало измењеног лика, с новим идејама и плановима. Новинари ма је изјавио: „Дуго сам размишљао шта бих могао да створим. Помагао ми је мој пријатељ Берни Топин, иначе познати писац песама, с којим сам одлучио да начиним један мјузикл. Биће то, верујем, невиђена представа. Појавиће се многе звезде и многи зна-

ни и незнани музичари. Разуме се да ћу главна звезда програма бити — ја. Тема нам је савремена и допадљива, тако да се надамо да ће наићи на подједнако интересовање и младих а и оних нешто старијих“.

Необична група СЕКС ПИСТОЛЗ последњих дана поново је у центру пажње. Наиме, чланови састава потписали су уговор с новом фирмом да сниме неколико плоча. Међутим, три дана касније, без икаквог образложења, били су избачени, с тим што им по већ потписаном уговору издавачка кућа мора да плати 75000 фунти. Пошто су претходно од старе фирме ЕМИ већ узели 5000 фунти, испада да су чланови СЕКС ПИСТОЛЗА за последњих неколико месеци зарадили више од 300 милиона динара а — нису одсвирали ниједан тон.

НОЋ И ЈА, КАО ДРУГА ДВАД,
САМИ СМО НА ОБАЛИ
МОРААА...

ЕСЛИП ЕТ Д ВИЛ (Asleep at the wheel) ЗАСПАО ЗА ВОПАНОМ

У последње време све се више говори о једној вишечланој групи, о саставу ЕСЛИП ЕТ Д ВИЛ који свира кантри рок-музику. Састав се сада налази на својој првој турнеји по Европи представљајући свој трећи албум „The Wheel“ („Волан“). Заједно са њима наступа и Емили Харис (Emmylou Harris).

Меги Меј (MAGGIE MAY)

Млада певачица МЕГИ МЕЈ изјавила је недавно да су вести о њеној скорој удаји нетачне. „За сада још не намеравам да ступим у брак мада тренутно имам једну веома озбиљну везу. Мој изабраник је двадесетогодишњи Роберт Трамел из Илиноиса, у Сједињеним Америчким Државама. Одлично се слажемо и све слободно време проводимо заједно што су многи протумачили као знак да се удајем. Виђе и то, можда, једног дана али засад је још рано рећи када.

СЕНСЕЈШЕНАЛ АЛЕК ХАРВИ БЕНД (SENSATIONAL ALEX HARVEY BAND)

СЕНЗАЦИОНАЛНИ АЛЕКС ХАРВИ БЕНД, само без Алекса, управо је завршио своју велику турнеју по Енглеској. Последњи концерт, који је у априлу одржан у лондонском „Рејнбоу театру“, изазвао је велико интересовање публике. Пре њих наступила је млада група КЕЈЗИ КЕТ. О овом наступу главни организатор турнеје каже: „И једна и друга група својевремено је свирала у познатом Марки-клубу у Лондону. То је била тако добра музика да смо одлучили да их заједно представимо публици и у другим енглеским градовима“. Иначе, као што је познато, СЕНЗАЦИОНАЛНИ АЛЕКС ХАРВИ БЕНД, по договору са вођом Алексом Харвијем, наступа сам, без свог шефа, како би њени остали чланови промовисали плочу коју су, такође, сами реализовали.

ЏОН ЛОРД (JOHN LORD)

ЏОН ЛОРД са Јаном Паисом и Тонијем Ештоном ових дана спрема један нови шоу-програма за лондонски ББЦ. Они који су присуствовали првим снимањима тврде да ће емисија наићи на опште допадање. У току снимања догодиле су се и неке незгоде. Изузетно јак разглас створио је толику буку да су чак са улице дотрчали да би видели шта се дешава у згради. Да невоља буде још већа, у два маха су прегореле и инсталације тако да је снимање морало да се одлаже.

Тин Лизи (THIN LIZZY)

Овог пролећа требало је да група КВИН одржи у Сједињеним Америчким Државама серију концерата. Програмом је било предвиђено да се у првом делу појави састав ТИН ЛИЗИ. Пошто је певач КВИНА Фреди Меркури доживео потрес мозга, од турнеје се морало одустати. Али уговори нису дозвољавали никакво одлагање, па је одлучено да цео концерт испуни својим свирањем група ТИН ЛИЗИ. У почетку су се сви прибојавали јер група није довољно афирмисана у Америци. Међутим, већ после првих наступа и одушевљеног пријема код публике свима је било јасно да је бојазан непотребна и да ће ТИН ЛИЗИ доживети незапамћен успех. Одмах по завршетку ове већ је уговорена нова турнеја по Сједињеним Америчким Државама.

ТОП 3х

2. Страна ТОП-листа у домаћој продукцији

1. Домаћа листа

1. БЕЗ РАСТАНКА
СУЗА НЕМА —
Мишо Ковач
— SUZY

2. У ЈЕДНИМ
ПЛАВИМ ОЧИМА —
Indexi — ЈУГОТОН
3. НОВИ ШТОС —
Cod — ЈУГОТОН
4. ТВОЈА МАШИНА —
Срђан
Марјановић —
ЈУГОТОН
5. ЈАСМИНА — Про
арте — ЈУГОТОН
6. МОЈА СРЕЋО,
МОЈА ТУГО —
Саша Алекс —
ДИСКОС
7. САМО ЈЕДНОМ —
Indexi — ЈУГОТОН
8. БИЋЕШ МОЈА —
Мики Јевремовић
— ЈУГОТОН
9. ЕНО АВИОНА —
Резонанса —
ПГП РТБ
10. ПРВИ СНЕГ —
Сунцокрет —
РТВ ЉУБЉАНА

1. HEY, MR. DREAM-
MAKER —
Cliff Richard —
ЈУГОТОН

2. ROCHARIA — E.L.O.
— РТВ ЉУБЉАНА
3. BEAUTIFUL NOISE —
Neil Riamond —
SUZY
4. MONEY, MONEY,
MONEY — Abba —
ПГП РТБ
5. WILDFLOWER —
Paul Anka —
РТВ ЉУБЉАНА
6. MISSISSIPPI —
Pussycat —
ЈУГОТОН
7. SANDOKAN —
Oliver Onions —
ЈУГОТОН
8. GOOD VIBRATION —
Beach Bays —
ЈУГОТОН
9. EUROPA —
Santana — SUZY
10. STILETTE HEELS —
Sailor — SUZY

3. САД

1. DANCING QUEEN —
Abba
2. RICH GIRL — Hall
& Oates
3. DON'T GIVE UP ON
US — David Soul
4. DON'T LEAVE ME
THIS WAY —
T. Houston
5. THINGS WE DO FOR
LOVE — 10 c. c.
6. LOVE THEME —
Barbra Streisand
7. I'VE GOT LOVE —
Natalie Cole
8. SO IN TO YOU —
Atlanta Rhythm
Section
9. SOUTHERN
NIGHTS — Glen
Campbell
10. MAYBE I'M AMAZED —
Wings

ЕЛИС КУПЕР (ALICE COOPER)

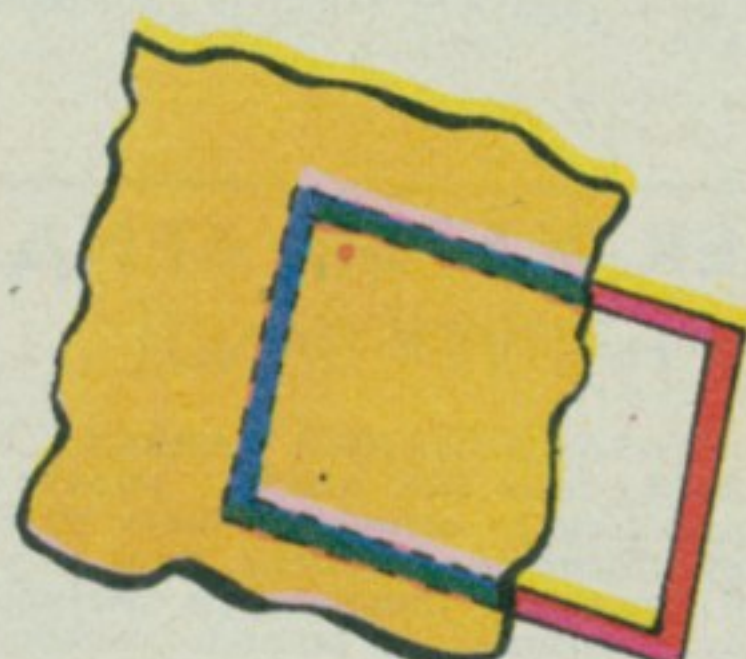
СЕКС ПИСТОЛЗ (THE SEX PISTOLS)

ЗА ВРЕДНЕ ВЕЗИЧЕ

Ако желите да украсите своју собу, предлагемо вам да извезете ове лепе слике. Можете их радити као гоблене или као таписерије. Везите концем ако хоћете да слике буду у истој величини као на цртежима, и то бодом са сл. 5. Уколико вам треба већа слика, тада радите вуном (бодови су приказани на сл. 6, ако их комбинујете на сл. 7).

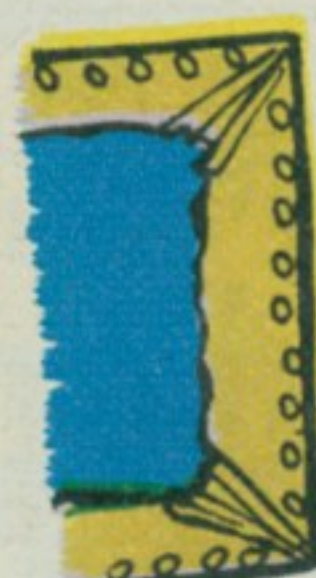
Биће вам много лакше да везете ако претходно направите дрвени рам (сл. 1) и преко њега разапнете платно, јуту или панаму (сл. 2). С наличја причврстите платно ексерчићима (сл. 3). На платно најпре меком оловком пренесите мрежу коцкица величине 1x1 см (ако су слике у истој величини као на цртежима) или веће. Затим, по мрежи прецртајте слике (сл. 4) и вез може да почне.

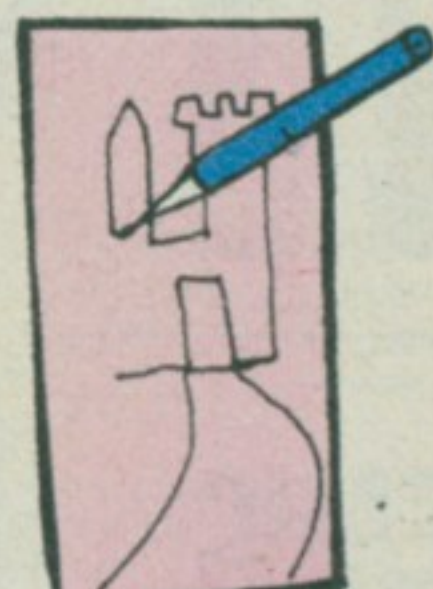
1

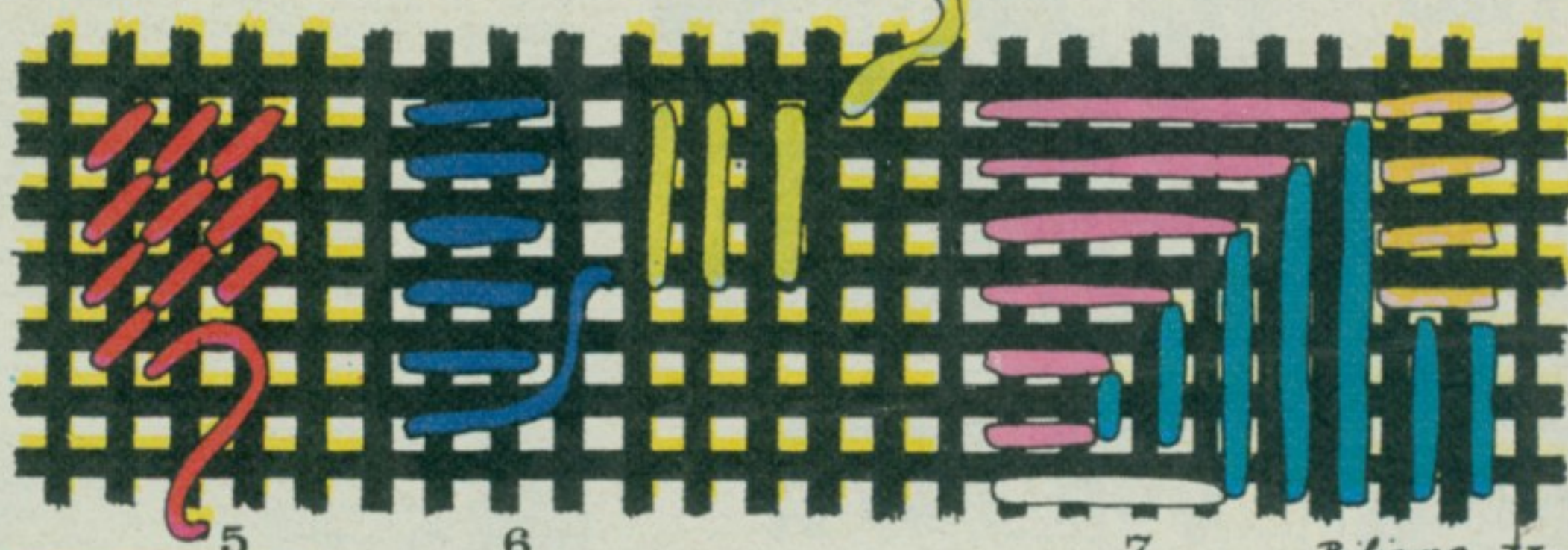
2

3

4

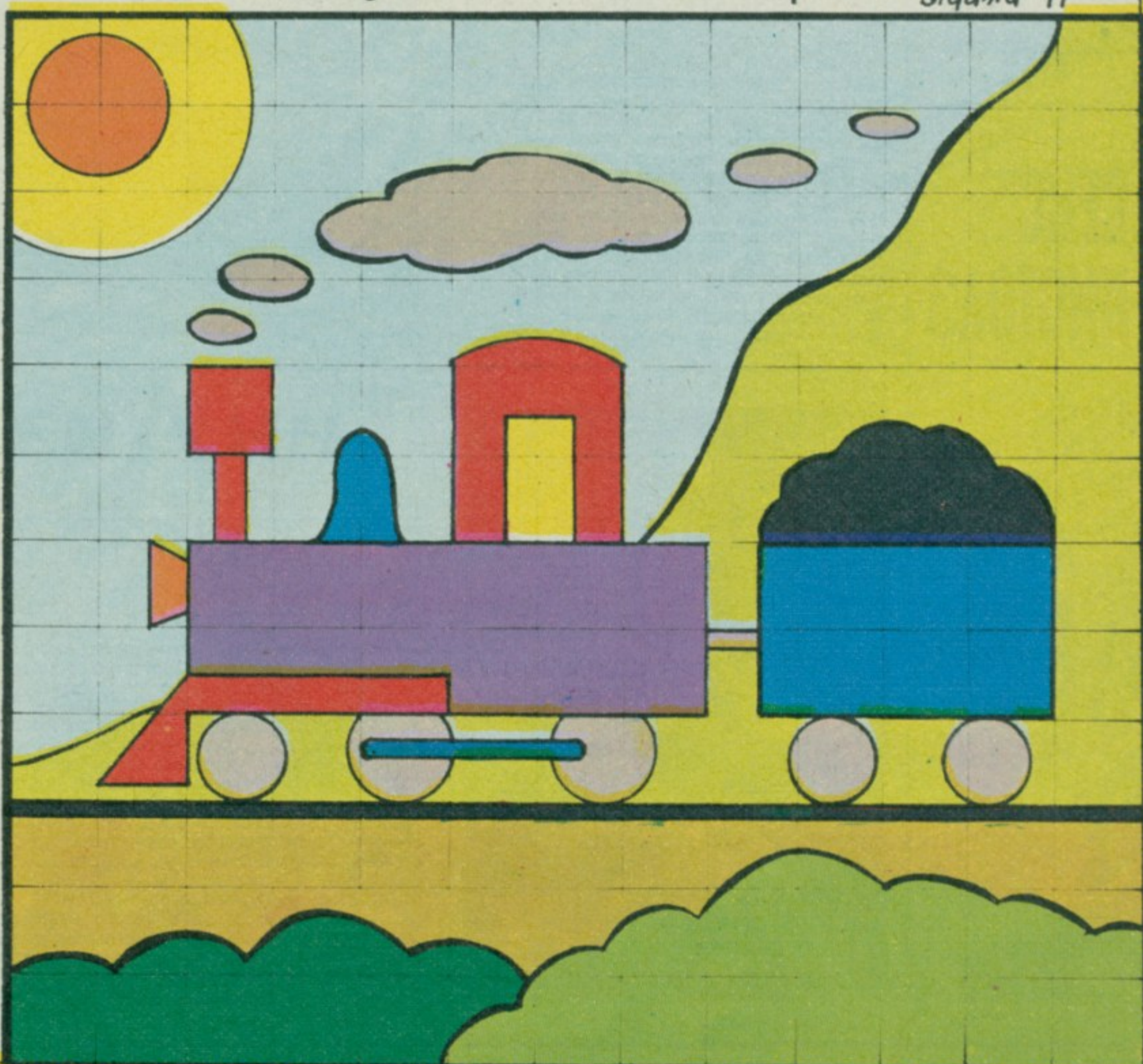
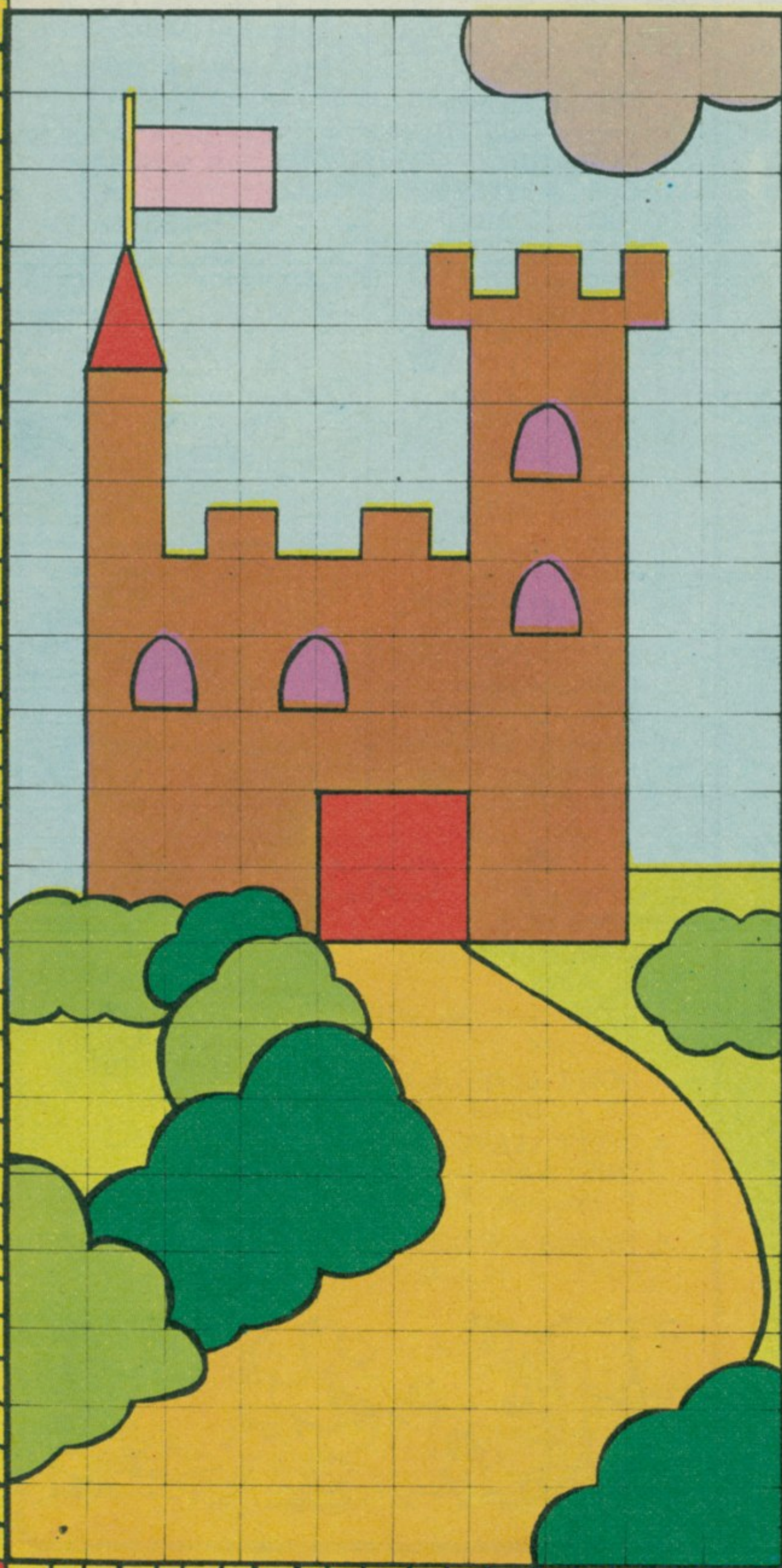

5

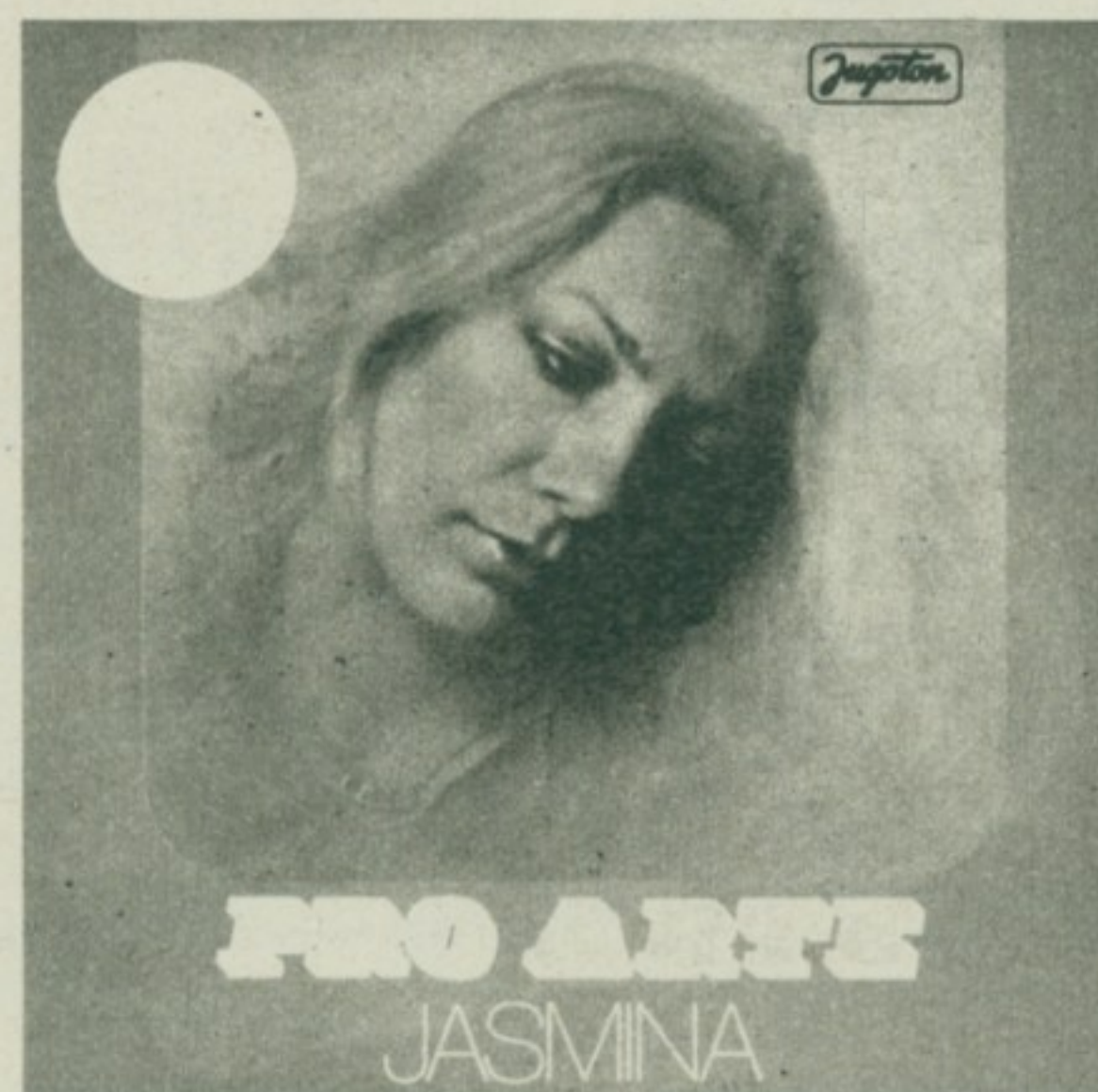
6

7

Билана 77

ХИТОВИ "БАШЕГ ШЛАГЕРА СЕЗОНЕ 77"

КЕМАЛ МОНТЕНО — «Љубавна бол» (SY-23226),

НЕДА — «Пожури ми драгане» (SY-23214),

МАХИР ПАЛОШ — «Ти си жена коју сањам» (SY-23230),

ПРО АРТЕ — «Јасмина» (SY-23228),

ОЛИВЕР — «Ако изгубим тебе» (SY-23227),

«777» — «Пробуди се драгане» (SY-23229)

Jugoton

1947 **30** 1977
GODINA

Користан и трајан поклон за ваше најмилије

1. ПРИРОДА ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

Јединствен водич кроз живописан и шаролик живот у природи у различитим његовим облицима и у његовом неизмерном богатству. Књига има 480 страна, енциклопедијског је формата, богато технички опремљена са 600 илустрација у боји, у тврдом повезу са пластифицираним заштитним омотом.

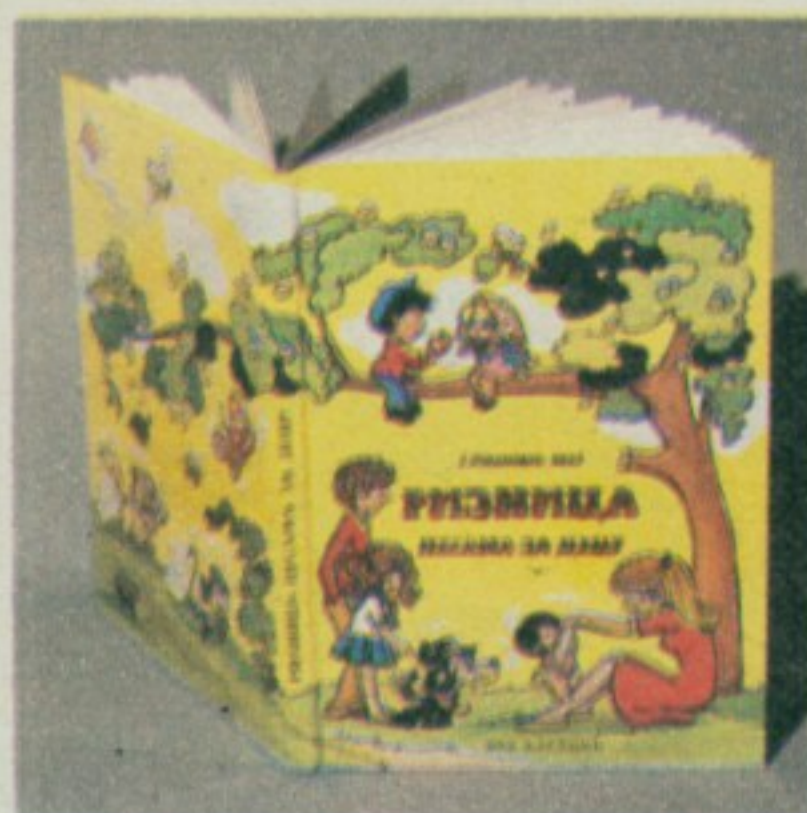
Цена књиге 400.— дин.

2. ХИЉАДУ ЗАШТО — ХИЉАДУ ЗАТО

Богата ризница одговара на многобројна дечја питања. Ова дивна књига потребна је сваком ученику јер пружа читав низ неопходних знања о свету који нас окружује. Књига је писана популарним начином, на 483 стране, формата 28,5x20,5 см, луксузно је опремљена и богато илустрована, у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Цена књиге 200.— дин.

3. ЗМАЈЕВА РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

Избор најлепших песама најомиљенијег дечјег песника — Јована Јовановића Змаја. У песмама чика Јове Змаја генерације девојчица и дечака налазиле су свој свет, јер је песник умео да им се приближи и да их с очинском нежношћу учи љубави према свему што је добро и лепо.

Избор песама Мире Алечковић.

Цена књиге 120.— дин.

4. ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА

Јединствена збирка од 15 сликовница за најмлађе читаоце у укусно опремљеној и оригиналној кутији. Комплет садржи следеће књиге: Храбри Кекец, Принцеза на зрну грашка, Успавана лепотица, Снежана, Сунцобран-балончић, Гаров у зоолошком врту, Ко је направио Воји коњушницу, Мишуленце, Пепељуга, Црвенкапа, Неваљали зечић, Златна птица, Ивица и Марица, Папучица-маца и Кројач Боцко.

Цена комплекта 300.— дин.

9. ВЕЛИКИ ДИЗНИЈЕВ РЕЧНИК

Књига из богатог Дизнијевог стваралаштва намењена је најмлађима. Она ће их упознати с новим ситуацијама у кући, на улици, у пошти, на станици, у ресторану, на аеродрому, на мору, на селу, итд. Научиће шта су величине, боје, звуци, мере, игре и играчке. Речник је штампан ћирилицом и латиницом на руском и енглеском језику.

Цена књиге 100.— дин.

10. СЛИКЕ И РЕЧИ

Помозите малишанима да обогате свој речник док се забављају гледајући дивне илустрације, јер у безбрижном периоду, када почињу да схватају свет око себе, деца од 4 до 6 година потврђују своју личност кроз разговор. Помозите им да нађу праве речи! Књига је штампана ћирилицом и латиницом, у вишебојној техници, великог формата у тврдом повезу са пластифицираним корицама.

Цена књиге 60.— дин.

11. МАТЕМАТИКА — енциклопедијска математика

Ова књига омогућава свим ученицима, студентима, наставницима и професорима да лако и брзо савладају све тешкоће из области математике. У преводу наших познатих математичара она представља математички део „Опште енциклопедије Ларус“. Књига је штампана латиницом, формата 23x30 см, у тврдом повезу са пластифицираним омотом.

Цена књиге 300.— дин.

12. ИЛУСТРОВАНА ИСТОРИЈА СВЕТА —

у 70 поглавља обрађује целокупан развој цивилизације од почетка до наших дана. Писана једноставно и популарно, плени пажњу читалаца и остаје драгоцен извор података. Књига која доказује да чињенице могу бити много узбудљивије од фантастике и да историја изложена на занимљив и маштовит начин буди интересовање и љубав према знању наше прошлости.

Цена књиге 300.— дин.

5. ПИОНИРСКА ТРОЈКА

Три књиге прича о тројци пионира (аутор С. Зоркић) који пролазе пут Револуције од Устанка до Слободе. Пратићете узбудљиве доживљаје храбрих курира који учествују у борбама за коначно ослобођење земље. Илустрације: Ж. Батинић.
Цена комплекта 120.— дин.

6. ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА

Нова библиотека за најмлађе. Шест познатих бајки и прича које је Дизни учинио незаборавним. ДАМБО, СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА, УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА, МАЗА И ЛУЊА, ПИНОКИО и РОБИН ХУД у богато опремљеном ковчежићу.
Цена комплекта 120.— дин.

7. ПУТОВАЊА МИША МИЈЕ

Доживљаје неуморног путника и радозналца у стиху је испричао Лаза Лазић. Изванредне илустрације у боји и стихови који се лако читају и панте — то је најлепши начин да упознате Француску, Енглеску, Холандију, Белгију, Шпанију и Немачку.
Цена књиге 100.— дин.

8. БИЛБОКЕ

Џон Бакенховен је написао МАТЕМАТИЧКУ БАЈКУ. Кроз маштовиту причу и изванредне илустрације једног од најбољих илустратора у Европи, К. Холендера, лако се уче прве рачунске радње и већ на самом почетку заувек заволимо ту „страшну“ математику.
Цена књиге 120.— дин.

13. МУЗИКА КРОЗ ВЕКОВЕ — историјски развој музичке уметности са утицајем појединих епоха и стилова. Формат 22x29,5 см. На 320 страница са фотографијама у четворобојној штампи приказани су стари музички инструменти, нотни текстови и партитуре, рукописи, слике и карикатуре славних личности, позоришни огласи, сценографија итд.
Цена књиге 300.— дин.

14. ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ — нова серија књига која опште и вечите теме историје, науке, културе и уметности приближава младим читаоцима. Дизнијево свезнање садржи три тома: Први том: ВЕЛИКЕ АВАНТУРЕ, ПЕТ КОНТИНЕНАТА; други том: ВЕЛИКИ МИТОВИ И ЛЕГЕНДЕ ОД ПЕЋИНЕ ДО ОБЛАКОДЕРА; трећи том: БЕСКРАЈНО ЦАРСТВО, МАШТЕ И ПРИЧЕ ЈЕДНОГ МАШТОВЊАКА.
Цена комплекта 600.— дин.

Политикин забавник

(Место и датум)

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЦИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9
НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујем:

ЗА ГОТОВО — КЊИГЕ ПОД БРОЈЕВИМА: _____

за укупну суму од _____ динара коју ћу платити поштару када ми уручи књиге, умањену за 5% попушта.

НА ОТПЛАТУ — књиге под бројевима: _____

за укупну суму од динара _____ коју ћу платити у _____ месечних рата.

Најмањи износ наручбине на отплату је 300.— динара, с тим, што месечна рата не може бити мања од 100.— динара.

Каната у износу од 6% зарачунава се само на износ отплате преко 6 месеци. У случају спора признајем надлежност II општинског суда у Београду.

Име и презиме _____

Поштански број и место _____

Адреса стана _____

Назив и адреса радне организације _____

Овера о запослењу за купце на отплату _____ Купац _____
(печат и потпис овлашћеног лица) (својеручни потпис)

Наручбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу претпоследњи чек од пензије.

Ако ти је толико стало да одеш, нећу те спречавати — рекао је са уздахом професор Волш младићу који је седео у његовој лабораторији. — Уосталом, неко ће једног дана морати да крене, а ти си најпозванији да поднесеш извештај са таквог путовања.

— И ја тако мислим — одговорио је Хејл Макларен — али не знам шта ћу са Ширли. И она би хтела да пође.

— Па, нека пође — рекао је професор. — Знаш колико волим своју кћерку, али ако ни ти не успеши да се вратиш отуда, као што се нису вратили наши опитни кунџи, она нам то никада не би опростила. Боље је да буде с тобом, ма шта се десило.

— Али, ја ћу успети — рекао је Макларен ватрено.

— У реду. Ширли је одрасла особа. Изнећемо јој опасности и, ако и тада буде упорна, нека путује.

Тајанствена машина

Професор је пошао до телефона и окренуо број своје куће која се налазила у непосредној близини лабораторије.

— Ширли, хоћеш ли да дођеш? Хитно је.

Два — три минута касније, Ширли је била ту.

— Шта је? Тако сте се намрачили као да неког сахрањујете — рекла је.

— Немој данас да помињеш сахрањивање, молим те — одвратио је Макларен збуњено. — Звали смо те да ти укажемо на опасности с којима је скопчано ово путовање. Да будем искрен, више бих волео да останеш овде, али твој отац...

— Идем с тобом, наравно — прекинула га је Ширли. — Нећу, ваљда, да те препустим некој свемирској лепотици.

Али, он није прихватио овај лак теш. Одвео је Ширли до једног угла заклоњеног обичном платненим завесом. Помакао је завесу и указала се нека тајанствена машина у облику опромне спирале. У средишту спирале, на кружном постољу од неког зеленог, провидног материјала, дизало се стаклено звоно, толико велико да су испод њега могле да стану две или три особе у стојећем положају. Од спирале су водиле жице које су се завршавале у зиду. Зелено постоље је почивало на цилиндрима који су сачињавали хидраулични елеватор, тако да се могло спуштати, док би звоно остало где је.

— Полазим за неколико минута — рекао је Макларен, гласом који је подрхтавао од узбуђења. — Отац ће ти објаснити какав је то подухват, а ти онда одлучи.

— Ти знаш, Ширли — почео је професор — да Хејл и ја одавно проучавамо састав материје. Остаје још много да се испита, али ипак смо дошли до неких значајних резултата. Проучавајући тек недавно откривене космичке зраке, успели смо да упознамо једну њихову чудну особину: да су они у одређеним условима у стању да смање или увећају масу и запремину ма које материје, а да облик остане неизмењен. То нам пружа неслућене могућности. Ако успемо да докажемо да је атом, са својим језгром и његовим сателитима — електронима, у ствари свемир у минијатури, и у суштини а не само по сличности, могли бисмо да претпоставимо да поред овог познатог свемира, суперсвемира, пос-

ПУТНИЦИ СА ЕЛЕКТРОНА

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Р. Ф. СТАРЗА

тоји и субуниверзум. Већ смо послали у тај субуниверзум разне предмете: столице, новац, стакло, цигле. Неке смо вратили натраг. Али, кад смо послали кунџе, а затим и једног пса, нисмо успели да их вратимо. Хејл мисли да су се животиње удаљиле, да су изишле из жиже нашег зрака. Можда је то тачно, а можда им се догодило и нешто друго... нешто страшно. Сада се он сам нуди за опит. То је опасно. Твоја мајка није жива, ја остајем сам, али ако си решила да идеш...

После ових речи завладала је тишина, а онда се чуо Ширлин глас, јасан и одлучан:

— Идем!

У љубичастом

На професоровом лицу више није било двоумљена. Повукао је једну полугу и зелено постоље се спустило све до пода. Макларен и девојка су стали на њега. Кад је професор вратио полугу у ранији положај, постоље се дигло и сада се двоје младих налазило испод стакленог звона.

— До виђења! — довикнуо им је професор. — Вратићу вас после пола часа.

— До виђења! — одговорили су му мукли гласови испод звона.

Професор је притиском на дугме активирао генератор струје. Јак мирис озона испунио је просторију. Чуло се тихо зујање.

Док је професор руковао команднама, звоно се постепено испунило неком љубичастом светлошћу, која је треперила. Најгушћа је била око младића и девојке, готово их скривајући од професоровог погледа. Али, видело се како они машу рукама у знак поздрава.

Одједном, почели су да се смањују. Сад нису били виши од метар и двадесет. Смањивали су се све брже. Ускоро су били високи само 30 сантиметара, затим 15, па 5...

Младић и девојка начинише неколико корака према средишту постоља. Сад су били тачно у центру. Оно зујање се појачало и две сићушне фигуре нису више биле тамо. Нестале су.

Професор је искључио генератор, а онда извадио часовник и положио га на сто. Означио је време

Младић и девојка почели су да се смањују. А кад се зујање машине појачало — сасвим су нестали.

кад треба да врати оно двоје — тачно у четири и десет и почео нервозно да шета по просторији. Једна мисао га је мучила. Шта ће бити ако у том свету бескрајно малом живе нека опасна бића с којима се сада Хејл и Ширли боре на живот и смрт? Шта ако подлепну?

Још десет минута...

А можда у том свету владају сувише високе температуре, које би сагореле све живо... или пак сувише ниске? Можда нема ваздуха?...

Још само минут... Још десетак секунди... Сад!

Окренуо је прекидач и љубичаста светлост је поново испунила звоно. Брзо је изменио смер струје, а затим се приближио звону, да би запазио путнике чим почну да постају видљиви.

Где смо...

После неколико минута, на средишту постоља указала се сићушна мрља, која се ускоро претворила у мноштво тачкица... тачкица које су брзо нестале. Сада је про-

фесор већ могао да разазна руке и ноге. Кад су ситна створења достигла висину од неколико сантиметара, било је јасно да су то људска бића... људи и жене који су ходали горе-доле и изгледали веома узбуђени.

Професор их је гледао зачуђено. А они су и даље расли и већ су испуњавали цео простор испод збова. Претила је опасност да неко од њих буде згњечен.

Као да се тек тада освестио, професор се једним скоком нашао код прекидача и окренуо га, спречивши тиме да даље расте. Затим је спустио постоље до површине стола и мала створења истрчаше испод звона.

Док је професор тражио међу њима Макларена и Ширли, један од мушкараца се издвоји из масе и дође до ивице стола, поклони се и рече:

— Где смо, молим вас?

Његов глас је био танак и пискав, као пиштање неког инсекта, а нагласак је био такав да је професор једва схватио значење његових речи.

— Ви сте на Земљи — одговорио је.

Ове речи су начиниле јак утисак на мале људе. Маса је зажагорила; многи су клекли, дижући руке увис. На себи су имали кратке тунике, везане појасом око струка. Одећа мушкараца и жена била је готово истоветна; само су украси били различити.

Шеф малих људи се окренуо према њима и почео да говори:

— Слушајте! Зар наша предања нису говорила да ће доћи дан када ћемо се наћи на Земљи, том зачињају наших прапредака? Тај дан је дошао!

Тиха песма се зачула из масе, песма среће и захвалности. Певали су је сви.

Велико обећање

Професор је сачекао да се песма заврши, па се обратио шефу малог народа:

— Одакле долазите?

— Ми смо грађани Електрона — одговорио је он. — Тако су нашу планету назвали наши далеки преци Хаел Човек и Ширели Жена, који су тамо стигли пре много милиона година.

— Како знате да се ова планета зове Земља?

— То је преношено са колена на колено, сачувано на нашим споменицима и у старим хроникама. Знали смо да је ово планета среће и благостања, знања и савршенства. Да није тако, зар би наши преци Хаел и Ширели целог живота чезнули за њом? Кад су стигли на Електрон, он је био у периоду своје младости, с благом кли-

мом и свакојаким воћем. Сада је све само мртва пустиња.

— Ти кажеш да су Хејл и Ширли стигли на Електрон пре више милиона година. Је ли планета тада била настањена?

— Било је само животиња, великих и опасних, али су наши преци, захваљујући свом уму, успели да савладају све тешкоће и створе услове да њихови синови и унуци постану господари планете. Ми смо њихови потомци; сачували смо њихов језик и њихове обичаје, а пре свега Велико обећање.

— Обећање?

— Да, обећање које су дали Хаел и Ширели: да ћемо се једног дана вратити у њихову постојбину. Оно је постало наша вера. Многи су се удаљили од ње, али ми смо остали чврсти. Саградили смо насеље на месту где су се, према предању, они некада искрцали и чекали смо.

С тугом у срцу, професор рече:

— Ја сам Ширлин отац и Хејлов учитељ и пријатељ. Нема ни пун сат како сам их послао на то путовање.

Али, његови далеки потомци то нису могли да схвате и поново су запевали своју песму...

»Ја сам крив«

Професор Волш је једва успео да избегне оптужбу за убиство. Кад се сазнало за нестанак његове кћерке и асистента, покренута је истрага. Кружиле су приче да их је он убио, а њихове лешеве спалио у машини са космичким зрацима. Многи у то верују још и сада.

Ипак је успео да се одбрани, али је дошао у сукоб са Уредом за усељавање, који није знао шта ће са стотинама малих људи и жена. Професор је одлучно одбио да их врати на њихову планету, јер они то нису желели. На крају су власти пристале да се старају о њима, под условом да добију нормалну човекову висину. Професору није било тешко да испуни тај услов.

Електронци су се брзо прилагодили животу на Земљи, стекли пријатеље и, према најновијим обавештењима, живе срећно и задовољно.

Један упорни новинар је, после много покушаја, најзад добио од професора причу о његовим истраживањима. У њој се налази и објашњење онога што се догодило.

— Ја сам крив — рекао је професор Волш. — Занемарио сам чињеницу да је животни циклус на Електрону неупоредиво бржи него на Земљи. Субуниверзум је сличан нашем свету; електрони обилазе око свог језгра на исти начин као што Земља и остале планете обилазе око Сунца. Али, као што постоји битна разлика у величини, тако постоји разлика и у времену. Земљи је потребно годину дана да једанпут обиђе око Сунца, док се електрон окрене око свог позитивног језгра више милиона пута у секунду. Међутим, један његов обилазак изгледа његовим становницима као да је прошла цела једна година... Пре него што сам ја стигао да трепнем, Ширили и Хејл су проживели свој живот, волели се, добили децу и унуке и умрли, оставивши својим потомцима завет да чекају на оном месту да би се вратили на Земљу. Тамо су живе и умрле многобројне генерације, а код нас је за то време прошло тек пола часа...

Професор је задржан на универзитету, али није наставио своја истраживања. Много је ослабио; вероватно неће живети још дуго. А на ону чудну машину наталожио се дебео слој прашине...

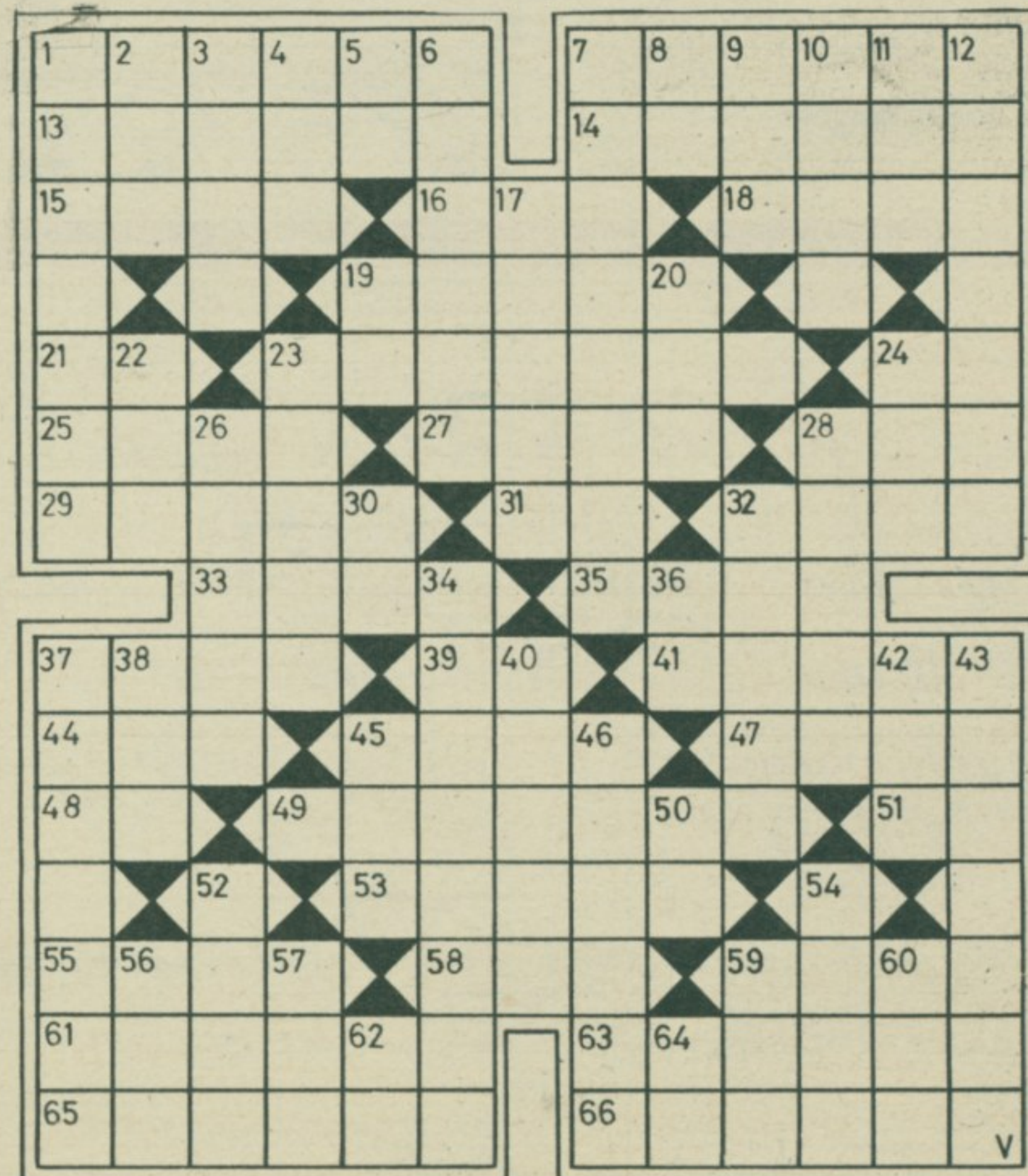
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) Град у Славонији, 7) стругара, 13) један континент, 14) завршетак, крај, 15) музички термин, 16) земљишна мера, 18) омча за хватање звери, 19) горња граница, 21) избочина копна у море, 23) главни град Гвинеје, 24) прво и девето слово азбуке, 25) пиччани нанос у пустињи, 27) мера за хартију, 28) инсект опнокрилац, 29) старовизантијска дажбина, 31) лична заменица, 32) река у Албанији која извире у Југославији, 33) прерађен памук, 35) страно женско име, 37) корално острво, 39) ауто-ознака за Копар, 41) позната оперска кућа у Милану, 44) агрегатно стање воде, 45) врста житарице, 47) жаркожут, 48) иницијали бившег фудбалског репрезентативца, 49) пољопривредна машина, 51) дршка на виолини, 53) мрк, смеђ, 55) град на Азурној обали, 58) грчки бог ветра, 59) покошена трава, 61) животиња (лат.), 63) паста за обућу, 65) чувени хипнотизер и илузиониста, 66) врста тропског зачина.

УСПРАВНО:

1) Мање експлозивно тело, 2) име глумице Гарднер, 3) наша река, 4) немачки књижевник („Хотел Савоја“), 5) једна америчка новинска агенција (скр.), 6) дажбина на страну робу, 7) несити, гемови, 8) самогласник и сугласник, 9) град у Француској, 10) речни рибар, 11) орган чула њуха, 12) себичност, саможивост, 17) горки лекови, 19) иницијали једног од браће Лимијер, 20) врста хода, 22) име песника Ујевића, 23) шанац, ров, 24) скандинавска божанство, 26) цитат, 28) сарадник у заједничким пословима, 30) коњ (турц.), 32) накит, украс, 34) слика рађена воденим бојама, 36) иницијали спортског ТВ коментатора, 37) зборник, 38) прибор за мерење, 40) део „Божанствене комедије“, 42) медикамент, 43) једна од САД, 45) омладинска радна бригада (скр.), 46) место у Боки которској, 50) лична заменица, 52) отров, 54) аутомобилско такмичење, 56) другу, осталу, 57) пријатељ (франц.), 59) доживљај при спавању, 60) река у Египту, 62) предлог (нем.), 64) ознака на аутомобилима из Макарске.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Парк, 4) ост, 7) аков, е, 10) електрони, и, 11) нана, 13) арс, 14) Ирак, 16) анода, у, 18) Емина, т, 19) елгија, т, 22) миг, 24) трава, 25) мак, 27) обоа, 29) оре, 30) Того, 31) Киргиз, 32) „Ронсон“, 33) рода, 34) Ири, 36) тона, 37) ета, 38) пјаца, 40) рик, и, 41) крекери, з, 43) уцена, е, 45) исказ, 48) рите, 49) Ита, 51) тамо, а, 52) агитатори, в, 53) Леро, 54) Дри, 55) Анка.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ Македонска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Уредници: Кринка Виторовић, телефон 324-191/525, Нурихана Ђоџић, телефон 324-483. Технички уредник Владимир Горбунов, телефон 326-620. Секретаријат: телефон 324-191/523. Претплата за нашу земљу: годишња 220,00 дин, полугодишња 110,00 дин, тронесечна 55,00 дин. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дин, полугодишња 220,00 дин, тронесечна 110,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 64.—, Долар 25.—, Фф. 110.—, Шфр. 66.—, Шкр. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/II, тел. 322-711. На основу нишљена Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Разум на крају крајева увек односи превагу над грубом силом.

(Џонатан Свифт)

Код **РЕЗ**-а је увек нешто ново!

Ако радо узимаш **РЕЗ** бомбоне и играш се **РЕЗ** фигурицама, пошаљи нам 5 омотница **РЕЗ** бомбона, а ми ћемо ти послати лепо **РЕЗ** књижицу. Као пријатељ **РЕЗ**-а користићеш све погодности које ћемо ти нудити из месеца у месец. Читај свакој неђи на овом месцу о новостима за пријатеље **РЕЗ**-а

ХП КОЛИНСКА
ЉУБЉАНА

Омотнице шаљи на адресу:
„PEZ ПРИЈАТЕЉ“, 61111 — ЉУБЉАНА, п.п. 8, заједно са твојим подацима. (Име и презиме, улица, кућни број, место и поштански број)

ПОЛИТИКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ПЕСМЕ ХОЋЕ ИЗ СВЕСАКА

Пишем Ти већ други пут јер ми на прво писмо ниси одговорио. Ја сам ученица седмог разреда осмогодишње школе и члан литерарне секције. Пишем, као и сви млади, песме. Међутим, све те песме остају у свескама а ја хоћу да их и други прочитају, осете, оцене. Само је једна моја песма угледала „светло дана“, односно објављена је у једном листу захваљујући мом наставнику Синиши Обреновићу. Сада је наставник отишао у другу школу а моје песме остадоше у многим свескама.

Теби се обраћам за помоћ. Желела бих да ми даш адресу редакције која објављује песме младих литерата. Немој да и ово моје писмо заврши у кошу.

Пуно поздрава од РУЖИЦЕ МАНОЈЛОВИЋ, ученице Основне школе „Доситеј Обрадовић“ из Ирига.

У немогућности да ти понудимо адресе свих листова који објављују песме младих и добрих литерата упућујемо позив свим нашим читаоцима да Ти помогну својим саветима, да Ти отворе странице својих школских листова. Можеш и сама да се снађеш, односно да потражиш од свог продавца новина неки књижевни часопис и нађеш у њему адресу. Можеш се послужити и библиотекама школе из свог места. Сви они, највероватније, поседују многе листове.

БУДИТЕ ДЕТЕКТИВ

решење
загонетке:

ПОЗИВ У ПОНОЋ

Убица је кувар Франсис! У својој изјави рекао је да је видео господина Фовела како се сагнуће и вади шљунак из ципеле. То није тачно, јер је његов газда те вечери имао чизме на ногама.

новна боја прелама под другачијим углом. Дуге се јављају када се сунчева светлост, пролазећи кроз милионе кишних капи, разлаже у боје спектра.

И ви, врло једноставно, можете направити дугу у својој кући. Узмите једну посуду и напуните је водом. Затим је поставите на сто поред прозора тако да сунчева светлост пада право на њу. Да бисте усмерили светлост навуците завесе тако да светлост допире само до посуде са водом. Сада је потребно да узмете једно огледало и наклоните га на зид чиније и „домаћа дуга“ ће се појавити на зиду или таваници.

ЛИЧНА КАРТА НА ГЛАВИ

Шта представљају пера која су Индијанци носили на глави?

Јелисавета Мандић, Коњиц

Пера на глави Индијанаца, толико неопходан реkvизит у филмовима о Дивљем западу, имала су улогу језика-шифре, прве информације о лицу које их носи.

Свако индијанско племе имало је одређена правила приликом стављања пера. Обично су била од орлова или дивљих патака, а Индијанци су посебну пажњу посвећивали лову на што лепше летаче. Према значењу, односно личности и делима носиоца, пера су имала свој распоред, боју, дужину... Била су то, у ствари, спољна обележја црвенокожих ратника, нека врста личне карте.

КО ЈЕ ОН?

Са изузетним задовољством читам фантастичне приче у Забавнику. Посебно издајам оне које пише Ратко Јанковић па ме интересује ко је он.

Татјана Петровић,
Сарајево

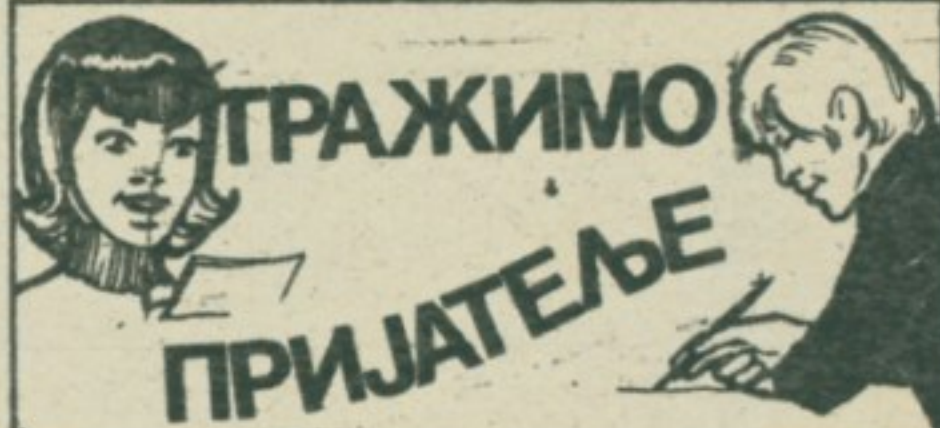
Као својеврстан вид литературе, писање научнофантастичних прича код нас је тек у повоју. Међутим, један двадесет петогодишњи студент Грађевинског факултета у Београду врло брзо је успео да стекне неподељена признања свих. Реч је о нашем сараднику Ратку Јанковићу. Занимљиво је рећи да Ратко своје заиста изванредне приче објављује само у Политикином забавнику. Као изванредан познавалац историје, он јој кроз своја приповедања маестрално даје фантастичне димензије.

ДУГА У КУЋИ

Реци ми колико боја има у дуги.

Саша Орландић,
ученик, Карловац

Физичари Њутн и Декарт први су пронашли и утврдили да се сунчеви зраци састоје из спектра седам основних, такозваних дугиних боја: црвене, наранџасте, жуте, зелене, плаве, тамноплаве и љубичасте. Када сунчева светлост мења правац, то јест када се прелама кроз воду под извесним углом, раставља се спектар. Разлог лежи у чињеници да се свака ос-

Волела бих да се дописујем са другарицама и друговима широм Југославије. Имам 13 година. Хоби ми је скупљање салвета. Љиљана Костадиновић, 34306 Венчани, уч. VI/2 раз. Основне школе „Веља Герасимовић“

Имам 10 година и идем у четврти разред основне школе. Вољела бих да се дописујем са вршњацима из наше земље. Наташа Булатовић, 84310 Рожаје, Маршала Тита 4

Дописивао бих се са младима из наше земље. Живорад Јовановић, 11326 Доња Ливадица, ЈНА 1

Похађам први разред средње школе и дописивала бих се са вршњацима из Југославије. Татјана Слатина, 41000 Загреб, Максимирска 117.

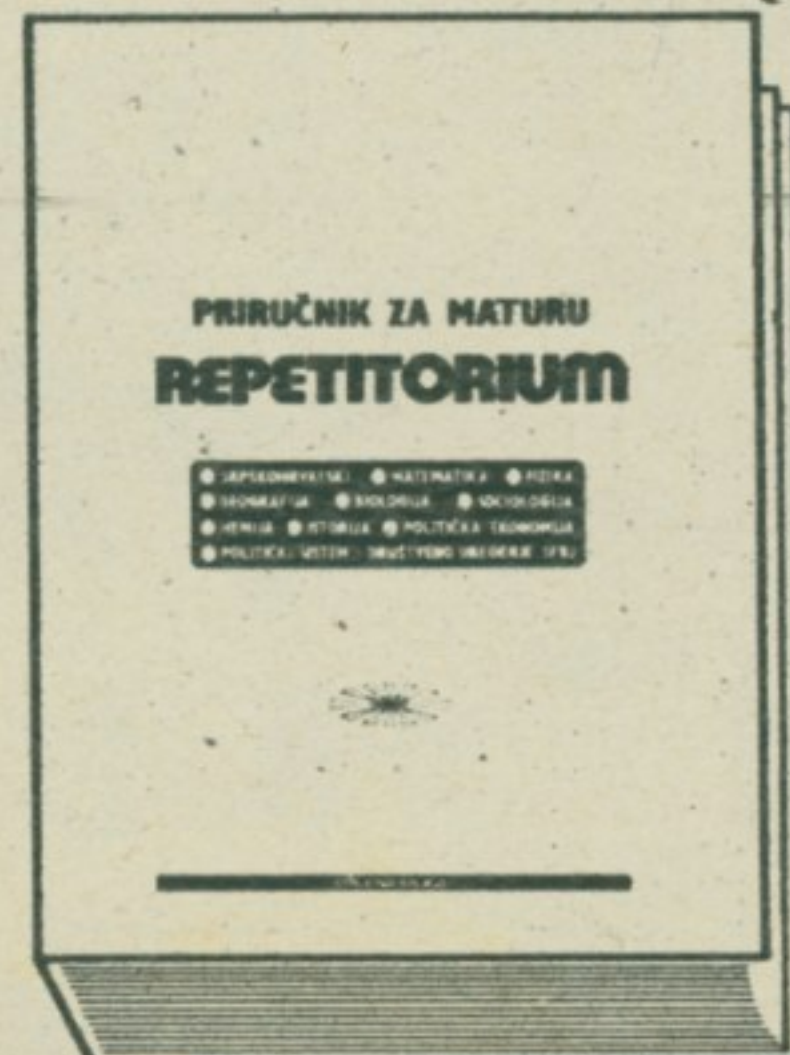
Желим да се дописујем са другарицама и друговима широм земље. Имам 13 година. Скупљам салвете, значке као и разгледнице. Весна Добрић, 11040 Београд, Браће Јерковића 86

МАТЕМАТИКА КАКО ЛАКО

»УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ« - 4 књиге, садрже комплетну израду свих типова задатака из математике за I, II, III и IV разред гимназије, техничких и осталих средњих школа. Шаљемо поузећем. Цена сваке књиге 80 дин. Све 4 књиге - комплет само 250 дин. АДРЕСА: МАТЕМАТИКА — 71000 Сарајево, ПП 64

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

